

ПОЛИТИКИН

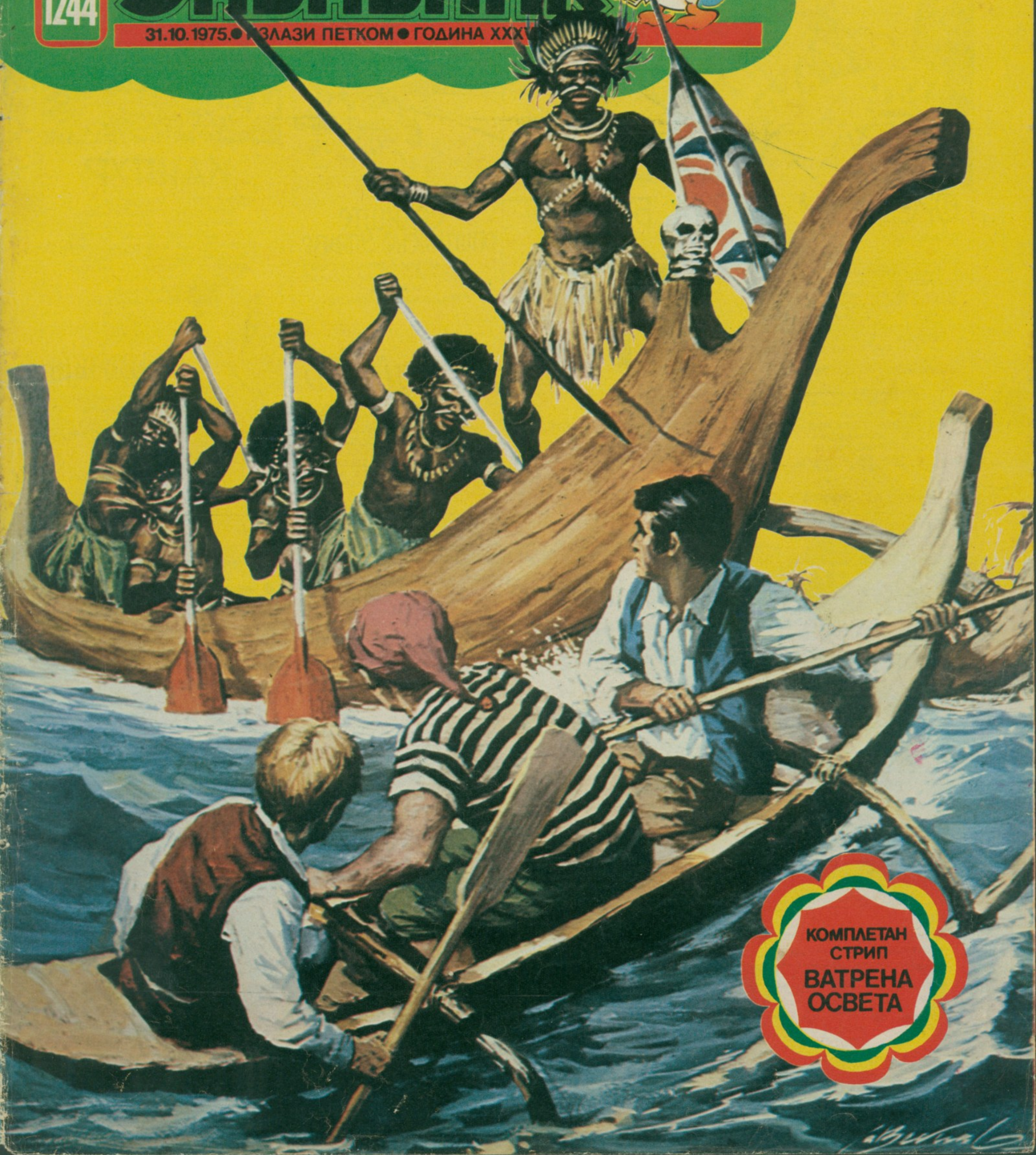
4

динара

БРОЈ
1244

ЗАБАВНИК

31.10.1975. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXV

КОМПЛЕТАН
СТРИП
ВАТРЕНА
ОСВЕТА

Ripley

Веровати или не!

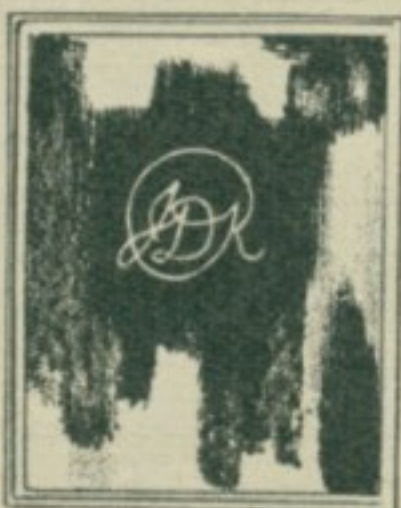

ФРЕДЕРИК ДЕЈВИД БУРДЕТ

СЕДАМДЕСЕТ ЈЕДНОГОДИШЊИ
ТРАГАЧ ЗА
ЗЛАТОМ
СА ФИЛИПИНСКИХ ОСТРВА
ПАО ЈЕ С ВИСИНЕ ОД
16 МЕТАРА
И ТОМ ПРИЛИКОМ ЈЕДАН
ЛЕБНИ ПРШОБЕН МУ СЕ
ПОМЕРИО ТАКО ДА ЈЕ
ВЕОМА ТЕШКО МОГАО
ДА СЕ КРЕКЕ.

НЕКОЛИКО МЕСЕЦИ
КАСНИЈЕ
БУРДЕТА СУ
ПРЕГАЗИЛА
ВОЛОВСКА КОЛА
И СВЕ ТЕГОВЕ
С КИЧМОМ
СУ ПРЕСТАЛЕ
— ЧАК ГА НИКАД
ВИШЕ ЛЕБА НИСУ
ЗАБОЛЕЛА.

(1935)

НА ЈЕДНОМ ОКНУ

НА ПАРОХИЈСКОЈ ЗГРАДИ
У ГРЕЈЕМСТАУНУ,
У ЈУЖНОЈ АФРИЦИ,
НАЛАЗЕ СЕ СЛОВА
УРЕЗАНА ПРВИМ
ДИЈАМАНТОМ НАБЕНИМ
У ОВОМ ДЕЛУ
АФРИКЕ.

СЕДИШТЕ ОПШТИНСКЕ УПРАВЕ

У ВАНДОМУ (ФРАНЦУСКА)
ВЕКОВИМА СЕ НАЛАЗИЛО
ИЗНАД
ГРАДСКЕ КАПИЈЕ.

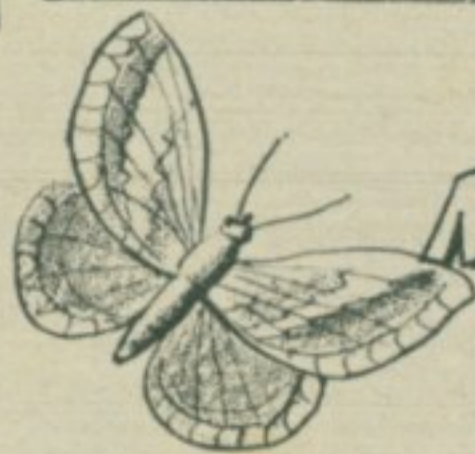
КАНПУР

МЕСТО У ИНДИЈИ,
ПОСЕТИ ГОДИШЊЕ
НЕКОЛИКО ХИЛАДА
ХОДОЧАСНИКА КОЈИ
ВЕРУЈУ ДА МОГУ ДОБИТИ
СВАКИ СУДСКИ ПРОЦЕС
АКО О СВОМ СЛУЧАЈУ
ГОВОРЕ ОВДЕ
2 СЕДМИЦЕ
НЕПРЕКИДНО.

АМАЈЉИЈА

КАКВА СЕ ЧЕСТО
НОСИ У ТУРСКОЈ
ЈЕР СЕ ВЕРУЈЕ ДА
ШТИТИ ОД СВИХ ЗАЛА
САСТОЈИ СЕ ОД
РОГОВА БУБЕ ЈЕЛЕНКА,
НОВЧИКА И
ПЛАВЕ СТАКЛЕНЕ
ПЕРЛЕ.

ЛЕПТИРИЦА

PORTHERIA
DISPAR
МОЖЕ ДА
ОСЕТИ МИРИС
СВОГ МУЖЈАКА
НА ДАЉИНИ
ОД
КИЛОМЕТАР
И ПО.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● име острва Брача настало је
од доњоиталоке речи „брентос“
што значи „јелен“.

● очи тамније боје изгледају
крупније од светлих.

● храст порасте за годину дана
око тридесет сантиметара.

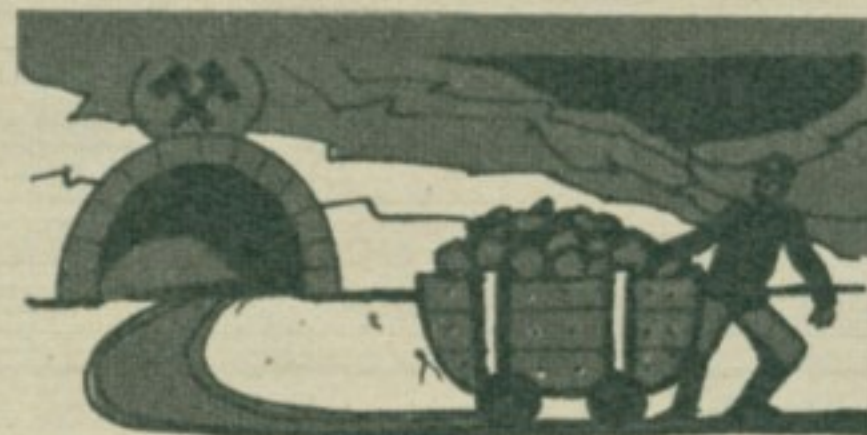
● прад готово никад не пада зи-
ми, јер се он ствара за време о-
лује, а олује су зими веома рет-
ке.

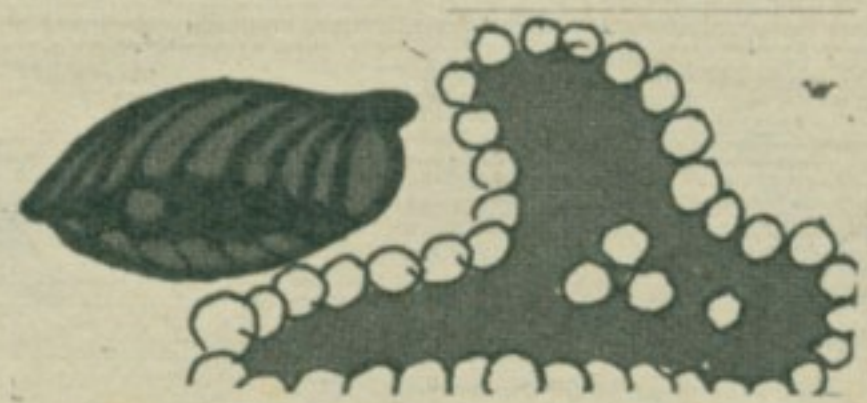
● Бронцино Ањоло (1503-1572)
био је тоскански сликар који је
први радио детје портрете и а-
фирмисао их као посебан сли-
карски род. Чувен је портрет

Марије Медичи док је била де-
те који се данас налази у Музе-
ју у Фиренци.

● први угљенокоп у Србији ос-
лобођеној од Турака отворен је
1837. године у селу Милви код
Деспотовца.

● највећи светски произвођач
бисера је Јордан због чега је
назван „Мати бисера“.

● мећава кад је температура
ниска а јак ветар чини да снег
који пада просто лети. Мећава
може настати и без снежних
падавина, кад ветар подигне
суви снег са земље и ковитла
га да се ништа не може видети.

● према дрвећу људи су одувек
осећали поштовање. Тако су, на
пример, сељаци у једном крају
Аустрије молили дрво за опро-
штај пре него што би га по-
секли. Код Германа човек који
би гулио кору са дрвета тешко
је кажњаван. У Атини би опште-
ње светог смоквиног дрвета
изазивало опште ужасавање. У
Риму, прича Плутарх, кад би

дрен на брежуљку Палатин за-
хватила суша особа која би пр-
ва то приметила давала би знак
за узбуну, тада би дотрчали сви
становници с ведрима воде и
заливали га, као кад се гаси по-
жар.

WALT
Disney

ПАЈА ПАТАК

ПИКОЛО

Кад су му наредили да отвори уста и у њих гурнули цев револвера, он се није ни померио. Тада је одјекнуо пуцањ.

СЕ ВР

У партизанима се обрео са непуних једанаест година. Раније је преносио пошту, храну или дуван из окупираних Макарске партизанима Биоковског одреда у оближње Тучепе. А онда су га једног дана усташе приметиле. Умакао им је, али се није смео вратити кући. Остао је у партизанима.

Био је мањи од пушке. Иако неухрањен и бос, у кошуљи која је висила преко широких закрпљених панталона изгледао је још мањи. Зато, ваљда, није ни могао добити другачији надимак од оног који су му борци дали: Пиколо! Право име било му је Јосип али су га родитељи из милоште звали — Јозо.

Између стража

Није било човека у Макарској и околини који није познавао Пиколовог оца Ђуна Пауновића. Сви су га волели, деца понајвише. Никада га нису видели намрштеног.

Рибарио је Ђуне, шта би друго. Једино богатство биле су му руке. И његова жена Ивка била је рибар. Заједно су излазили на море и делили муку. Кад је било рибе, било је и новца за хлеб. Зло је било кад „ударе ниврине“. Тада се у кући није јело по неколико дана јер се риба није могла ловити по бури. А гладних уста било је много. Шеснаесторо деце имали су Ивка и Ђуне!

Најмлађи међу децом био је Пиколо. У четвртој години први пут је изашао са родитељима на море, а у десетој већ постао рибар! Море га је сурово шибало, али и очврсло, научило да се сналази у невољи... Кад је почео рат, имао је десет година. Ускоро је почео да носи пошту партизанима у Тучепе. Око Макарске су били усташки бункери, али он као да није много марио за то. Превлачио се између стража, одлазио, враћао се, опет одлазио... све док га 21. фебруара 1942. године усташе нису прихватиле. Остао је у Тучепима и постао партизан. Вероватно најмлађи у Југославији!

Прошло је пролеће, а сада лето, па јесен. Дошла је зима. Хладна и љута. Пиколо није нише био у Биоковском одреду.

Од вас све зависи!

У зиму крајем 1942. године у неким крајевима у Босни владале су праве међаве. Усташко упориште Купрес снег је засуо као просут из неког небеског цака. Једног од тих дана на Купреско поље кренули су партизани да

изврше наређење штаба. Оно је гласило: Купрес мора пасти!

Три дана и три ноћи партизани су у таласима нападали град али му нису могли ни прићи јер је готово цео био опасан бункерима дебелих бетонских зидова. Испред њих се налазио брисани простор. Многи борци пали су покушавајући да приђу тим бетонским утврђењима.

На пољани испред бункера, изрвањој експлозијама праната, земља се измешала са снегом и претворила у каљугу.

Време је одмицало, а изгледа да Купрес падне били су мали. Тада је коман-

дант Четвртог батаљона Друге пролетерске бригаде позвао командира Омладинске чете.

— Ноћас морамо заузети град! — рекао је стављајући благо руку на његово раме. — Од твојих момака много зависи да ли ћемо у том успети! Нападнете бункере подељени у групе! У свакој групи биће по три бомбаша и свака ће „тројка“ узети на себе по један бункер... Крените око поноћи!

— Разумем, друже команданте! — одговорио је младић и поздравио га.

Враћајући се на положај, командир омладинске чете је разговарао о

задатку и својим борцима. Све су то била голобрада деца. Ако изузме себе и још неколико омладинаца, најстарији у чети тешко да је имао више од шеснаест година. Најмлађи само једанаест! У њему није било ни двадесет пет килограма! Дете!

— Окретан је тај мали ђаво, ваљда ће знати да се чува! — промрља командир за себе... — Ко ли му само даде име Пиколо?!

Напад на бункер

Већ је била близу поноћи кад су се бомбаша, свих тридесет пет бораца Омладинске чете, под ок-

риљем ноћи нашли на пола пута брисаног простора испред усташких бункера. Свака група кретала се према свом циљу. Благо им се лопило за одећу, улазило у цокуле, заглачило у рукаве, хватало се по лицу... Посремени су стајали да га скину са усама, а онда опет настављали.

У једној групи био је и Пиколо. После годину дана проведених у партизанима није много порастао. Напротив, као да се од глади, пешачења и борби још више смањило. Дошао је некако малес, ситан, чинило се у деп би га човек ставио... Овде, у блату, стрнут тамом, готово да се није ни видео.

Пузио је опрезно и вешто као искусан борац. Када је застао да чистом страном рукава обрише нос и уста од блата, приметио је да су двојица из његове групе заостала неколико корака. Сачекао је да га стигну. Митраљеска ватра партизана из заштитнице засипала је бункере рафалима и одвраћала пажњу усташа од бомбаша.

Не зна се ко је из Омладинске чете први бацрио бомбу, али чим је она експлодирала из свих бетонских утврђења сручила се ураганска ватра на брисани простор.

Пиколова „дружина“ нашла се удаљена само двадесетак метара од „свог“ бункера. Сва тројица из групе су се истовремено придигла и бацила бомбе на бункер. Грмнула је експлозија. Дечади су иско-

Јосип Пауновић Јозо имао је само једанаест година кад је постао партизан.

митраљеска ватра нису престајали. Изненада, кад је већ поверовао да је спасен, улетео је право у руке усташама!

Без речи

— Гле, ко нам је дошао у госте! Мали, али прави партизан! И то још бомбаш! — чуо је Пиколо подсмешљив глас изнад своје главе коју је, чим су га пчепали, увукао међу рамена очекујући најгоре. Није се преварио. Снажан ударац по глави оборио га је у блато. Газили су га ногама, ударили кундацима. Пред очима му се по-стегло је зуве али није хтео ни сузу да пусти!

РАТИО

Одвели су га одатле у оближњи бункер. Тамо је усташки официр већ испитивао неколико ухваћених бомбаша из Омладинске чете. Били су везани жицом и после сваког питања по њима су пљуштали ударци.

Пиколо нису више дирали. Чак га нису ни везали. На њега једноставно нико није обраћао пажњу. Пошто је испитивање омладинаца било безуспешно, извали су их напоље. Повели су и Пиколо. Један усташа чврсто га је држао за оковратник блузе.

Мала поворка се удаљила стотинак метара од бункера. Омладинце су постројили и пуцали им шмајсером у леђа. Пиколо није био међу њима. Стајао је по страни и немо посматрао стрељање својих другова. Када су пали у блато, зуррио је у њихова тела која су се у ноћи назирала на земљи само као црна маса.

— А сад ти! — пренуо га је глас усташког официра. — Само знаи да ти не кварим зубе!

Полако је прилазио Пиколу држећи у руци револвер. Дечак је и даље непомићно стајао. Гледао је официра право у очи. Отворио је уста. Официр је гурнуо цев револвера у њих и опалио. Пиколо се срушио на земљу.

— Гстсво! — кратко је рекао официр и пошао према бункеру. За њим су кренули и остали.

Пет најдужих дана

Када је Пиколо дошао свести, поноћ је већ била одавно прошла. Лежао је у блату, на леђима. Отворио је очи и погледао у небо. Свуда је владао мрак. До њега су допирали само појединачни пукњи. Борба је јењавала. Напани нису успели и сада

се вероватно повлаче, пролетело му је кроз главу.

Бол у вилици допрло му је до мозга као обод игле. Тихо је јекнуо и ухватио се за ухо. Испод њега је напипао велику рупу из које је лила крв. Текла је низ врат и натапала кошуљу. Још једанпут је опипао рану. Револверско зрно прошло је кроз вилицу и изашло из ње испод уха. Рана га је несносно болела. Хтео је да плаче, али није смео. Плашио се да га усташе могу чути.

Почео је да пузи. Не према својима да не би дошао на брисани простор, већ лево од места где је лежао. Лево, само лево, говорио је себи. После стотину метара пузања устао је и потрчао. Трчао је, по-сртао и падао.

Пред зору се склонио у неку шуму. Ту је сачекао да падне ноћ а онда је кренуо даље. Села је обилазио јер се плашио сусрета са усташама.

И други дан је провео кријући се у шуми. Болони су га раздирали. Рана се гнојила.

Треће ноћи доста је одмакао. Глад га је мучила. Воду је пио сручи је из локви на земљи!

Четвртог дана, предвече, осмелио се да уђе у кућу на крају села на које је напипао. Био је при крају снаге. Жена коју је затекао у кући опрала му је рану и на њу ставила неке траве. Није много помогло. Инфекција се све више ширила. Из ране се осећао страшан задах. Ипак, некако је заспао. Први пут после четири дана и три ноћи.

Рано ујутру, петог дана, жена га је предала старијем човеку, а овај неком омладинцу који га је одвео међу борце Треће крајишке бригаде.

Чим је партизански лекар положио дечака на сто и почео без икаквог упављивајућег средства да му чисти рану и вади поломљене кошчице, Пиколово срце је попустило. Вриштао је, вриштао, а затим се онесвестио. Када је дошао себи, његовим мукама је био крај.

После напада на Купрес, од целе Омладинске чете остала су у животу само четворица. Пиколо је изашао из рата као мали велики човек. Био је такође голобрад када је демобилисан и то у чину потпоручника. Преживео је Сутјеску, био је међу ослободиоцима Трста, борио се и за ослобођење Београда...

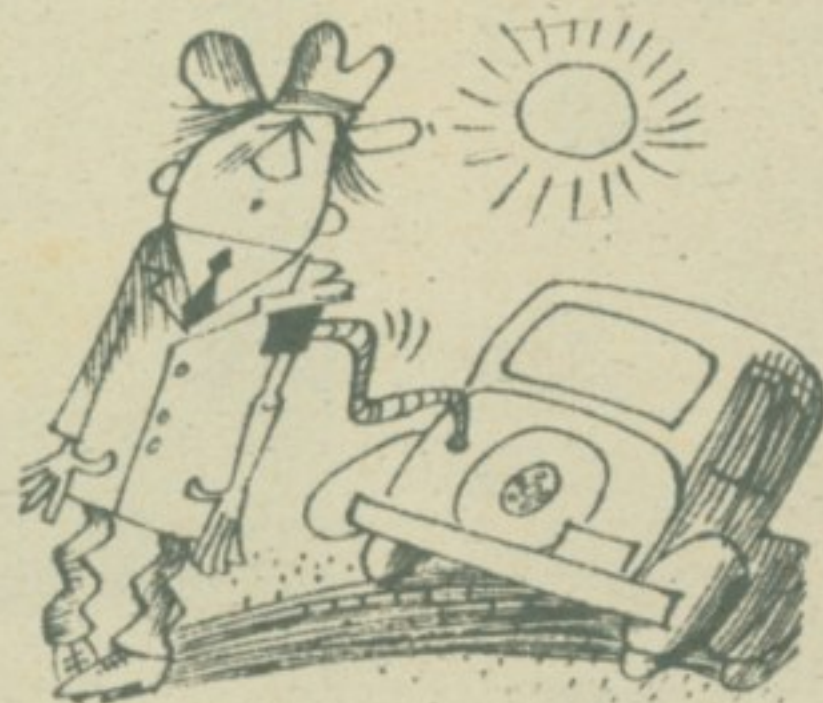
На српском фронту добио је орден. Имао је само четрнаест година и част да буде најмлађи одликовани борац. Данас има пет ордена: два Ордена за храброст, две Медаље за храброст и Орден заслуге за народ другог реда!

Јосип Пауновић Пиколо данас живи у Макарској. Два његова брата погинула су у партизанима. Игром случаја, улица у којој он станује носи њихово име.

М. Т.

МОЗАИК

КРВ ЗА БЕНЗИН

Нилс Гримског је лекар-терапевт и ради у једној болници у Малмеу. На први поглед би се рекло да његова професија нема никакве везе с енергетском кризом која је до недавно владала у Шведској. Али не! Доктор Гримског се сетио да искористи кризу у бензину да би решио кризу у — добровољним даваоцима крви!

Као и у већини земаља тако и у Шведској сваки добровољни давалац крви добија после давања један јак оброк и дан-два одсуства. Доктор Гримског је предложио да добровољним даваоцима крви више не дају тај оброк већ — бесплатан купон за три литра бензина. Довитљиви доктор пошао је од једноставне чињенице: организам ће и сам да надокнади крв, а где до бензина да дођеш?

После објављивања понуде доктора Гримског број добровољних давалаца крви знатно се повећао.

ДОСАДНО...

Паул Морган „поклоник“ је филму 9125 дана или тачно 25 година свог живота. Не, Морган није ни глумац, ни режисер, па чак ни кино-оператер. Он је... пензионер из америчког града Мајамија. Али, ни када је био у служби никад није имао никакве везе са снимањем филмова. Он просто — гледа филмове. Било шта да се даје — ратни, каубојски, криминалистички филм — било какво да је време — снег, киша, жег, ветар — Морган одмах после ручка одлази у најближи биоскоп, одгледа преподневну представу, па одлази даље, да у другој биоскопској сали гледа други филм. По његовом рачуну он је, отако је у пензији, дао за биоскопске улазнице преко 5000 долара или 8,5 милиона старих динара.

„У принципу не волим филмове — каже он — али шта друго човек да ради? Никоме нисам потребан, деца су ме давно заборавила, не могу да читам јер ми је вид слаб, за позориште је мој цеп превише плитак. Од пензије ми стиже само за биоскоп. И зато идем да гледам филмове. Из пуста досаде...“

АХ — КАКВО ЗАНИМАЊЕ!

Ларс Ангстрјом из Стокхолма веома је задовољан својим запослењем. Његов посао заиста није тежак: стоји пред улазом једне велике робне куће са женском конфекцијом и дужност му је да са одушевљењем и дивљењем изговара — „ах“ и „ох“ чим из ње изађе жена у одећи коју је управо купила.

Дирекција робне куће веома је задовољна радом и резултатима свог даровитог „акача“ јер отако он стоји пред вратима продавнице, промет и приход повећали су се за 35 процената.

Л. СРЕДАНОВИЌ

Б. ЂУРИЏА

ДРАМА У БИОСКОПУ

СХВАТИВШИ ДА ЋЕ ГА УХВАТИТИ, ЛОПОВ СЕ ТРУЛИМ ДРВЕНИМ СТЕПЕНИЦАМА ПОЛЕО НА ТАВАН. НАДАО СЕ ДА ЋЕ ТАКО ЗАВАРАТИ ТРАГ.

Тишину замрачене биоскопске сале изненада је нарушило потмуло крцкање а затим се проломиле праске. На натрулој таваници појавила се пуколина а затим рупа са чије је рапаве ивице све више опадао песак и малтер. Већ следећег тренутка провириле су прво ноге које су безуспешно покушавале да пронађу ослонац, а онда је цело тело неког човека порлетело кроз рупу. Његов широки промби капут при паду се раскопчао. Личио је на крила циновског лептира.

Управо када је изгледало да ће се суновратити са таванице удаљене двадесет и два метра од пода и разбити се о бетон са шарама које су подсећале на мермер, Френк Рид, искусни полицајац, успео је да се ухвати за једну дрвену пречагу. Зграбио ју је обема рукама али је после неколико тренутака морао да отпусти једну шаку. Лево раме несносно га је болело, знао је да су му се, због наглог прзаја, покидали сви мишићи на надлактици. Милитао ју је опустојио...

Читао његово тело, тешко око деvedесет килограма, капут, ципеле и одело, све то и његов живот било је обешено о десну шаку којом се пречезито држао за прашњаву пречагу.

У сали је владао тајац. Али, не стога што је представа била незамљљива или што је публика навикла на такве, спасне сцене, већ у њој није било никак. Сала је била празна а читава драма није се одвијала на филмском платну, била је стварна, чак превише истинита.

ОБАВЕШТЕЊЕ ИЗ ПРВЕ РУКЕ

Око један сат по понечи 30. марта 1954. године у полицијској станици у јужном делу Лондона званично је телефон.

— Здраво, буразеру! — присно је оследио Френка Рида „бивши лопов“ Џон Крејг који је скоро полувину свог живота провео по затворима. — Кроз пола сата буди у биоскопу „Мидлес“. То је она стара зграда, скривена међу храстовим стаблима. Моји некадашњи пријатељи, биће их тројица, покушаће из њега да изнесу сеф с новцем. Толико! И желим ти успех!

Тај некадашњи криминалац решио је једног дана да престане с обијањем банака и пресретањем усамљених пролазника на улицама, па је сада на разне начине помагао полицији. Ранија познанства омогућавала су му да лако сазна место и време где ће се догодити нека плјачка. О томе је одмах обавештавао Френка Рида.

Неколико минута касније шест полицајаца нашло се пред означеним биоскопом. И управо када су се опремали да кроз подрумски прозор уђу у зграду, приметили су два човека како посрћући под теретом износе сеф. Без напора су их ухапсили.

Ставили су им лисице на руке. Али, пре него што су их угурали у полицијска кола, један од њих је викнуо:

— Пази се, Томе! Пајкани су опколили зграду! Сакриј се негде.

МЕЂУ СТАРИМ КУЛИСАМА

Зачула се ласљава. Трећи лопов, који је још био у биоскопској згради, вероватно да би из-

брисао све трагове, добро је схватио упозорење. Кроз лавиринте ходника, преко расклиманих и поласљених биоскопских фотеља, појурио је на супротну страну зграде. Али, полицајци су прозрели његову намеру и спколили кућу. Френк Рид и његов помоћник Џорџ Вартон утрчали су унутра. Следили су га по бату корака који су се с времена на време губили а онда понсво одзвњали по бетонском поду.

Схвативши да ће га ухватити, лопов је решио да ризикује. Попео се трулим дрвеним степеницама на таван надајући се да ће тако заварати траг а затим се неопажено извући из зграде.

Полицајци су га следили у ступу. Попели су се на прашњави таван где је било још мрачније него у приземљу а мемла се осећала у ваздуху. При сваком кораку под испод њихових ногу утибао се и подрхтавао као да ће се сваког тренутка срушити.

У загушљивој просторији, изашуме рефлектора и одбачених кулиса чуло се пригушено дахтање лопова. Полицајци су се притајили. Тихо су се договорили да му се са различитих страна пришуњају.

Рид је почео да пузи, застајкивао је повремено и ослушкивао. Изненада му се учинило да се под испод његових ногу нагло утиба. Већ следећег тренутка то је била стварност. Пропао је кроз рупу која се отворила на дотрајалој таваници.

ШТА ЈЕ С КАПУТОМ

Сваког часа могао је да се стрмоглави. Прч у деоној шапи постајао је све јачи. Бол у прстима, који му је причињавала тежина сопственог тела, био је ужасан. Стезао је пред; иверје му се забадало под нокте.

Изненада му се све то учинило немислићим. Ето, он само дангуби ту негде на плафону, попут муве која безуспешно покушава да се залепи за таваницу. А лопов? Сигурно је већ побеглао. При тој помисли осетио је прзај у ногама. Заглатао је њима иако је добро знао да неће пронаћи ослонац. Али, бар је нешто покушао, ма-

да није видео никакав начин како да се спасе. Тада је осетио да смех, неки чудан и нељудски, нараста у његовом прлу. У почетку је личио на прцање а затим је постао некако јечав, неприродан. Он, специјално обучен полицајац, нашао се у тако безизлазној ситуацији. То је да човек пукне од смеха, мислио је.

Онда се присетио времена које

је протицало, оно га је сада пекло. Као полицајац научио је да рачуна на секунде, могао је да се закуне да је у стању да разазна и њихове делиће. Колико пута су ти „атоми“ тренутака одлучивали о нечијем животу. А сада су му протицале тако глупо и бесмислено. Три минута: сигурно је лопов већ у приземљу... прч у прстима постаје све јачи... Пет минута: лопов се ишћуњава из биоскопа... Френкови нокти су већ потпуно плави... Шест минута: лопов бежи низ улицу... Цепају ли се то мишићи у шапи полицајца?

— Издржи још мало, додаћемо ти копчац — чуо је глас својих пријатеља. — Већ смо позвали и ватрогасце!

Френк је погледао наниже. Кроз тау, у дну просторије, испод својих ногу, наслутио је велику гомилицу улја. Сдлучио је да скочи. Отпустио је шаку, винуо се кроз ваздух, тамо према црним пругама. Полетео је...

Ударио је о бетонски под. А оно црнело, за које је мислио да је утаљ, био је отвор у поду у којем се налазио оркестар. За сантиметар је промашио празан метални пулт за ноте.

Пробудио се у болници. И прво што је запитао било је да ли је испрљао свој промби капут од којег се никад није раздвајао. А се налази оркестар. За сантиметар је промашио празан метални пулт за ноте.

Б. Ј.

Искусни полицајац Френк Рид почео је да пузи према месту оданле је допирало дахтање бегунца. И тада — под његовим ногама таваница се отворила!

ЖИЧА — Коначно уобличен тип рашке школе представља главна црква манастира Жиче (недалеко од Краљева) посвећена светом Спасу. Манастир је 1208. године подигао син Стевана Немање, Стеван Немањин, касније назван Првовенчани, јер он је био први српски владар који се крунисао за краља. Кру-

нидбена церемонија обављена је у Жичи и од тада се у њој обављају крунидбене церемоније средњовековних српских владара. Веома цењена због архитектуре, Жича је називана „мајком многих цркава“ и служила је као узор. Под утицајем светогорске архитектуре, фасаде су добиле црвену боју.

РАШКА ШКОЛА

СТАРА

АРХИТЕКТУРА

Уметност која се образовала у Рашкој у другој половини 12. и трајала до краја 13. а делимично — у архитектури и скулптури — до средине 14. века позната је под именом **РАШКА ШКОЛА**. Њоме почиње зрели период српске уметности средњег века. Рашка школа има уметничке изворе у Византији и на Западу, али је стилски јединствена и до краја свог трајања остаје особена појава између византијске и западне уметности. Рашка школа ослања се, с једне стране, на богате традиције и живе утицаје византијске архитектуре (од које је остало и највише споменина), а с друге, на велина градитељска искуства која су доносили мајстори с Приморја. Образовање особеног рашког стила у архитектури почиње с Немањиним задужбинама које представљају прве рашке споменике.

СТУДЕНИЦА — Једна од најранијих грађевина у рашкој стилској групи је Саборна црква у Студеници, посвећена Богородици. Подигао ју је Стеван Немања између 1183. и 1196. године. Ту се и замонашио и у њу задужбену пренете су његове мошти. Спољни зидови Студенице саграђени су квадерица мермера, „јаког као челик“ како је записао неки хроничар, а унутрашњи од бигра. Студеница се истиче по лепоти мермерних рељефа који красе конзоле, испусте на зиду, прозоре и портале. Фантастичне животиње, птице и биље преплићу се кроз лозице и уоквирују источну трифору и доврткине, а иста фауна је и на окну јединог очуваног прозора у куполи, израђеног од олова и бојеног стакла. Фреске потичу из разних времена. Спољне површине зидова и архитектонска декорација је романичког порекла, док фигуре, нарочито композиција у тимпану западног портала, имају најближе аналогије у савременој византијској уметности. По уметничкој вредности и занатској техници студеничка пластика представља најзначајнији споменик те врсте.

СОПОЋАНИ — Манастир Сопотани подигао је код Новог Пазара, на самом извору Рашке, краљ Урош I. О томе кад је подигнут не постоје поуздани подаци али се зна да су црква и припрата завршени у седмој деценији 13. века. Украшена романском пластиком и сазида по плану омиљеном у рашкој школи, црква представља једнобродну грађевину с једном апсидом на истоку и с певничким трансептима који шире петокуполни простор. На западу се налази припрата из које се улази у две симетрично грађене капеле.

ШКА КОЛА

МИЛАШЕВО — Манастир Милешева, недалеко од Пријепоља, саграђен је око 1234. године. За разлику од других цркава грађених у рашком стилу, ова једнобродна грађевина с једном апсидом, кубетом и ниским правоугаоним певницама с бочних страна, показује тежњу ка вертикали. У време турске владавине у Милашеви се одвијала жива културна делатност: основана је школа и штампарија која је издала неколико успешно опремљених литургијских књига. За овај богати манастир говорило се да сав „трепери у сребру и позлати“. Милашеву је, након што је збацио с престола брата Радослава, подигао краљ Владислав.

МОРАЧА — Манастир Морачу, изнад истоимене реке код Колашина, саградио је 1252. године кнез Стеван, син Вукана Немањића. Црква у манастиру посвећена успењу Богородице, грађена је у облику базилике с једним кубетом. Као грађевински материјал употребљена је сига — растворени кречњак наталожен

у води. Када се сига извади из воде мекана је па може да се реже тестером али временом очврсне и постаје веома отпорна. Спољна декорација цркве има романски карактер који се огледа у венцу аркада под кровом и мермерним первазима портала и прозора.

ЦРКВА У АРИЉУ — После Сопоћана, грађење у облику базилике, јавља се врло често, те постаје архитектонска основа рашке школе. И градитељи цркве краља Драгутина, подигнуте 1292—1296. године у Ариљу, поштовали су ову форму с тим што су бочне просторије ове тробродне грађевине ставили под јединствен кров. Над овако компонованом зградом, високо се диже складно романско кубе. Са свих страна црква је оивичена фризовима малих аркада у облику потковице, што јој даје посебан изглед.

Текст и снимци:
М. Вујовић

Чувени сликари и њихова дела

Гистав Курбе, самоуки сликар, повео је путем реализма читаву једну генерацију уметника.

На вест да је Наполеон III поражен и заробљен у француско-пруском рату, масе у Паризу продиру у Парламент и приморавају посланике да свргну омраженог владара и прогласе републику... Одлучна акција Националне гарде, пролетаријата и Централног комитета почела је 18. марта 1871. године. Од тада настаје буран период Париске комуне, прве радничке државе која ће трајати — 72 дана!

Једног од тих дана на тргу Вандоме у Паризу поред стуба Наполеона III окупало се мноштво људи.

— Доле с њим! Срушите га! — узвикује просед човек с дугом зашиљеном бравом.

То је сликар Гистав Курбе који је у то време председник Удружења уметника Париза.

Разјарена маса срушила је Наполеонов стуб а њен председник Удружења уметника Париза.

Разјарена маса срушила је Наполеонов стуб а њен председник Удружења уметника Париза.

ПИСМО ЗАТВОРЕНИКА

Француска влада, избегла у Версај, склапа савез с Прусијом и креће на Париз, али се он не предаје. Барикаде ничу у свакој улици, на сваком тргу, старе трошне куће с периферије града постају неосвојиве тврђаве. Пролетери крвљу бране своју тек стечену слободу. Ипак, пред јаким и добро наоружаном војском одбрана попушта. Од 21. до 28. маја, за време такозване „крваве недеље“, убијено је преко 30.000 Парижана, а хиљаде људи, жена и деце напало се у затворима. Заробљен је и Гистав Курбе, син сељака из Орнана, који као двадесетогодишњи младић долази у Париз 1839. године с великом жељом да постане сликар. „Био сам опљачкан, упрошћен, склеветан, вучен по улицама Париза и Версаја, мучен глупошћу и увербама“, пише он у јесеп 1875. из затвора Св. Пелагије у Паризу својој пријатељици Жоли Клер.

БУНТОВНИК ИЗ ОРНАНА

КАД ЈЕ НА СВЕТСКОЈ ИЗЛОЖБИ ОДБИЈЕНА ЈЕДНА ЊЕГОВА СЛИКА, КУРБЕ ЈЕ УСРЕД ПАРИЗА ПОДИГАО БАРАКУ И У ЊОЈ ЈЕ ИЗЛОЖИО!

„Трудио сам у самицама у којима се губи и разум и снага. Спавао сам на земљи, у ћелијама где тмије гамад, водили су ме четири месеца из затвора у болнице у којима су људи умирали на сваком кораку, у затворе који су били толико пуни да је тешко било ући, с пушком или револвером упереним у прло.

Али, авај, нисам био сам. Нас је две стотине хиљада мртвих и живих. Даме, жене из радничке класе, деца разних узраста, па чак и бебе а да не помињем децу бескућника расуто свуда по Паризу, без оце и мајке коју свакодневно на хиљаде доводе у затвор.

Тако нешто се није видело откад је света и века — ниједан народ, ниједна историја, ниједна епоха није била сведок таквог крвопролића, такве освете.“

СКАНДАЛ ЗБОГ »КУПАЧИЦЕ«

Гистав Курбе је по својој природи био револуционар. Када су му замерици што слика наге сељанке и „којихакве глупости“, рекао је:

— Никад нисам сликао амањеле јер их никад нисам видео!

У сликарству он је самоук, његови учитељи су слике које проучава по музејима. Теме за своје слике у почетку налази у делима писаца романтичара, посебно у делима Виктора Игоа и Жорж Сандове.

— Скините то! — узвикује један старац витлајући штапом. Њему се придружују и остали: гласно негодујући и вичући, бацају разне предмете на слику. Курбеа обасипају попрамама, оптужују га да је револуционар. Нимало поколебан, следећих неколико година он ради реалистичке слике с темама из живота радника и сељака: „После вечере у Орнану“, „Туцачи камена“, „Жена која сеје жито“, и чувани „Погреб у Орнану“.

ИЗ ЈЕДНОГ ДНЕВНИКА

На светској изложби у Паризу одбијен је 1855. Курбеов „Погреб у Орнану“. Озлојеђен, сликар је подигао бараку усред Па-

„Остао сам на изложби сам готово један сат и у одбијеној слици открио ремек-дело. Нисам могао да одвојим поглед од ње.“

НЕЋУ ПРЕЖИВЕТИ

Нападан у Француској, Курбе стиче признање у Немачкој, на изложбама у анкфурту и Минхену. И док се у домовини готово свакој његовој слици приписује нека револуционарна алузија, њега у иностранству све више цене.

Учесник француске буржоаске револуције из 1848. а касније Париске комуне, Курбе је 1871. године ухапшен.

После потуцања по затворима, 1873. осуђен је да

плати огромну суму од 350.000 франака због рушења Вандомског стуба. Ипак, презадужен, сликар бежи у Швајцарску и наставља се крај Женевског језера у Тур де Пејцу. Ту слика пејзаже. Његове некада густе и тамне боје сада су светлије и топлије. Десетине слика настају једна за другом...

плати огромну суму од 350.000 франака због рушења Вандомског стуба. Ипак, презадужен, сликар бежи у Швајцарску и наставља се крај Женевског језера у Тур де Пејцу. Ту слика пејзаже. Његове некада густе и тамне боје сада су светлије и топлије. Десетине слика настају једна за другом...

— Скините то! — узвикује један старац витлајући штапом. Њему се придружују и остали, гласно негодују и вичу, бацајући се разним предметима на изложбени слину.

Париски „Салон“ примио је 1843. године Курбеов „Аутопортрет с псом“, али ће га касније упорно одбијати јер сликар не преноси на платно само оно што види. Његова дела садрже дубљу поруку и осуду тадашњег друштвеног система.

Због слике „Купачица“ у Паризу 1853. избија прави скандал. Посетиоци изложбе на којој је изложена ова слика згранути су због наге купачице која излази из језера.

ју дуге посерке црквених достојанственика и људи одевених у свечане одоре налази се и један пас а у средишњем делу све велике композиције портретисани су уметници који су учествовали у Курбеовој „заједничкој акцији“ борбе за реализам у уметности.

„Погреб у Орнану“ присталице традиције су осудили док су га млађи људи с одушевљењем прихватили. Слика Ежен Делакроа записао је у свој Дневник:

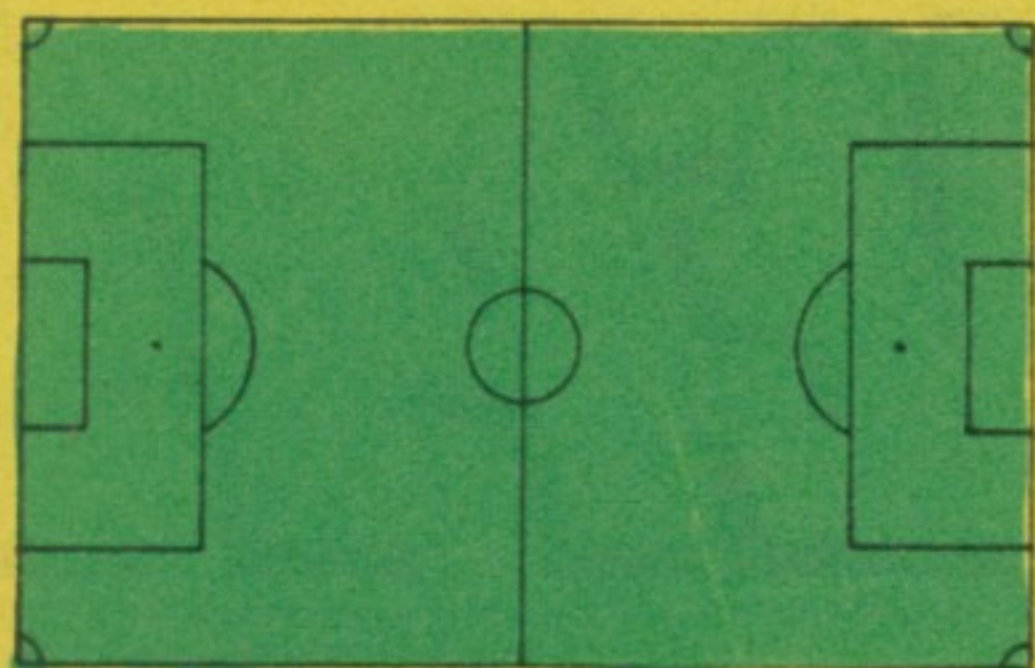
Курбе је уморан и болестан. Осећа да му није остало много времена. Последњих дана децембра 1877. из Орнана у Тур де Пејц стиже осамдесетогодишњи старац, Курбеов отац.

— Готово је — прошапутао је покушавајући да степне старчеву руку. — Нећу преживети ову ноћ...

У зору 30. децембра велики уметник био је мртав. Његова дела остала су у многим чувеним уметничким галеријама. И. М.

СПОРТСКА КВИЗИЈАДА

Најбржа на свету

1 Знате ли које су највеће а које најмање димензије једног регуларног фудбалског терена?

2 Који је фудбалер дао највише голова у Првој југословенској лиги?

3 Колико је време на било потребно првом олимпијском победнику да претрчи 100 метара?

4 Пливачица ДР Немачке Корнелија Ендер је најбржа на свету. Знате ли за које време она преплива 100 метара?

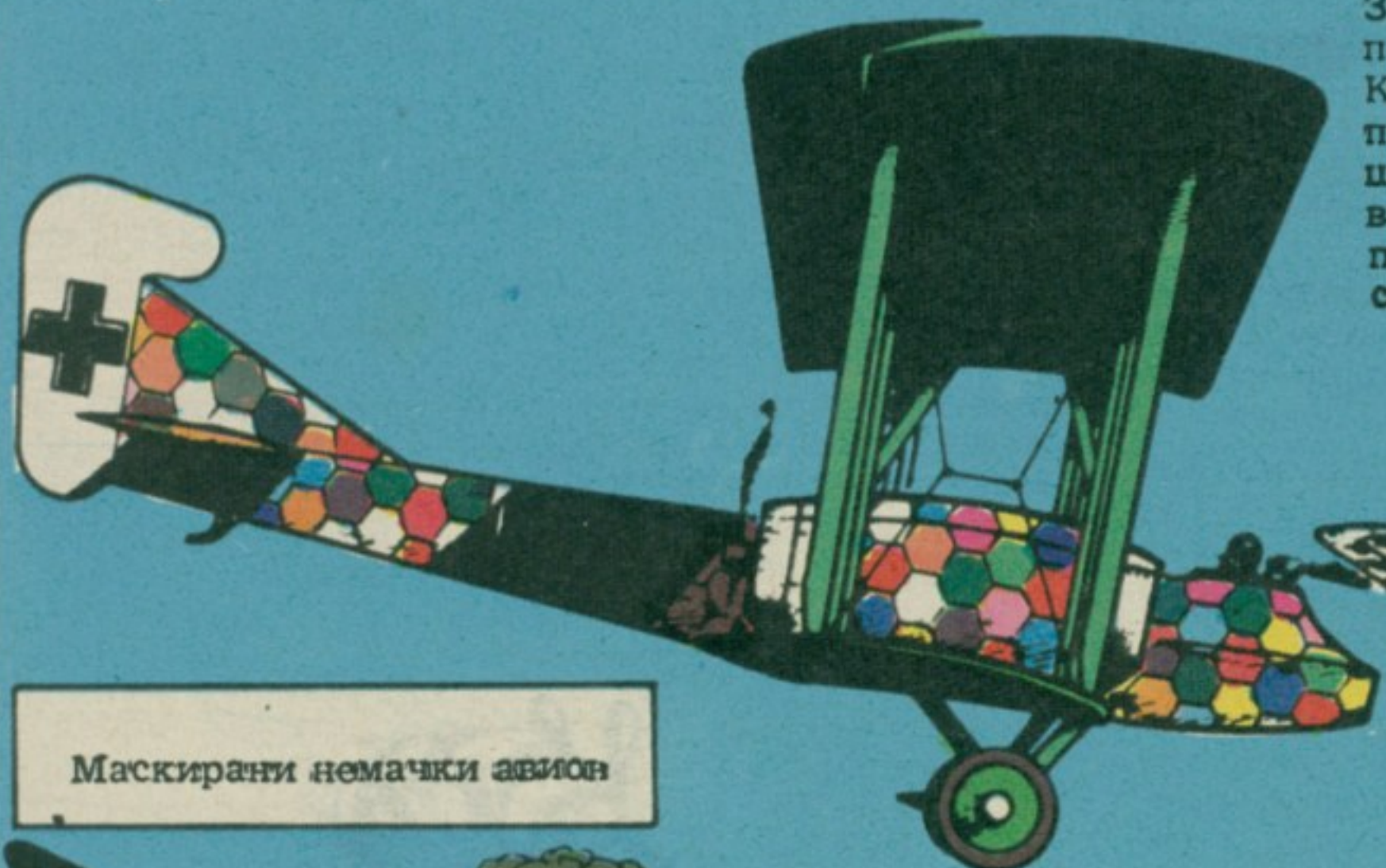

5 Да би поново постао првак света у боксу, Мухамед Али морао је да савлада и два бивша олимпијска победника. Који су то боксери?

ОДГОВОРИ:

1. Фудбалски терен не сме да буде шири од 90 ни ужи од 45 метара, дужи од 120 а краћи од 90 метара. 2. У Првој југословенској лиги Сло-бодан Сантрач (ОФК Београд) дао је највише голова 169; 3. На првој олимпијади 1896. године Американец Барк победно је у трчању на 100 метара у време 12,0 секунди; 4. Светски рекорд најбрже пливанице на свету на сто метара Мену 12,0 секунди; 5. Мухамед Али морао је да савлада Фрејзер (олимп. победник 1964.) и Формана (олимп. победник 1968.) да би по-стао првак света у боксу.

Слобода се брани и оружјем... 29

Маскирани немачки авион

За маскирање или камуфлажу знало се још у старом веку. Персијанци пале влажну сламу или траву да би димом прикрили покрет своје војске. Кинези пале снопове сламе на роговима стоке коју ноћу натеру на непријатеља. Појавом барута и усавршавањем ватреног оружја долази до шире примене маскирања. За време I светског рата у Француској осни-вају се специјалне јединице за камуфлирање. Године 1915. Антон Книбел проналази материју целон (сличну целофану) којом Немци маскирају своје авионе.

Британски РАФ је још 1917. године покушао да учини своје авионе невидљивим.

Француски авион опремљен ракетама ваздух-ваздух за борбу с немачким дирижаб-лима.

Године 1915. Французи су се борили против немачких це-пелина ракетним батеријама које су биле учвршћене на оклопном аутомобилу.

НА КОЈА СЕ АЛЕРГИЈА

У купе експресног воза Париз—Ница ушла је елегантна дама у крзеном капуту. Истог часа млада девојка која је седела до прозора почела је да кашље. Кад се напад мало смирио, она се обратила дами смећећи се као кривац:

— То ми се увек деси кад се нађем у близини заједног крзна. Претерано сам осетљива на њега.

Дама се иронично насмејала:

— Зецје крзно! Погрешили сте, госпођице. То је канадска куна, визон. Мој муж је за сву бунду платио фантастичну суму.

Девојка се извинила и поново загрнула од кашља. Тек кад је прешла у суседни купе, смирила се. А дама? Кад се вратила кући, однела бунду експерту и он је потврдио — капут је од зецјег крзна! Резултат целе ове приче био је велики судски процес на коме је откривен читав ланац преварацата који су протурали лажна скупљена крзна.

Млада путница могла је са таквом сигурношћу да препозна које крзно је у питању јер је боловала од необичне болести — алергије. То је претерана осетљивост према некој материји, у овом случају — зецјем крзну. На хиљаде људи носи на себи одећу од кожица свих дугоухих плодара и она им не прави никакве неприлике, али је зато за друге таква одећа — зло. Мајунске честице зецје длаке доспевају у њихова плућа и ту изазивају несачиван ефект: грчење бронхија, кашаљ, тушење.

НЕЗАХВАЛНИ МАЧАК

Један познати књижевник годинама се узалуд лечио од упорне оспе по рукама. Никакви лекови нису помагали. Једног јутра, међутим, пробудио се а оспе није било! Пожурио је на телефон да обрадује свог лекара. Овај је одмах дошао да га посети, почео да се распитује и открио нешто што на први поглед није изгледало нимало важно: дан уочи тога у писчевој кући утинуо је мачак. Лекар је посумњао да узрок, вероватно, лежи баш ту. Узео је прамен мачковог крзна, принео га рукама писца и већ после неколико минута кожа је на том месту поцрвенела — појавила се оспа.

Животињска длака само је једна категорија алергена — материја које изази-

вају алергију. На црној листи изазивача чега све нема. Од јела: јаја, млеко, чоколада, јагоде. Од лекова: пеницилин, аспирин. Неки метали — никл, платина, злато. Све врсте мириса, перја, цветни прах. И још хиљаду других материја које за већину нас нису штетне, али су за неке крајње опасне.

И баш зато што су узроци тако обичне материје које свакодневно употребљавамо у њима је тешко открити кривца за главо-

без резултата. Можда Сигурд код куће има пса или мачку? Не. Лекари су беспомоћно ширили руке. Тада је једна старија меди-

бољу, испу, екцем или астму — типичне знаке алергије. А то је најважнији део посла. Јер, док се не нађе узрок, не може се изаћи на крај с болешћу.

МЛАДОЖЕЊА У БОЛНИЦИ

Шведски лекари имали су недавно један заиста необичан случај.

Сигурд Линд је добро запамтио дан кад се разболео. Управо се после венчања у цркви вратио са својом женом кући. Очи су му биле црвене и непрекидно сузиле. Гости за свадбеном трпезом шалили су се да плаче за момачким животом. Али, младожења није било до шале. Ујутру је пожурио до лекара који му је саветовао да стави облог. Међутим, није помогло. Ни антибиотици, ни инјекције витамина нису деловали. Ускоро су се свим тим Линдовим нелагодностима придружили и астматични напади. Неко од лекара изразио је тада сумњу да је у питању алергија. Али, на шта? У једној стокхолмској болници Сигурда Линда подвргли су комплетном испитивању. Проверена је његова осетљивост на све могуће алергене. Али,

цинска сестра рекла у шали:

— Да није можда алергичан на своју жену. Све је и почело оног дана кад се оженио.

Линдову супругу позвали су у болницу. Лекар јој је одсекао прамен косе и гринео врату пацијента. Готово истог часа кожа злосрећног младожење је поцрвенела а на очи су му прунуле сузе. Узрок алергије је откривен. Линд се преселио у суседну кућу и све његове невоље су моментално нестале.

Сваки лекар алерголог може вам испричати колико год хоћете сличних случајева. О чиновнику који је алергичан на писаћи сто, пекару коме од брашна искаче оспа, молеру који поцрвени чим додирне боју. Али, ма колико били различити у сваком од свих случајева „главни јунак“ је — алерген.

Први опис алергичне реакције научници су пронашли у рукописима древног Египта. Тамо стоји да је те и те године пре наше ере фараон Менес умро од уједа пчеле. По лекарима, за ову смрт може да постоји једно једино објашњење — снажан шок изазван алергичним деловањем пчели-

њег отрова. Наравно, фараонов савременици тумачили су изненадан крај свог владара искључиво вољом богова.

ЋЕРОНИМО ЧУДОТВОРАЦ

И много векова после тога болести у чијој је основи алергија биле су предмет нагађања. Италијански лекар Ћеронимо Кардано који је живео у 16. веку проглашен је за чаробњака јер је бискупа Шкотске Џона Хамилтона излечио од дугогодишње астме. А лечење је било не може бити једноставније. Уместо кожуха у бискупском кревету појавила се постелина од ланеног платна.

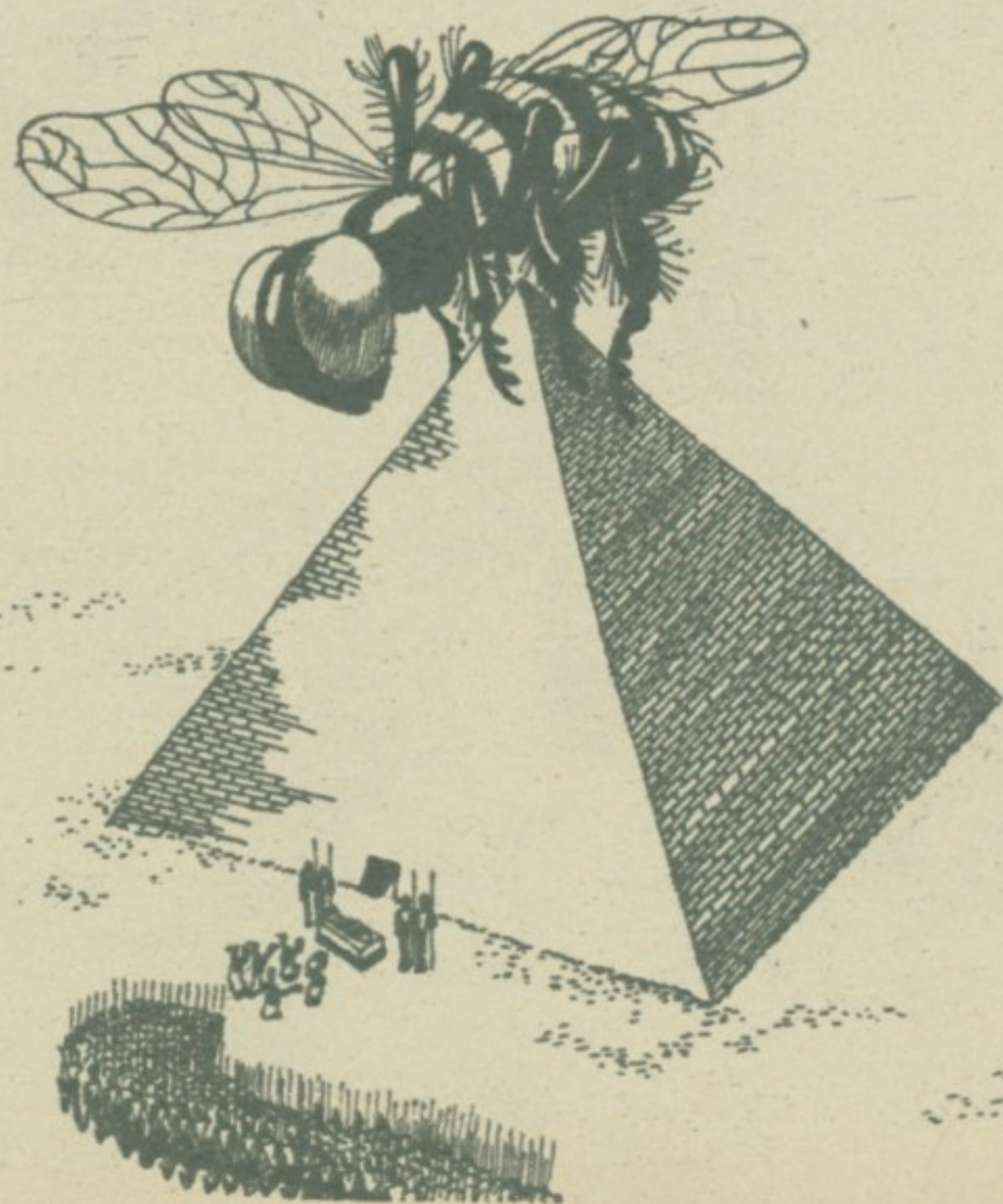
Иначе, у читавом средњем веку веза између астме и присуства мачке или пса у кући објашњавала се тако што се „нечастиви“ усељо у животињу. Тек негде крајем прошлог и почетком нашег века наука је почела да се бави проучавањем механизма алергије. Највећи подстицај за то били су радски Луја Пастера који је поставио основну теорију о имунитету и неке чињенице које су, на изглед, противречиле законима имунологије. Вакцина — то снажно оружје медицине овде се показало не

само некорисно већ и смртоносно!

Почетком 20. века француски лекар Шарл Рише заинтересовао се за отровну материју коју луче активније (морске сасе). Изводио је експерименте на псима који су били веома осетљиви на овај отров. Може ли се код њих створити отпорност, имунитет према отрову. Почео је опит. Псу је убризгана мала доза отрова. После 22 дана нова инјекција. И, шта се десило? Након 25 минута пас је утинуо. Уместо имунитета код њега се осетљивост на отров само повећала. Постао је алергичан на серум.

Убрзо затим чуло се мишљење да би се слична реакција на вакцину могла догодити и у човечјем организму. Ово откриће везано је за име аустријског лекара Пиркеа. (Сигурно сте чули то име у изразу „Пиркеова проба“). То је био кад вас код школског лекара забрбу, обично на подлактици, да би испитали да ли је у организму присутан бацил туберкулозе или не).

Године 1903. Пирке је описао случај једног болесника претерано осетљивог на серум против дифтерије и то је било нешто далеко озбиљније него кад се код животиње стварао антиимунитет. И данас, мада је

КАД У САВЕЗНОЈ ДРЖА- ВИ МИСУРИ ЦВЕТА АМБРОЗИЈА, ЂАЦИМА ОБАВЕЗНО ДАЈУ РАС- ПУСТ ОД ДВЕ НЕДЕЉЕ.

НИ?

алергија на серум веома рет-
ка, о њој се мора водити
рачуна. Ево примера:

НА САМОГ СЕБЕ

Човек се убо на зарђали
ексер, обратио се лекару и
добио инјекцију против те-
тануса. После месец дана
доживео је аутомобилску
несрећу у којој је прошао
само с огреботинама. Ле-
кар му је поново дао инјек-
цију. Последница — стра-
шан шок и после неколико
минута наступила је смрт.
Узрок — антимунитет на се-
рум који се створио после
прве инјекције. Крива је
биохемијска специфичност
организма. Лекар је био бес-
помоћан: међу његовим па-
цијентима има толико де-
це, спортиста, оних који че-
сто падају и разбију ко-
лено, и сваки пут после то-
га добоју дозу серума а ни-
какав антимунитет није се
створио код њих!

Цела тајна сеастоји у
томе што организм чове-
ка који је наклонен алер-
гији с непотребном жести-
ном штити себе од било
каког спољног утицаја.

Кад у наш организм до-
спе нека страна материја
(најчешће је то по саставу
нека беланчевина) у деј-
ство ступа систем биохеми-
јске одбране: организм по-
чиње да производи анти-
тела. То је такође материја
беланчевинског састава, ко-
ја сједињујући се с бе-
ланчевином — нападачем
треба да је неутралише.

Овај задатак најчешће се
обавља успешно. Али, по-
некад се дешава да овај
механизам заатаји, а за-
што је то тако до данас
није довољно објашњено.
Као последица судара из-
међу антитела и антигена
у ткиву се стварају разне
отровне материје. Оне оме-
тају нормалан ток биохе-
мијских реакција у орга-
низму, изазивају грчење
bronхијалних мишића, де-
лују на поједине делове
нервног система. Све то и
последице за собом оно што
лекари називају алергич-
ном реакцијом.

За алергију нису увек
криве стране супстанце у
организму. Срећу се случа-
јеви и такозване аутоалер-
гије. То се догађа кад од-
брамбени систем организма
погрешно даје и своје белан-

чевине! Тада долази до не-
чега што би се могло назва-
ти биохемијско самоуби-
ство: организм ствара ан-
титела која јуришају на
своје сопствене беланче-
вине. И, то може бити вео-
ма опасно. Ако су нападне-
те беланчевине које улазе
у састав течности унутар
ска, дејство антитела може
дсвести до слепила.

ПРОИЗВОД ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ

Пре десетак година лека-
ри су се са алергијом сре-
тали много ређе него да-
нас. Како то протумачити?
Можда нису умели да је
препознају? Свакако и то,
али не само то. Научници
сматрају да су многи обли-
ци алергије производ цивили-
зације. Окружују нас све
више материје којих у при-
роди нема, с којима наши
преци нису долазили у до-
дир. Док није било пеници-
лина, људи нису ни могли
бити алергични на њега. У
наш живот ушле су разне
синтетичке материје и то
је знатно повећало списак

дустрији Данске! На овој
кривуљи налази се један
оштар пад који се односи
на ратне године када је у-
воз никла у сву земљу био
прекинут. Исти такав пад
налази се и на графичној
алергије!

ЦВЕТНА КИЈАВИЦА

Рачуна се да у Францу-
ској данас има око пет ми-
лиона оболелих од разних
врста алергије. У Пољској
је регистровано преко три-
ста хиљада астматичара на
алергичној бази. Лекари
САД тврде да је сваки пе-
ти, а можда чак и сваки
четврти Американац алер-
гичан.

За становнике Сједиње-
них Држава није ништа не-
обично да на радију чују
следеће речи спикера:

— Говори радио-стани-
ца града Сент Луиса. Пре-
кидамо програм ради сле-
дећег обавештења. У току
последњих неколико часо-
ва у држави Мисури при-
мећен је почетак масовног
цветања амброзије. Очеку-
је се да ће оно ове године

потеку да се снабдеју по-
ребним лековима који сма-
њују осетљивост организ-
ма према алергену — поле-
ну амброзије. Други су по-
хитали према телефону да
позову аеродром, резерви-
сали карте, спаковали ко-
фере и одлазили, што да-
ље од амброзије.

У стотинама канцелари-
ја, предузећа, бироа, људи
добивају годишње одморе.
Јер, за неколико дана по-
чеће епидемија такозване
цветне кијавице. Симптом
болести — очи које сузе,
оток лица, запушен нос, по-
некад астматични напади,
гребање у грлу. Да не би
оболелима плаћали болсва-
ње власници фирми више
воле да своје раднике упу-
те на одмор.

Најсрећнији су ипак ђа-
ци Мисурија. Они немају
ништа против две недеље
„принудног“ одмора.

СЛУЧАЈ ЗА ШЕРЛОКА ХОЛМСА

У Кијеву је пре равно че-
трдесет година одржан на-
учки скуп посвећен проб-

изазивач? Понекад, да би
се добио одговор на ово пи-
тање лекар мора да започ-
не обиму истрагу пред ко-
јом би устукнуо и сам Шер-
лок Холмс.

Пре неколико година на
кожној клиници Медицин-
ске академије у Варшави
лечила се једна странкиња,
запослена у амбасди своје
земље. Разболела се од ек-
цема чим је стигла у Пољ-
ску док је у њеној домови-
ни никад ништа слично ни-
је мучило. И то није све:
кад се за време одмора вра-
тила у своју земљу, екцем
је одмах нестало. Лекаре вар-
шавске клинике заинтере-
совао је тајанствен узрок
алергије и после више ме-
сеци брижљивог испитива-
ња они су успели да про-
нађу нови алерген. Било је
то неко средство за бељење
рубља које се налази у
штирку!

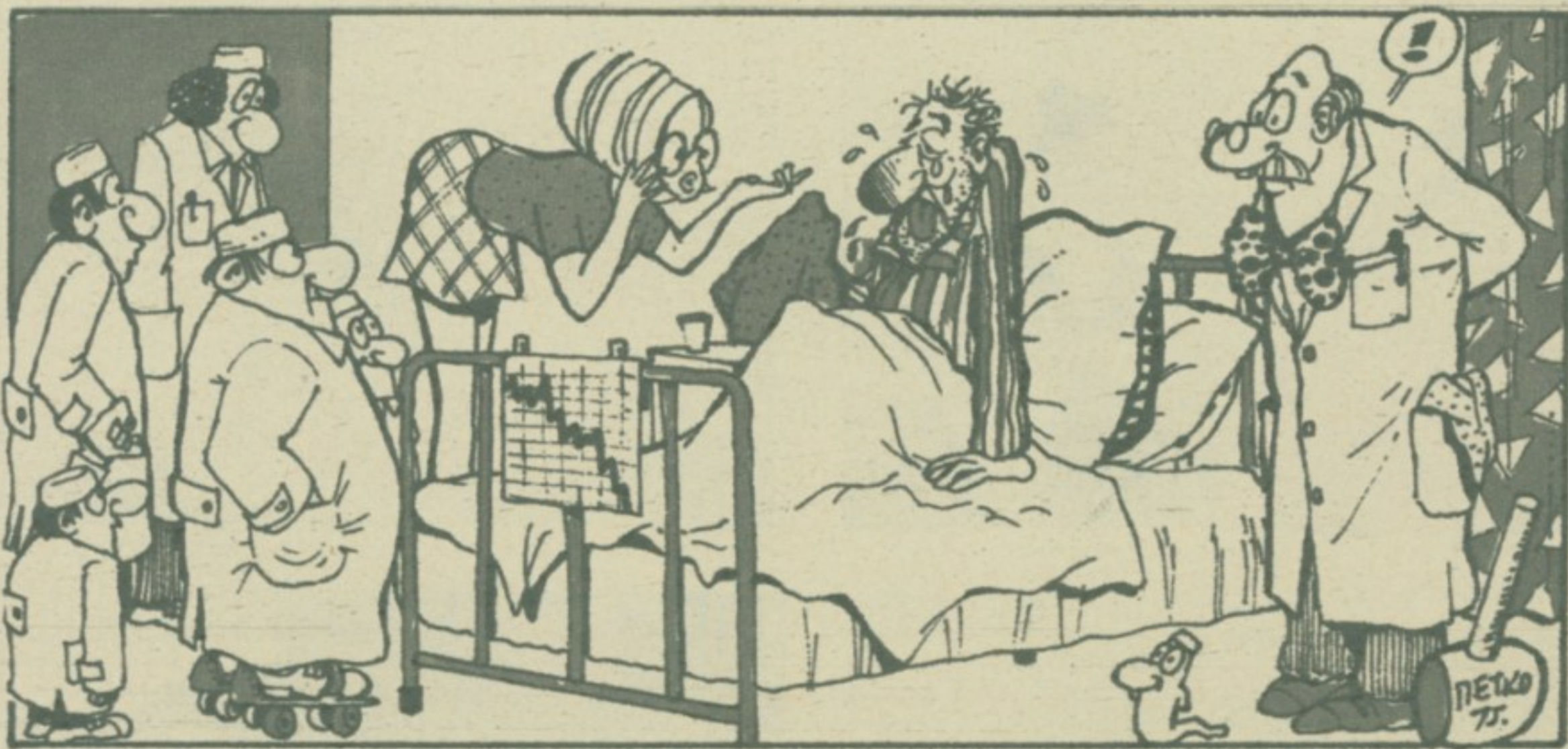
Кад се код неког утврди
алергија, лечење по прави-
лу није тешко. Ипак, много
је боље немати главобољу
него имати је, чак и с нај-
ефикаснијим средствима
против ње. Постоји ли на-
чин да се повећана осет-
љивост организма према ал-
лергену уклони?

У арсеналу лекара алер-
голога има свега и свачега.
Већ је познато да је једна
од најважнијих карика у
механизму алергичне реак-
ције — хистамин — мате-
рија која се ствара у ткиву
кад је оно надражено. Кад
би се неутралисало његово
дејство осетљивост према
алергену би се знатно сма-
њила. Већ данас антихи-
стамински препарати нала-
зе широку примену у ле-
карској пракси.

Ипак, до коначне победе
над алергијом још је дале-
ко. Научницима предстоји
још доста посла у овој об-
ласти медицине. Није до
краја јасан ни сам механиз-
ам алергичне реакције. На
склоност према алергији
зна се већ, утиче и грађа
нервног система. На који
начин? Какву улогу има
наследни фактор? Клима?

Истраживање алергена се
наставља. Будући доктори
могу бити сигурни да ће и
за њих остати многе тајне
које чекају да буду конач-
но решене.

В. С.

материја који воде лекари
алерголози.

Карактеристичне су ци-
фре које се односе на алер-
гију према металу никлу.

У Данској је 1934. године
од свих болесних од алер-
гије 5,2 одсто патило од алер-
гије на никл, 1936. тај се
постотак попео на 7,4 а
1953. он је већ износио 12,9!
Кад би се нацртао „алер-
гични графички“, он би се
потпуно покласио с лини-
јом коришћења никла у ин-

трајати две недеље. И, по-
сле кратке паузе: настав-
љамо наш музички про-
грам.

Стари Грци опевали су
мирис амброзије верујући
да њен нектар служи као
храна боговима Олимпа. У
држави Мисури, међутим,
немају ни издајека тако
узвишено мишљење о овој
биљци. Вест да је амбро-
зија почела да цвета уз-
немирила је на хиљаде љу-
ди. Једни су потрчали у а-

лемима алергије. Совјетски
академик Богомољец тада
је навео списак од сто пи-
тања на која, по његовом
мишљењу, алерголози прво
треба да одговоре. За про-
теклих четрдесетак година
један део проблема је испи-
тан, али зато су се појави-
ле десетине нових питања,
загонетки и нејасноћа.

Кад лекару алергологу
дође данас пацијент, он до-
ста лако утврди да је у пи-
тању алергија. Али, шта је

Dik
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ВЕЛИКИ СТРАХ

Висио сам над реком која је шумно противила испод мојих ногу и носила сасушено лишће и увенуле травке. Видео сам на њима неке буце и ситне пуже, видео сам око њих провидне мехурове, као да се на тим местима вода надувала, надимала и дисала ситним уздасима. А онда сам подигао поглед према небу: згуснути облаци, па клобуци сивог неба, па опет облаци... и сн су ме подсетили на Мораву.

Река изнад моје главе, река испод мојих ногу! Утопићу се у Морави, не стаћу у њој! У почетку бићу као риба: мицаћу се, бранићу се од воде, отвараћу уста, а онда ћу постати камен на њеном дну, непомичан и беспомоћан, вода ће ме испирати...

Грчевито сам се држао за челичну сајлу, разапету између две обале, која је чувала скелу да је вода не однесе. Зарђала жица усецала ми се у дланове. Да ли сам већ тада почео да крварим?

Погледао сам према обали. Тамо су стајали моји другови и брат Радош. Изгледали су као непомичне гипсане фигуре. Видео сам њихова лица са отвореним устима и очи раширене од ужаса. Зашто људи када посматрају нешто страшно увек држе стиснуте шаке. Били су смешни у том свом очајању. Знали су да ми не могу помоћи.

Више нисам имао снаге у прстима. Одједном су се сами раширили као да су се опекли о ту челичну сајлу, не слушајући мене отпустили су се... Полетео сам према реци. Сваки

делићем свог тела постепено сам осетио њену хладноћу. Прво прстима на ногама, па прудима а онда челом. Вероватно се вода изнад моје главе шумно оклопила. А ја нисам знао да пливам.

Кругови на пешчаном дну

— Хај'мо на реку! Понеси сендвиче и лопту! — узвикнуо је Радош, мој брат од стрица, чим је утрчао у нашу кућу.

Обрадовао сам се његовом предлогу јер је тог јунског дана, 1968. године, било веома спарно. Ваздух је поигравао на сунцу и био сув, некако згуснут.

— Шта ћете тамо! Идите у поље! Река је опасна а на води нема јунака — рекла је моја бака.

Ипак, знала је да је нећу послушати. Зато је одмах почела да ми припрема храну. Пожуривао сам је док су ме другови испред куће нестрпљиво дозивала.

— Данас ћемо се такмичити! Препливаћемо Мораву — рекао ми је Радош чим сам изстрчао из куће.

— Али, ја не могу... ти знаш — замуцкивао сам.

— Моћи ћеш и ти! Држаћемо се за сајлу од скеле. Видећеш, биће дивно и узбудљиво!

Стигли смо до реке. Они су утрчали у воду, прскали се и гњурали, играли „шуге“. А ја сам остајао у плићацима и палцем на нози правио кругове по пешчаном дну. Другови су ми се

ВОДА БЕЗ ЈУНАКА

НА ОБАЛИ ЈЕ УГЛЕДАО СВОЈЕ УЖАСНУТЕ ДРУГОВЕ. СХВАТИО ЈЕ ДА МУ НЕ МОГУ ПОМОЋИ.

смејали и зачичивали ме. Како сам им завидео тада!

Онда су сви изашли из воде и дошли до стуба за који је била привезана челична сајла, разапета између две обале. Њих шесторо легло је на сајлу, тако да се она опустила готово до саме површине реке.

Радош је први кренуо. Једном руком је махао по води а другом се придржавао за сајлу. С половине реке нам је довикивао:

— Ништа страшно! Како се овде раније нисмо сестили... Баш је лепо!

Брзо је стигао до друге обале. Његов пример сле-

дили су и остали другови. А кад би дошли на супротну страну реке, одмах су се свом тежином наслањали на сајлу и тако је држали неколико сантиметара изнад воде. Онда је и на мене дошао ред. Скањивао сам се... Шта ако не успем? Али, зашто би се најгоре баш мени десило? Презреће ме ако не покушам и другима ће причати...

Нисам је испустио

Закорачио сам у дубину. Обема рукама чврсто сам се ухватио за сајлу.

Нисам осетио никакав страх, чак ни онда када сам се нашао на половини реке и само кроз таласиће видео подигнуте руке мојих пријатеља, тако далеко од мене. Ниједног тренутка нисам осетио да поустајем.

Стигао сам до обале. Сви су ме тапшали по рамену, дивили су ми се. Осећао сам се као да сам херој, учинио сам немогуће — непливач је препливао Мораву! Био сам поносан.

Понесен сопственим одушевљењем, решио сам да се одмах вратим на другу обалу. У почетку је све ишло лако. Али, после тридесетак метара осетио сам да не могу главу да држим изнад воде. Све више се спуштала, против моје воље и снаге која као да је одједном испурела из мене. Нисам могао ни да дозивам помоћ, очајавао сам.

Са обале су приметили да се нешто догађа са мном. Почели су да ми довикују да останем миран и да ће ме спасти. Од чега? Значи ли то да може нешто страшно да ми се догоди?

Та помисао ме парализала. Грчевито сам се држао за сајлу која је час тонула дубоко испод мене, час се издизала високо, изнад воде. А онда је изненада почела да се диже све више и више... Јер, моји другови дојурили су у воду да ме спасавају. Отпустили су сајлу која се, ослобољена притиска, винула изнад реке.

Нисам, је испустио из руке. Само сам је још чврсто стегнуо и... нашао се високо изнад реке.

Гушљива смрт

Тада су се прсти опружили. Сајла је склизнула из мојих шака које сам осећао као две жеравице.

Тонуо сам све дубље. И све више нестајао у хладној и мутној води моје Мораве коју сам толико волео. Покушавао сам да отворим очи али само на тренутак, јер сам се одмах уплашио од сивила које сам угледао. Моја смрт је сива, мокра и гушљива! А, ако побегнем од ње? Решио сам да јој доскочим!

Чим сам додирнуо дно, из све снаге сам се одгурнуо навише. Нашао сам се на површини, удахнуо ваздух и поново потонуо. А онда се наново одгуривао о воду која се мигољила око мог тела, праћао се и батргао, на тренутке поустајао, мирио се са сивилом и опет излазио на површину.

Не знам колико је све то трајало. Најзад сам осетио песак под ногама. Испузао сам на обалу и онесвестио се. Од страха, када сам угледао своје окрвављене руке или од напора, не знам!

Љубомир Војкић
Велика Дренова
код Трстеника

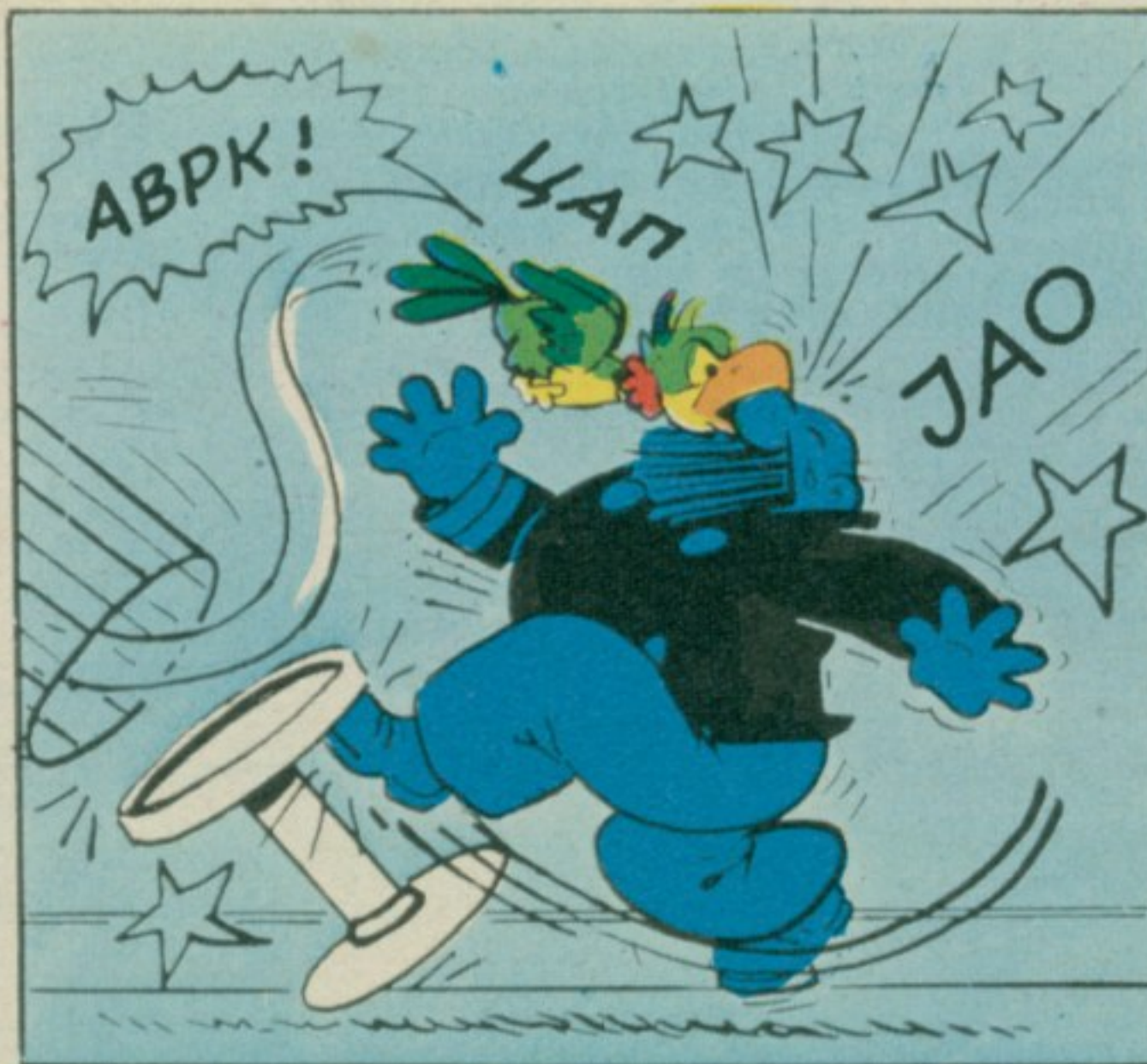
(Хонорар: 350 динара)

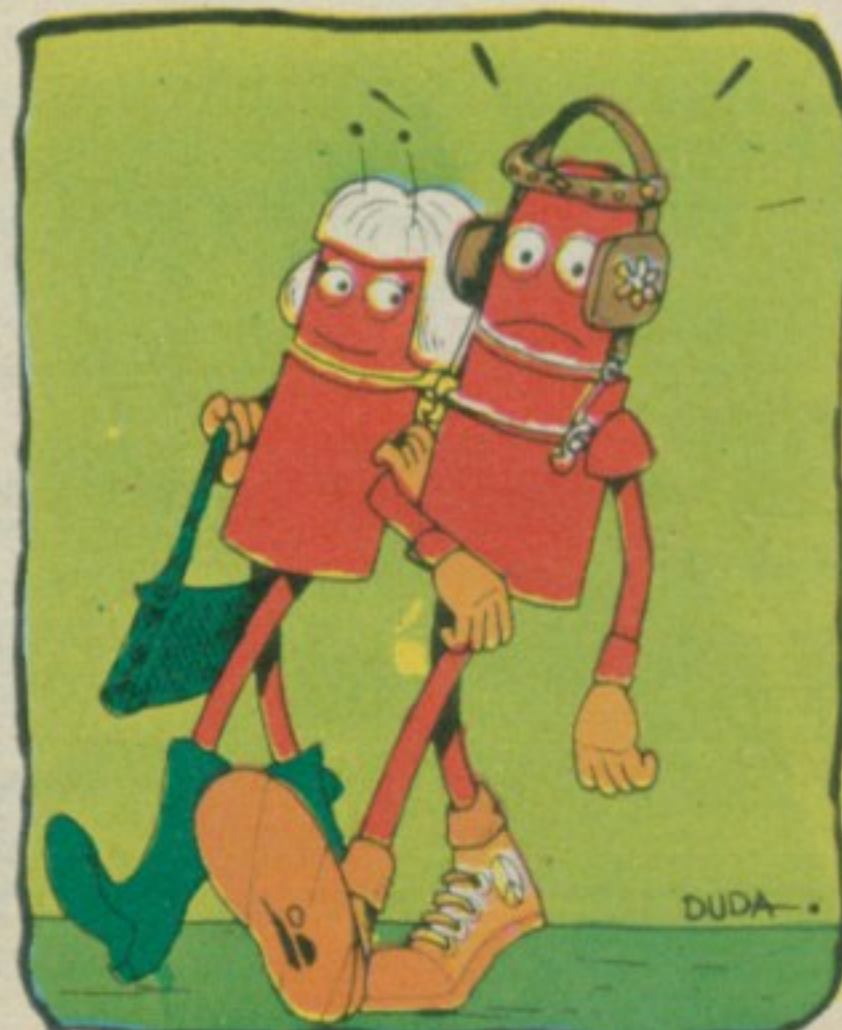
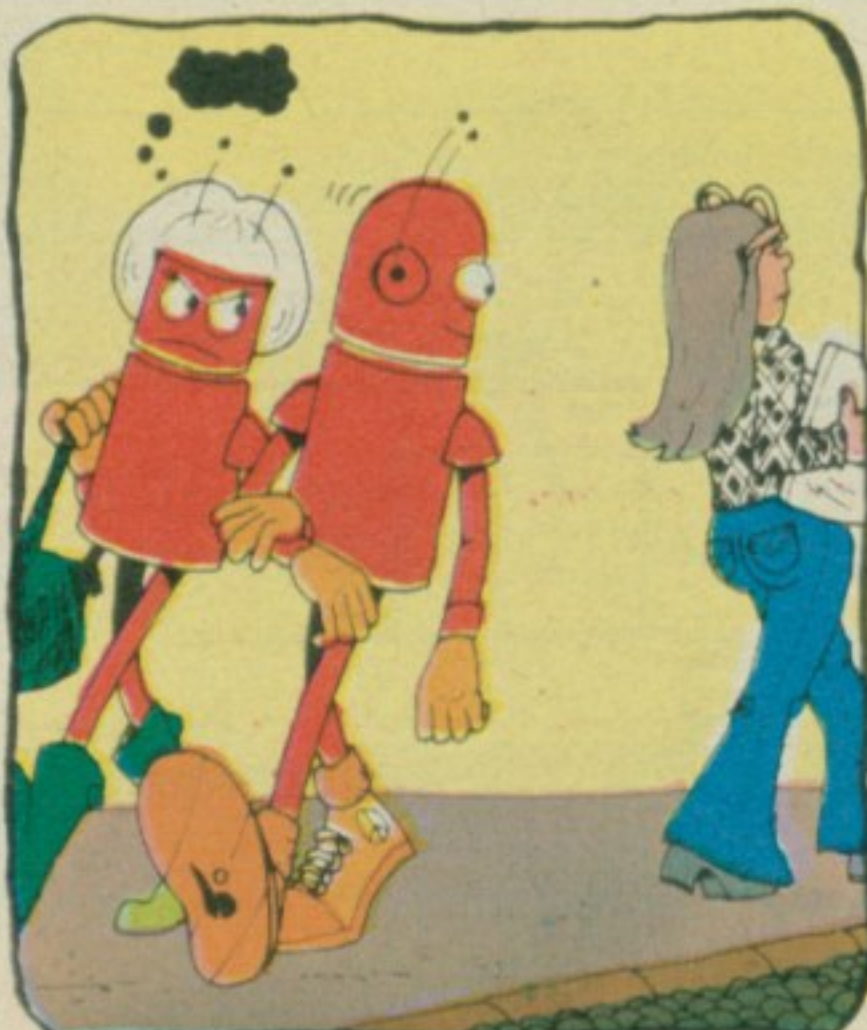
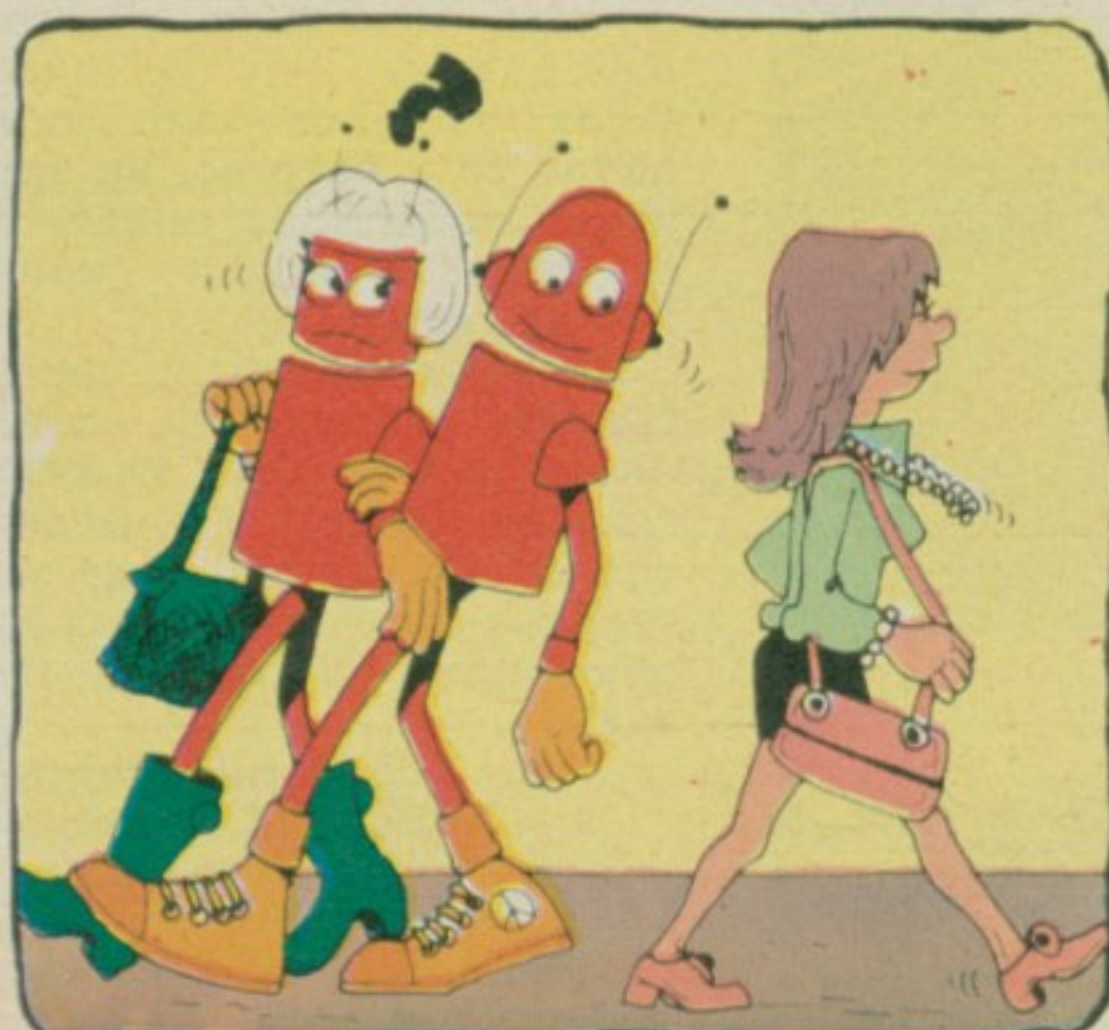
Ослобођена притиска сајла се винула изнад реке.

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

ШРАФКО

ВОТРЕНА ОСВЕТА

ЦРТА И ПИШЕ
ЈЕЛКО ПЕТЕРНЕЉ

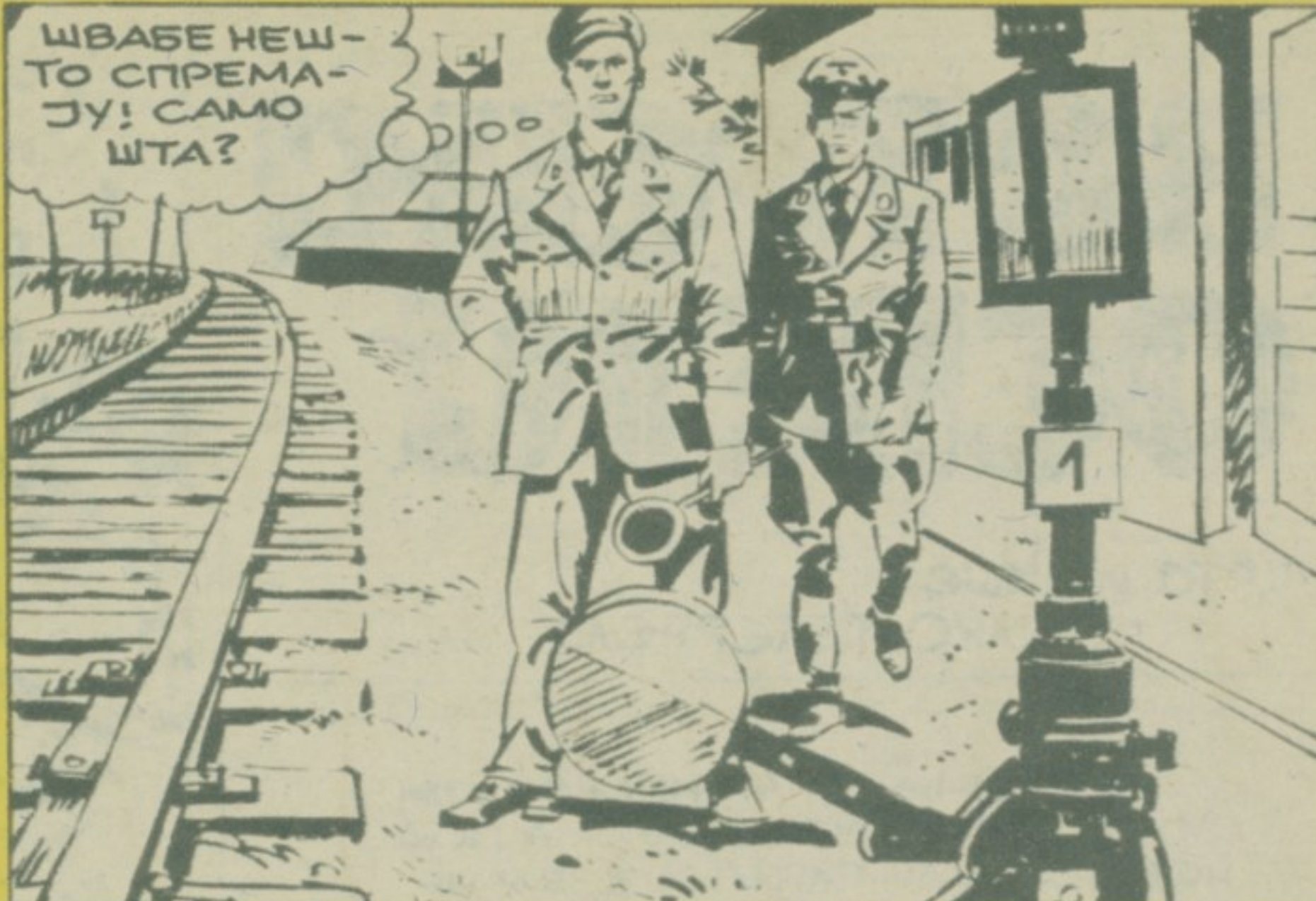
ГОДИНА 1944. НЕМАЧКОМ
ОКУПАТОРУ ТЛО СЕ ЉУЉА ПОД
НОГАМА, АЛИ РАЊЕНА ЗВЕР НЕ
МИРУЈЕ.

ВОЗ НАТОВАРЕН ЕЛИТНОМ ЈЕДИНИЦОМ БРАСКИХ ЛОВАЦА ЈУРИО ЈЕ ПРЕМА СТАНИЦИ БИСТРИЦА...

ШВАБЕ НЕШТО СПРЕМАЈУ! САМО ШТА?

ВОЗ ЈЕ СА ЗАКАШЊЕЊЕМ ОД ПОЛА ЧАСА, СТИГАО ДО СТАНИЦЕ И ЛАГАНО СЕ ЗАУСТАВИО...

ВОЗ ЈЕ ПУН ЕСЕСОВАЦА! ЗАШТО ЛИ ДОЛАЗЕ?

ШТА СЕ ДОГАЂА? ЗАШТО СТЕ НАС ЗАУСТАВИЛИ...

ХАУПТМАН КУБЛЕР, ИЗВОЛИТЕ, СА МНОМ! НАРЕЂЕЊА ПУКОВНИКА ФОН ХЕСЛИНА!

ШЕФ ВАС ЧЕКА КОД ТЕЛЕФОНА! ИЗГЛЕДА ДА ИМА ЗА ВАС ВАЖАН ЗАДАТАК!

ХАУПТМАН КУБЛЕР? СЛУШАЈТЕ! ОТКРИЛИ СМО ПАРТИЗАНСКУ БОЛНИЦУ НА КОТИ 304. ВАШ ЗАДАТАК ЈЕ ДА УЗМЕТЕ ОДРЕД ЛОВАЦА И ЛИКВИДИРАТЕ ТУ БОЛНИЦУ! ЈАСНО?

ЈАВОЛ, ХЕР ОБЕРСТ! ВАШЕ НАРЕЂЕЊЕ ЋУ ИЗВРШИТИ! ХАЛЛ ХИТЛЕР!

ОТПРАВНИК ВОЗОВА ЈЕ ЧУО РАЗГОВОР И ШМУГНУО КРОЗ ВРАТА...

ОНО МОРАЈУ ДА САЗНАЈУ ГРОМ И МИТЈА! НАДАМ СЕ ДА МЕ ЈОШ ЧЕКАЈУ НА УГОВОРЕНОМ МЕСТУ!

ХАЛТ! ИЛИ ПУЦАМ! ХАЛТ!

МЕЂУТИМ, ДОК ЈЕ ТРЧАО ЧИСТИНОМ, НЕМЦИ ИЗ ВОЗА СУ ГА ПРИМЕТИЛИ...

САМО ПРЕКО ОВОГ ЈАРКА... А ОНДА, ШВАБО, ВИЧИ КОЛИКО ТЕ ВОЂА!

НЕМАЦ ЈЕ ВИКНУО
САМО ЈЕДНОМ, А
ДРУГИ ПУТ ЈЕ
ВЕК ПУЦАО...

ПРОИ-
МЕТИ! ГО-
ТОВ САМ!

МИТЈА,
ПОГЛЕ-
ДАЈ, ПОГО-
ДИЛИ СУ
ПЕТРА!

ЖЕЛЕЗНИЧАР
СЕ СКОТРЉАО
НИЗ СТРМИНУ.
БУДНЕ ОЧИ СУ
ГА ПРИМЕТИЛЕ...

ОБАВЕШ-
ТАЈЦИ
ГРОМ И
МИТЈА
ИСТРЧАЛИ
СУ ИЗ СВОГ
СКРОВИ-
ШТА...

ПОЖУРИ,
МИТЈА!
ПОНЕКЕ-
МО ГА!

СА МНОМ ЈЕ
СВРШЕНО... НЕМЦИ ЗНА-
ЈУ ЗА БОЛНИЦУ! КРЕНУ-
ЛИ СУ... АААХ...

МРТАВ ЈЕ!
САКРИЋЕМО ЊЕ-
ГОВО ТЕЛО И КАС-
НИЈЕ ДОЌИ ПО
ЊЕГА!

ФОЈЕР!
ШТА
ЧЕКАШ?

МЕЂУТИМ, ИЗ ОТ-
ВОРЕНОГ ВАГОНА
ЗАГРМЕО ЈЕ ТЕШ-
КИ „МАКСИМ“...

БРЗО
БЕЖИМО
ОДАВДЕ,
ЈЕР ЋЕМО И
МИ НАСТРА-
ДАТИ!

ХЕР ХАУПТ-
МАН, ОДРЕД
ЈЕ СПРЕ-
МАН!

У РЕДУ!
НАРЕДИТЕ ПОЛА-
ЗАК! УЗМИТЕ И
ПСЕ!

ПСИ СУ НАЊУ-
ШИЛИ ЧОВЕКА!
ВЕРОВАТНО
СУ У ПИТАЊУ
БАНДИТИ...
ДА ИХ ПРА-
ТИМО?

НЕ, МИ
ИДЕМО НАКО-
ТУ 304!

ПОЛИЦИЈСКИ
ПСИ СУ БЕСНО
ЛАЗАЛИ...

КАД ЈЕ КОЛОНА БРАСКИХ ЛОВАЦА ЗАШЛА У ТАМНУ ШУМУ, РОСИЛА ЈЕ СИТНА КИША...

У МЕЂУВРЕМЕНУ СУ ОБАВЕШТАЈЦИ ГРАБИЛИ УЗБЕ- ДО. ВРЕМЕ ЈЕ ПРОЛАЗИЛО...

ГРОМЕ!
ЈОШ ДО-
БАР САТ ХО-
ДА ПА ЋЕМО
БИТИ У КЛИСУРИ!
РАЊЕНИКЕ ТРЕБА
ОДМАХ ПРЕБАЦИТИ
НА СИГУРНО МЕСТО!

БОЛНИЦА: ДРВЕНЕ БАРАКЕ МЕЂУ СТЕНАМА У МРАЧНОЈ КЛИСУРИ. СВЕ ЈЕ БИЛО МИРНО...

ГРОМ И МИТЈАСУ СЕ СПУСТИЛИ ПРЕКИМ ПУТЕМ...

ОВАЈ ПУТ ДО БОЛ-
НИЦЕ ЈЕ ТЕЖИ,
АЛИ КРАЋИ...
А СВАКИ МИНУТ
ЈЕ ДРАГОЦЕН!

ХЕЈ,
ВАС
ДВОЈИ-
ЦА!
ОДАК-
ЛЕ ДО-
ЛАЗИ-
ТЕ?

ЗАРАВО,
АЛЕШ! ГДЕ ЈЕ
ДОКТОР СМРЕКАР?
ХИТНО ЈЕ!

О ТИ
СИ,
ГРОМЕ!
ШТА
ЈЕ ТЕ-
БЕ
ОВАМО
ДОНЕ-
ЛО?

ДОКТОРЕ, БРЗО! НЕМ-
ЦИ СЕ НАЛАЗЕ НА НЕ-
КА ТРИ КИЛОМЕТ-
РА ОД НАС! ИМА ИХ
МНОГО!

ОДМАХ
МОРАМО ДА
СЕ ЕВАКУИ-
ШЕМО!

ДРУГОВИ, БРЗО,
ОДЛАЗИМО! ОСЕ-
ДЛАЈТЕ
МАЗ-
ГЕ!

ОВАЈ
ДРУГ
ЈЕ ПОС-
ЛЕД-
ЊИ!

СВЕ ЈЕ БИЛО
БРЗО ПРИПРЕМ-
ЉЕНО ЗА ПОЛА-
ЗАК...

ДВА
БОРЦА ИЗ
ЗАШТИТЕ
ВЕЋ СУ ОТИ-
ШЛА ДА ПРИ-
КРИЈУ НАШЕ
ПОВЛАЧЕ-
ЊЕ!

БРАСКИ ЛОВЦИ СУ
ИХ ОДУШЕВЉЕНО
ПОЗДРАВИЛИ...

ПОКА-
ЗАКЕ
ОНИ ТИМ
БАНДИ-
ТИМА!

КРАЈ
МОСТА ЈЕ СВЕ
МИРНО! ИЗГЛЕДА
ДА МОЖЕМО
ПРЕКО
ЊЕ-
ГА!

КОЛОНА С
РАЊЕНИЦИМА
СТИГЛА ЈЕ
ДО ЈЕДНОГ
МОСТА...

ТРЕБАЛО ЈЕ ПОЖУРИТИ,
НАЛАЗИЛИ СУ СЕ НА ОТВО-
РЕНОМ ПРОСТОРУ. МАЗГЕ
СУ ИШЛЕ НАПРЕД...

А ТАДА СУ ЉУДИ НА МОС-
ТУ ЧУЛИ ПРЕТЕЋИ ЗВУК...

ТО...ТО
СУ АВИОНИ,
ДРУГОВИ! ПО-
ГЛЕДАЈТЕ
ИЗА ГРЕБЕНА!

ХАЈНКЕЛИ СУ
СЕ СПУСТИЛИ
НИСКО. БОМ-
БЕ СУ ПОЛЕ-
ТЕЛЕ...

ДРУ-
ГОВИ,
СВЕ ЋЕ
НАС ПОВИ-
ТИ! ААХ!

ААХ!

БОМБЕ СУ
СЕ ЈАЛЕ СМРТ
НА МОСТУ...

НА ЗЕМ-
ЉУ! ТУКУ ИЗ
МИТРАЉЕЗА!
НА ЗЕМЉУ,
ДРУГОВИ!

ЛЕЗИ-
ТЕ!

НА МОСТУ ЈЕ НАСТАО
МЕТЕЖ...

ВОЂА ГРУПЕ АВИОНА
ЦИНИЧКИ СЕ ОСМЕХ-
НУО...

КАМЕРАДЕН, ИЗ-
БАЦИТЕ БОМ-
БЕ!

АПАРАТИ СУ СЕ СПУСТИЛИ ТАКО НИСКО ДА ЈЕ ГРОМ МОГАО ДА ВИДИ ЛИЦЕ ПИЛОТА...

ЛЕЗИТЕ! ОПЕТ НАЛЕЋУ!

ЧИТАВ ГЕДЗЕР ВОДЕ ПОДИГАО СЕ ИЗ РЕКЕ И БАЦИО ГРОМА С МОСТА...

ЕНО ГА! ВОДА ГА НОСИ! УДАВИЋЕ СЕ!

ДОБРО ЈЕ ИПАК... САМО СЕ ОНЕСВЕСТИО...

МИТЈА ЈЕ СКОЧИО С МОСТА У РЕКУ.

МИТЈА ЈЕ ИЗВУКАО ГРОМА НА ОБАЛУ. КАД СЕ ГРОМ ОСВЕСТИО...

ШТА СЕ ДОГОДИЛО? ГДЕ СУ АВИОНИ?

ОТИШЛИ СУ! АЛИ, ЖИВИ СМО ОСТАЛИ САМО НАС ДВОЈИЦА! СВИ ОСТАЛИ СУ ПОГИНУЛИ!

МРТВИ? И НИКО ОСИМ НАС НИЈЕ ОСТАО ЖИВ?

ПРИЛИКОМ ПОСЛЕДЊЕГ НАПАДА, ЕКСПЛОЗИЈА БОМБЕ БАЦИЛА ТЕ С МОСТА!

ПРАВА КЛАНИЦА... ПРОКЛЕТИ НАЦИСТИ! БИЛИ СМО ИМ ЛАК ПЛЕН!

НИШТА НИСМО МОГЛИ ДА УЧИНИМО ДА БИСМО ИХ ЗАШТИТИЛИ ОД БОМБИ!

НАШАО САМ ОРУЖЈЕ! ИДЕМО ОДАВДЕ!

И ЈА МОЖУ КАПУ! КУДА ЋЕМО, У ОДРЕД ИЛИ НА ЗАКАЗАНО МЕСТО?

ИПАК СУ КРЕНУ-
ЛИ ПРЕМА ЗАКА-
ЗАНОМ МЕСТУ...

ВИДИМ
ДА ЈЕ ПЕТРО-
ЛЕЈСКА ЛАМПА
НА ПРОЗОРУ! ТО
ЗНАЧИ ДА НЕМА
ОПАСНОСТИ! МИТ-
ЈА, ГЛАДАН САМ
КАО ВУК!

БИЛА ЈЕ ТАМА КАДА СУ СТИГЛИ ДО ЈЕДНОГ
ЗАСЕОКА. ИМАЋЕ СЕ НАЛАЗИМО ИСПОД ШУМЕ...

ДОБРО
ВЕЧЕ, МАМА
ДОБЛЕКАР!
ЗАР НАС
НЕ ПОЗНА-
ЈЕТЕ?

ОХ, ТО
СТЕ ВАС
ДВОЈИЦА!
ГРОМ И МИТ-
ЈА! НИСАМ
ВАС ОДМАХ
ПРЕПОЗ-
НАЛА!

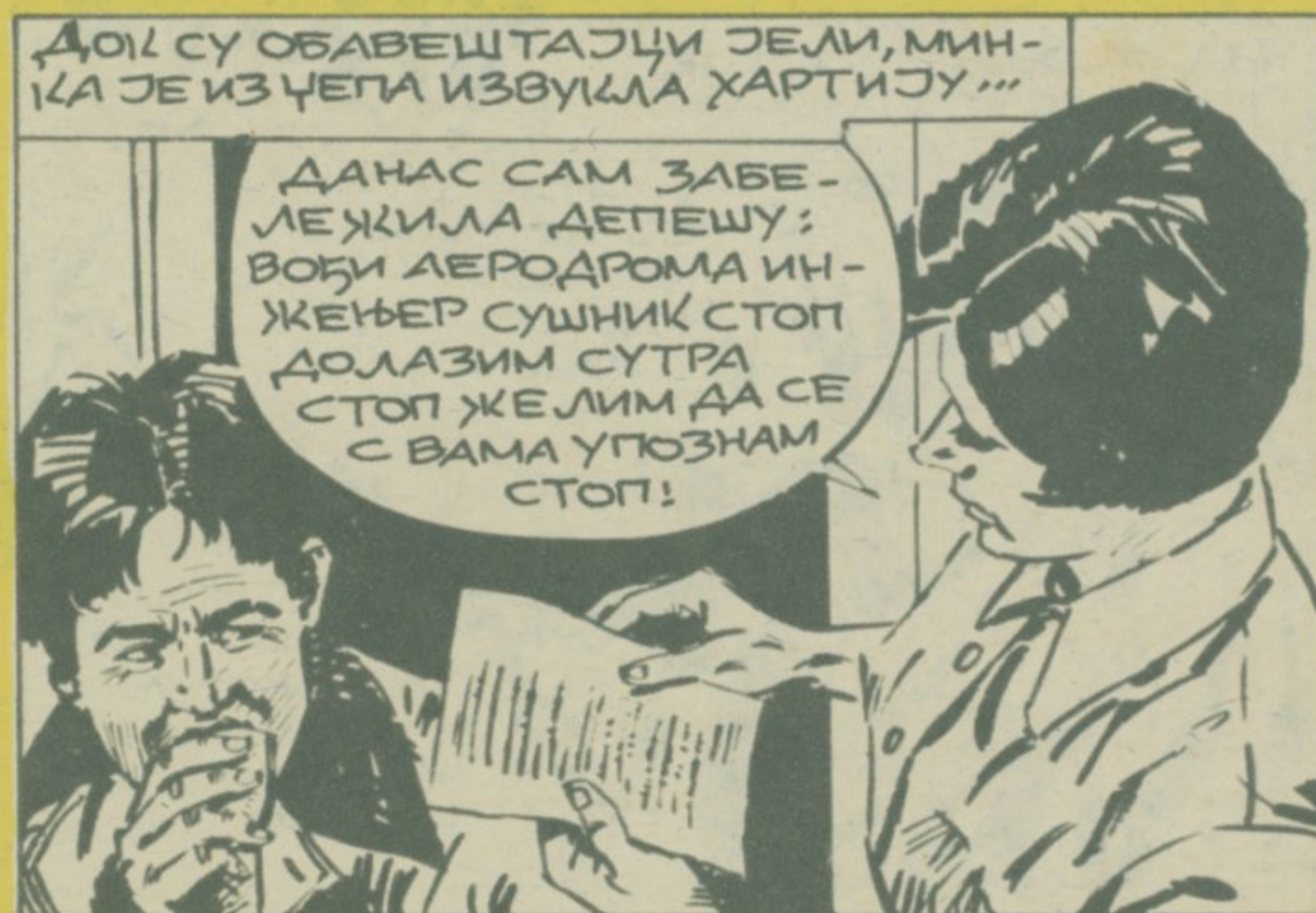
ГДЕ ВАМ ЈЕ КЕЈЕР?
ИЗГЛЕДА ДА НИЈЕ
КОД КУЋЕ! ДА ЛИ
ЈОШ РАДИ У СЕОС-
КОЈ ПОШТИ?

ЈОШ
УВЕК, ГРОМЕ!
УВЕЧЕ ЋЕ СЕ
ВРАТИТИ С
ПОСЛА! ЧУ-
ЈЕМ НЕКИ
ШУМ, ИЗГЛЕ-
ДА ДА ЈЕ
ВЕЋ
ТУ!

ЗДРАВО, МИНИКА!
ВЕРОВАТНО СИ
ВЕЋ ЧУЛА ЗА
НЕСРЕЋУ КОД
РЕКЕ! ИМАШ
ЛИ НЕКИХ
НОВОС-
ТИ?

ДА, У СЕЛУ СЕ
ПРИЧА О ТОМЕ, А
ИМАМ И НОВОС-
ТИ!

ДОК СУ ОБАВЕШТАЈЦИ ЈЕЛИ, МИН-
КА ЈЕ ИЗ ЋЕПА ИЗВУКЛА ХАРТИЈУ...

ДАНАС САМ ЗАБЕ-
ЛЕЖИЛА ДЕПЕШУ:
ВОЂИ АЕРОДРОМА ИН-
ЖЕЊЕР СУШНИК СТОП
ДОЛАЗИМ СУТРА
СТОП ЖЕЛИМ ДА СЕ
С ВАМА УПОЗНАМ
СТОП!

ЧУО САМ О ТОМ СУШНИ-
КУ! ЗАДРТИ ФОЛИС-
ДОЧЕР!

НЕМЦИ СЕ НА
СВА УСТА ХВАЛЕ
ДА СУ „БАНДУ“
ЛИКВИДИРА-
ЛИ! МЕЂУ-
ТИМ НЕКИ
ЕСЕСОВС-
КИ КАПЕ-
ТАН ЈЕ
УМРО!

ТО ЈЕ БИО
КУБЛЕР, РАЂЕН ОД БОМБЕ ХАРМОНИКАША...

ГОСПОДИНЕ
СУШНИК, ОПАСНО
ЈЕ ВОЗИТИ СЕ
ОВУДА!

МИС-
ЛИТЕ
ЗБОГ
БАНДИ-
ТА? АХ,
ОНИ СУ
САДА
ДАЛЕ-
КО!

СЛЕДЕ-
ЋЕГ ДАНА
ОКО ПОД-
НЕ ИНЖЕ-
ЊЕР СУШ-
НИК И ЊЕ-
ГОВ ШОФЕР
ПУТОВАЛИ
СУ ПРЕМА
АЕРОДРО-
МУ. МАДА
ЈЕ ВРЕМЕ
БИЛО
ЛЕПО, ПУТ-
НИЦИ НИСУ
УЖИВАЛИ
У ВОЖЊИ.

ДВА МУШКАРЦА У ЦИВИЛНОМ ОДЕЛУ ЧЕКАЛИ СУ У ШУМИ...

ЧУЈЕМ БУКУ АУТОМОБИЛА! СИГУРНО ЈЕ ОНАЈ КОГА ЧЕКАМО!

ХЕЈ, КЛИПАНЕ! СКЛОНИ СЕ СПУТА ИЛИ ЋУ ТЕ ПРЕГАЗИТИ! СКЛАЊАЈ СЕ...

АЛИ, УМЕСТО ДА СЕ СКЛОНИ, ЧОВЕК ЈЕ ПРЕШАО ПРЕКО ПУТА...

ШТА МИСЛИТЕ, ДА СТЕ САМИ НА ПУТУ? ЈА БИХ ВАМ ВЕК ПОКАЗАО...

НЕ БРЕЉАЈ! ИЗЛАЗИТЕ ОДМАХ ОБОЈИЦА! ИДЕМО!

ИНЖЕЊЕРУ СУШНИК, ПРЕДАЈТЕ МИ ВАША ДОКУМЕНТА!

ПАЗИ, ИНАЧЕ ЋЕШ ДОБИТИ ПО НОСУ!

ШТА ТО ТРЕБА ДА ЗНАЧИ? АХ, ВИ СТЕ СИГУРНО БАНДА ИЗ ШУМЕ! БАГРА!

СУШНИК ЈЕ ГУРНУО ДЕШНУ РУКУ У ЧЕП, МЕЂУТИМ НИЈЕ ИЗВУКАО ДОКУМЕНТА ВЕК ПИСТОЉ. ГРОМ ЈЕ ИСТОГ ТРЕНУТИКА ПУЦАО...

ЈЕДАН НАЦИСТА МАЊЕ! БАШ НИКАКВА ШТЕТА!

ТИ СЕ ПОБРИНИ ЗА ШОФЕРА, ДОК ЈА САКРИЈЕМ ЛЕШ!

ЊЕГА ЋУ ВЕК ДА СРЕДИМ!

МИТЈА ЈЕ УДАРЦЕМ РУКЕ ОНЕ СВЕСТИО СУШНИКОВОГ ШОФЕРА И ВЕЗАОТА. А ЗАТИМ ЈЕ УЗЕО ДОКУМЕНТА ЗА ЊЕГА И ГРОМА...

МИТЈА ЈЕ СЕО ЗА УПРАВЛАЧ...

ИЗВОЛИТЕ, ГОСПОДИНЕ СУШНИК! ВРАТА ЋЕТЕ ОТВОРИТИ САМИ! ХААА, ХАА...

ЈАВОЛ, ХААА, ХАА...

НЕШТО КАСНИЈЕ...

ХАЛТ, СТАНИТЕ, КОНТРОЛА!

ХЛАДНОКРВНО, МИТЈА!

ПОЛИЦАЈЦИ СУ ПРЕГЛЕДАЛИ ПОЗАЈМЉЕНА ДОКУМЕНТА И ПРОПУСТИЛИ ИХ...

НЕМЦИ СЛЕПО ВЕРУЈУ ДОКУМЕНТИМА!

НАЈТЕЖЕ ТЕК ДОЛАЗИ, НА АЕРОДРОМУ!

НАЦИСТИЧКИ ОФИЦИРИ
У КАФАНИ ПРОСТО СУ ЗАНЕ-
МЕЛИ...

УБУДИ У КУЋА-
МА СУ НАПЕТО
ОСЛУШКИ-
ВАЛИ...

СНАЖНЕ
ЕКСПЛО-
ЗИЈЕ СУ
ОДЈЕКИ-
ВАЛЕ ЈЕ-
ДНА ЗА
ДРУГОМ.
ЗЕМЉА
СЕ
ТРЕСЛА...

ОБАВЕШТАЈЦИ СУ ИЗ ЗАКЛОНА ПОСМАТРАЛИ
УНИШТЕЊЕ АЕРОДРОМА. ГРОМ СЕ У МИСЛИ-
МА ВРАТИО НА МОСТ, ГДЕ СУ ЊЕГОВИ МНОГИ...

...САБОРЦИ НАШЛИ
СМРТ. САДА ИМ ЈЕ
ВРАЋАО, ОКО ЗА ОКО,

ГЛАВА ЗА ГЛАВУ...

НЕМАЧКЕ ПАТРОЛЕ
БЕЗГЛАВО СУ ЈУРИЛЕ УЛИ-
ЦАМА, ДОК СУ СА АЕРОДРО-
МА ЈОШ УВЕК ОДЈЕКИВАЛЕ ЕКСПЛОЗИЈЕ...

ПРЕДСТА-
ВА ЈЕ ЗАВР-
ШЕНА, ГРОМЕ!
ПОВУЦИМО СЕ
БРЗО!

ОВО ЋЕ
МИ БИТИ
ПОТРЕБ-
НО!

ПОКУШАВА-
ЈУДА СЕ ПРО-
БИЈУ, СВИ
ОВАМО!
АХХ!

НАЈЕДИТЕ СЕ ОЛОВА, ОРИЦЕВИ! ИМА ГА ДОВОЉНО... ЗА СВЕ ВАС!

БЕЖЕ ПРЕМА ИЗЛАЗУ! ОВАМО КАМЕРАДИ... ААХ!

ЗАР ТИ ДА МИ ПРЕСЕЧЕШ ПУТ...

СПУСТИТЕ РАМПУ! БРЗО, ИДИОТИ! СПУСТИТЕ РАМПУ!

СПОРИ СТЕ, ШВАБЕ! ВЕЋ СМО ПРОШЛИ!

ДАЈ ГАС! БРЖЕ! ДИВЕРЗАНТИ СУ НА АЕРОДРОМУ!

НАНИШАНИЋУ У ГУМЕ, ТАКО ДА СЕ ПРЕОКРЕНЕТЕ!

СЛОМИТЕ ВРАТОВЕ! ТО СТЕ ЗАСЛУЖИЛИ!

ВОЗАЧ НИЈЕ МОГАО ДА САВЛАДА ВОЗИЛО И МОТОЦИКЛ С ПРИКОЛИЦОМ ЈЕ СЛЕТЕО С ПУТА...

БЕЗ ТЕШКОЋА СУ НАПУСТИЛИ ГРАД. АУТО СУ ОСТАВИЛИ НА УСАМЉЕНОМ ПУТУ АЛИ СУ ПРЕТХОДНО...

ПОЖУРИ, ГРОМЕ!

ШТА СИ ПОДМЕТНУО...

УХ! ЗАМАЛО ДА И МИ ОДЛЕТИМО У ВАЗДУХ!

ФИТИЉ ЈЕ БИО КРАТАК!

НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ У ШТАБУ ОДРЕДА...

НАПРАВИЛИ СТЕ ПРАВИ РУСВАЈ НА АЕРОДРОМУ! СВЕ СТЕ ДИГЛИ У ВАЗДУХ! ЧЕСТИТАМ!

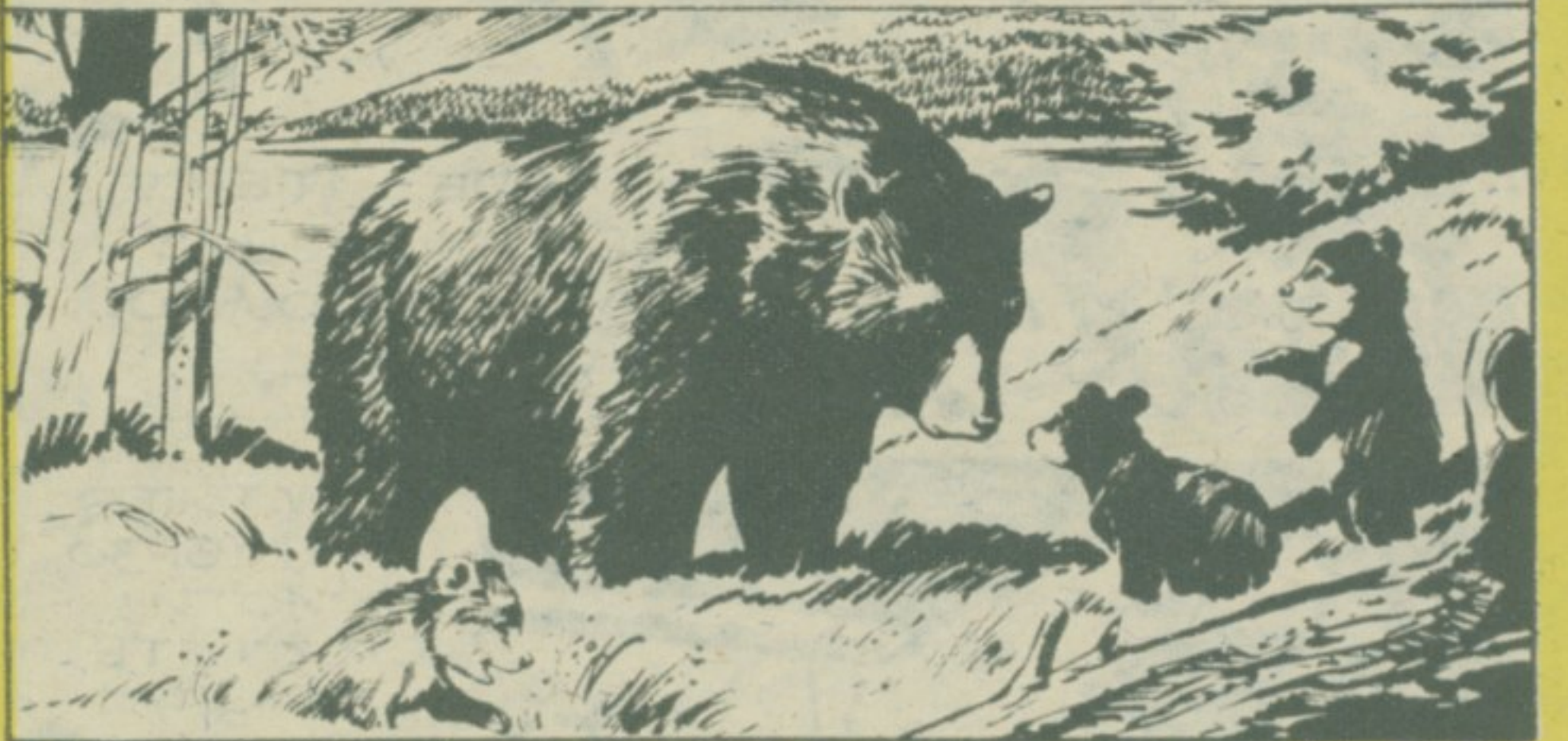
КРАЈ

МЕДВЕДИ И ЈА

ЈЕЗЕРО БЕЛА ПТИЦА У БРИТАНСКОЈ КОЛУМБИЈИ...

ЧУЈЕ СЕ САМО БРУНДАЊЕ МАМЕ МЕДВЕ-ДИЦЕ И ЊЕНА ТРИ МЛАДУНЧЕТА...

ИЗНЕНАДА СЕ ПРОЛОМИО ПУЦАЊ...

ДОЛАЗИ ИЗ ШУМЕ!

МЛАДИК ЈЕ ПОЖУРИО У ТОМ ПРАВЦУ И УГЛЕДАО...

ЛОВАЦ... ВОДИЧ... И МРТАВ МЕДВЕД!

ТРАГОВИ КРВИ ВОДЕ ДУБОКО У ШУМУ...

СА ЈЕДНОГ ДРВЕТА ЧУЛО СЕ ТУЖНО ЦВИЉЕЊЕ...

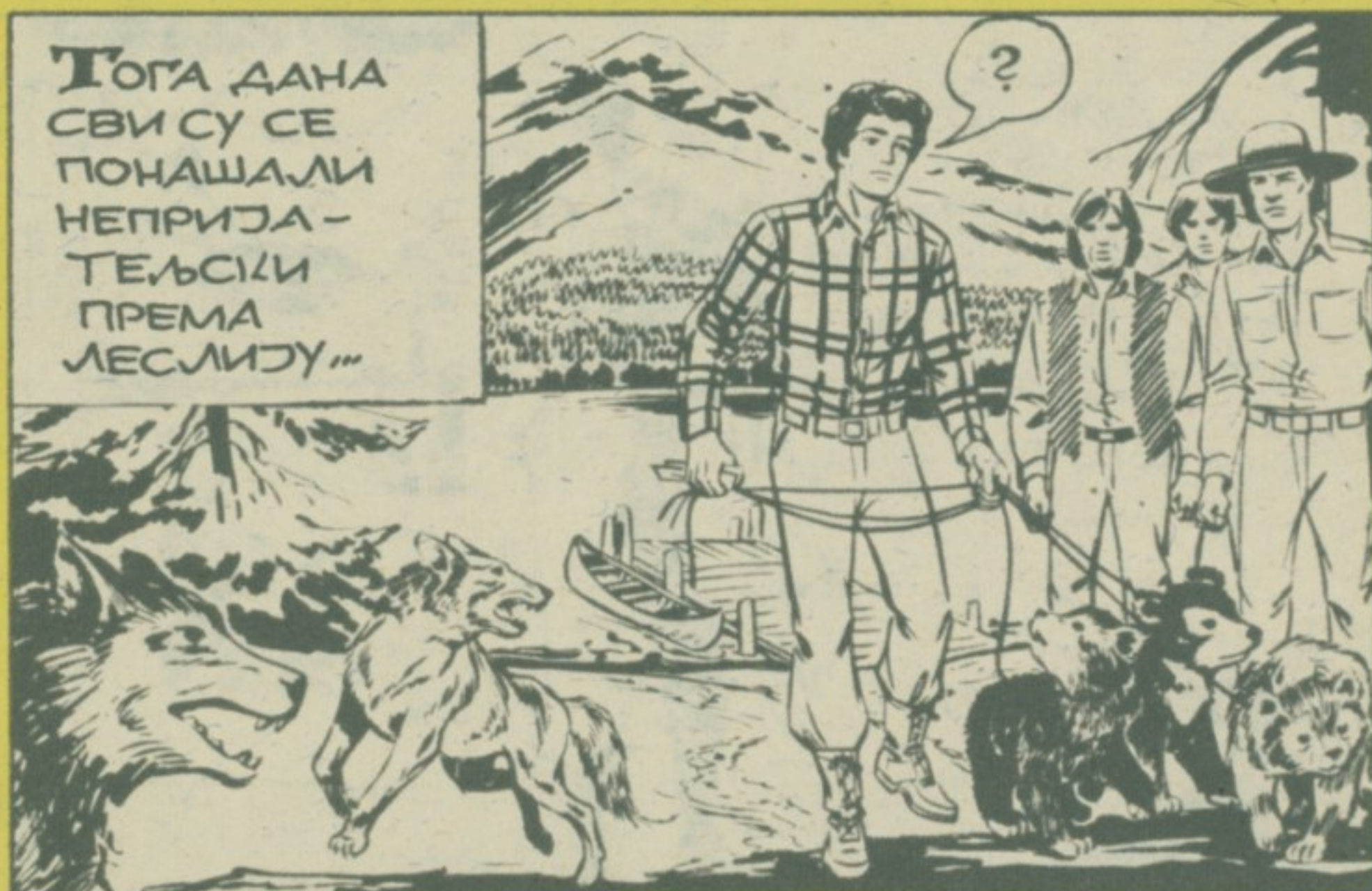
ЈАДНИ МАЛИ СИРОТАНИ! КО ЋЕ СЕ БРИНУТИ О ВАМА?

ПА... ИЗГЛЕ-ДА ДА ЋУ ТО БИТИ ЈА!

БОБ ЈЕ БИО ТУЖАН ПОСЛЕ РАЗГОВОРА С ПОГЛАВИЦОМ И ДУГО ЈЕ РАЗМИШЉАО О СВОЈИМ МАЛИМ ПРИЈАТЕЉИМА...

НЕ МОГУ ВАС ТЕК ТАКО НАПУСТИТИ!

ОДЛУЧИО ЈЕ ДА ИХ ЗАДРЖИ ДО ПРОЛЕКА...

ХЕЈ! НЕ ИГРАЈТЕ СЕ ТУ! МОРАМ ДА РАДИМ! ЗИМА ЈЕ НА ПРАГУ!

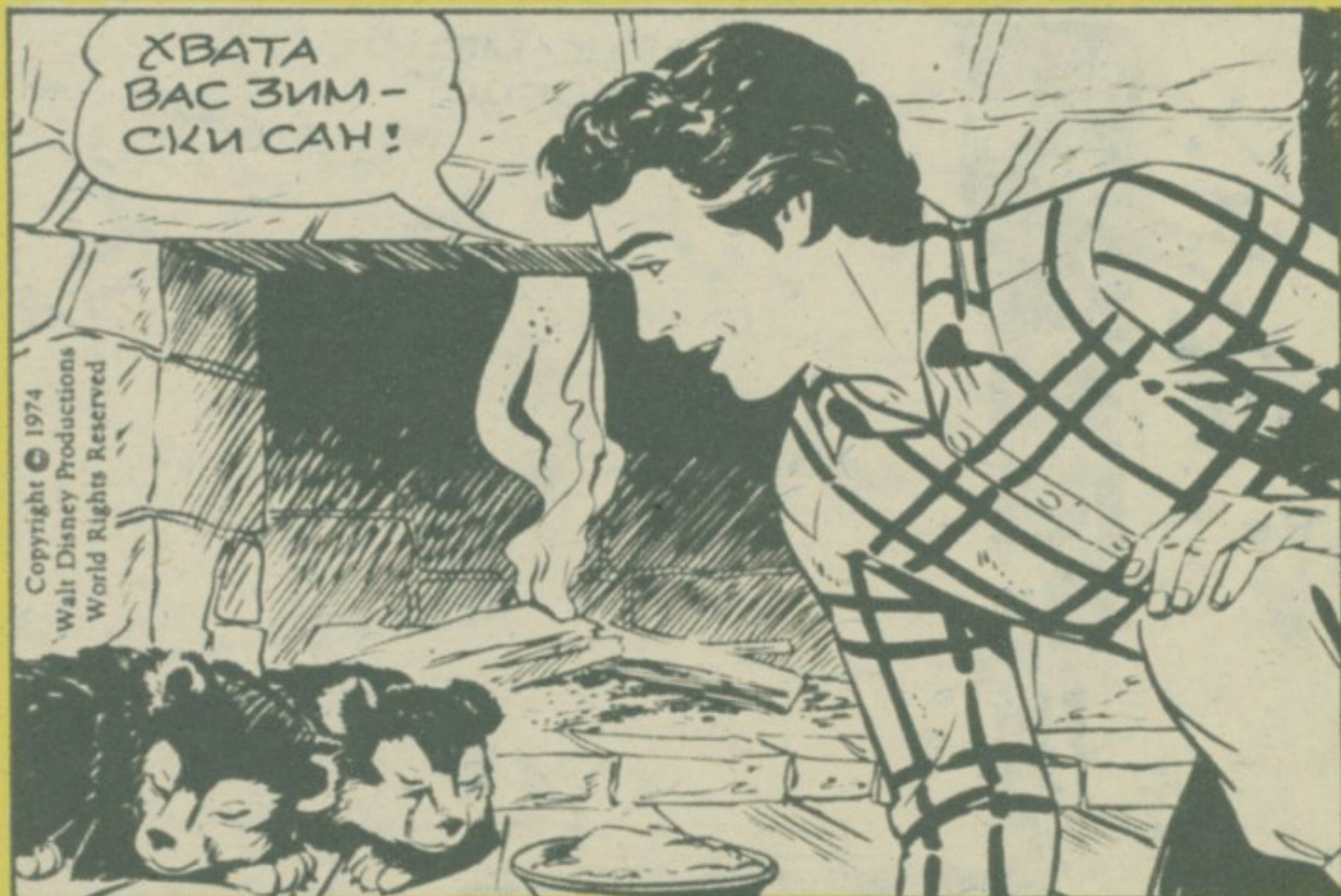

ДАНИ СУ БИЛИ СВЕ ХЛАДНИЈИ И МЕЏА, ЏЕЏА И ПЕЏА СУ ПОСТАЛИ ТРОМИЈИ И ИЗГУБИЛИ АПЕТИТ...

ХАЈДЕ! УЗМИТЕ БАР МАЛО!

ХВАТА ВАС ЗИМСКИ САН!

ПОЅИТЕ ЗА МНОМ!

ОВАДЕ ЋЕТЕ ПРЕЗИМИТИ!

ВИДЕЋЕМО СЕ У ПРОЛЕЋЕ!

БОБ НИЈЕ СМЕО ДА СЕ ПОЈАВИ У ИНДИ-
ЈАНСКОМ НАСЕЉУ ДОК СЕ НЕ ОСЛОБОДИ МЕД-
ВЕДА...

НАДАМ СЕ ДА
ЋЕ МЕ БРЗО ЗА-
БОРАВИТИ!

АЛИ КОД
КУКЕ ГА
ЈЕ ЧЕКАЛО
ВЕЛИКО
ИЗНЕНА-
ЂЕЊЕ...

МАЛИ
ЛУПЕ-
ЖИ!

МЕДВЕДИ СУ
УСПЕЛИ ДА
ПРОНАЂУ ПУТ
ДО БРВНАРЕ
И ВРАТЕ СЕ
ПРЕ БОБА...

ХЕЈ! ПОЛАЏО!
ВЕЋ СТЕ
ВЕЛИКИ ЗА
ИГРУ!

ЈЕДНОГА ДАНА ТИШИНУ ЈЕ-
ЗЕРА ПОРЕМЕТИЛА ЈЕ БУКА
АУТОМОБИЛА...

НЕКОЛИКО МЕСЕЦИ ВЛАДА ЈЕ ПОКУ-
ШАВАЛА ДА УБЕДИ ИНДИЈАНЦЕ ДА
ЈОЈ ДОЗВОЛИ ДА НА ОВОМ МЕСТУ
САГРАДИ НАЦИОНАЛНИ ПАРК...

ИНДИЈАНЦИ СУ
ТО ОДЛУЧНО
ОДБИЈАЛИ И
ВЛАДА ЈЕ РЕ-
ШИЛА ДА ПОЧНЕ
ГРАДОВИМА И
БЕЗ ЊИХОВОГ
ПРИСТАНИКА...

ДАНАС ЋЕМО ПОЧЕ-
ТИ С ВАШИМ РАСЕ-
ЉАВАЊЕМ!

САМО
ПОКУШАЈ-
ТЕ!

Copyright © 1974
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

ОДЈЕДНОМ СЕ ПРОЛОМИО
ВРИСАК...

ШУМА
ГОРИ!

ИНДИЈАНЦИ СУ
БРЗО УСКОЧИЛИ
У СВОЈЕ КАНАУЕ...

...ДОК СУ ВЛАДИНИ ЛУДИ СВО-
ЈИМ КАМИОНИМА И ЏИПОВИМА
ПОЈУРИЛИ КА-
ШУМИ...

НА НЕПРИЈАТЕЉСТВО СУ ЗАБОРАВИ-
ЛИ И СЛОЖНО ЗАПОЧЕЛИ БОРБУ ПРО-
ТИВ СТИ-
ХИЈЕ...

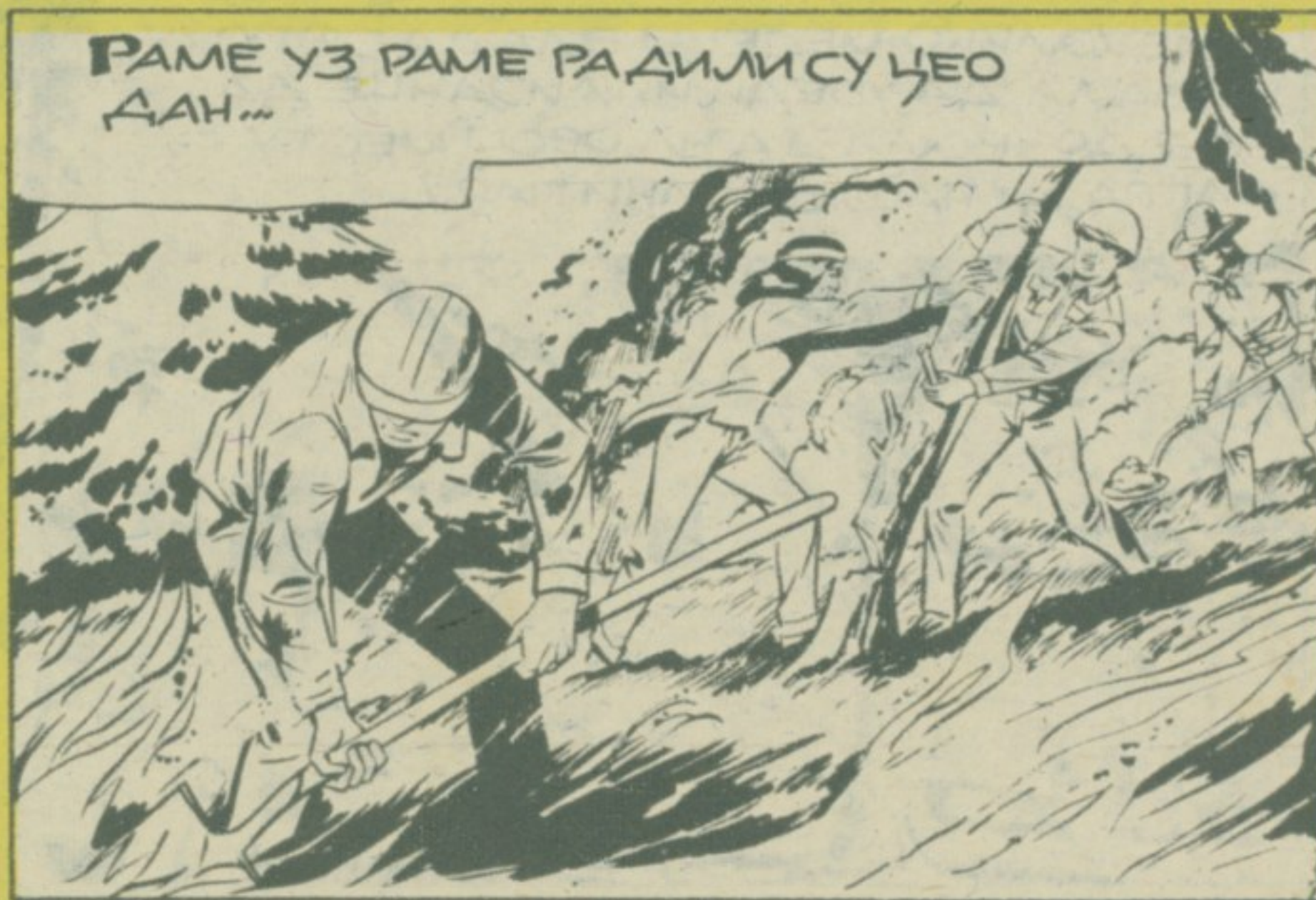
Copyright © 1974
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

Distributed by King Features Syndicate.

РАМЕ УЗ РАМЕ РАДИЛИ СУ ЦЕО
ДАН...

У ПРЕДАХУ,
БОБ ЈЕ ПРИ-
ШАО ИНЖЕ-
ЊЕРУ
ГЕЈНЗУ...

ЗАР ИНДИЈАНЦИ НЕ
МОГУ ДА ОСТАНУ ОВДЕ
И КАД СЕ ИЗГРАДИ
ПАРК?

НЕМО-
ГУЌЕ ЈЕ!

АЛИ, ОНИ СУ ЧИТАВ
СВОЈ ЖИВОТ ПРОВЕ-
ЛИ ОВДЕ!

ЖАО МИ ЈЕ! САМО
ЋЕ ШУМАРИ МОЋИ
ДА ЖИВЕ У ПАРКУ
!

ШУМА-
РИ?!

КАД ЈЕ ПОЖАР НАЈЗАД УГУШЕН,
БОБ СЕ УПУТИО КА СВОЈОЈ
БРВНАРИ...

МЕДВЕДИ СУ СИГУРНО
ПОВЕГЛИ КАД СУ УГЛЕДА-
ЛИ ВАТРУ!

АЛИ, КО
ЗНА!

ЗДРАВО, ПРИЈАТЕ-
ЉИ! СВЕ ВРЕМЕ
СТЕ ОСТАЛИ ТУ И
БРИНУЛИ ШТА ЈЕ
СА МНОМ!

НЕПРИЈАТЕЉСТВО ИЗМЕЂУ ИНДИЈАНАЦА И
ВЛАДИНИХ ЉУДИ ПОНОВО СЕ РАЗБУКТАЛО
ПОШТО ЈЕ СТИХИЈА САВЛАДАНА...

ШТА СТЕ
ОДЛУЧИЛИ,
ПОГЛАВИЦО?

ОВДЕ СМО РО-
ЂЕНИ И ОВДЕ
ЋЕМО УМРЕ-
ТИ!

А Онда су се индијанци
повули у шуму...

ПОГЛАВИЦА И ОДРАСЛИ
МУШКАРЦИ ЋЕ ШТРАЖИВА-
ТИ ГЛАЉУ!

НЕКЕ
ВАЉДА!

БОБ ЈЕ ПОКУШАО ДА УРАЗУ-
МИ ТВРДОГЛАВОГ ПОГЛАВИЦУ...

ЗАР ЈЕ ОВО ПАР-
ЧЕ ЗЕМЉЕ ВРЕД-
НО ВАШИХ ЖИВО-
ТА?

ОВО
ЈЕ
НАШ
ДОМ!

СУТРАДАН, РАНО УЈУТРО, БОБ ЈЕ ИМАО
НЕОЧЕКИВАНУ ПОСЕТУ...

ПОГЛАВИ-
ЦО! ОТИКА
ВИ?

ПРОШЛЕ НОКИ ДОБИО
САМ МЕДАЉУ КАО
ДОКАЗ
ПОВЕРЕ-
ЊА!

КАКВУ
МЕДАЉУ?

МЕДАЉУ КО-
ЈА ЗНАЧИ ДА
ЋЕ МОЈ НАРОД
ОСТАТИ ДА ЖИВИ
ОВДЕ!

Distributed by Kine-mation Syndicate

ПОГЛАВИЦА
У ЗНАК
ПОВЕ-
РЕЊА

СВИ ИЗ МОГ ПЛЕМЕНА СУ
САДА ШУМАРИ!

ИНЖЕЊЕР ГРЕЈВЗ РАЗМИШЉАО ЈЕ О ОНОМЕ ШТО МУ ЈЕ БОБ РЕКАО И ДОШАО НА ИДЕЈУ КАКО ДА ЦЕЛО ПЛЕМЕ ОСТАНЕ ТУ...

ШТА ЋЕ БИТИ ВАША ДУЖНОСТ?

БРИЊУЋЕМО СЕ О ЖИВОТИЊАМА!

МОЋИ ЋЕМО ДА ИХ ЛОВИМО САМО ЗА ХРАНУ!

СЈАЈНО! ЗНАЧИ, НИШТА СЕ НИЈЕ ПРОМЕНИЛО!

И ПРЕ НЕГО ШТО ЋЕ КРЕЊУТИ, ПОГЛАВИЦА СЕ СЕТИО НЕЧЕГ...

ПРЕТПОСТАВЉАМ ДА СИ МЕДВЕДЕ ПУСТИО У ШУМУ!

МОРАМ ТИ РЕЋИ...

У ТОМ ТРЕНУТИКУ ПОЈАВИЛИ СУ СЕ МЕЦА, ПЕЦА И ЦЕЦА...

НИСИ ОДРЖАО ОБЕЋАЊЕ!

ЈЕСАМ! АЛИ ОНИ СЕ СТАЛНО ВРАЋАЈУ!

У ЧАМАЦ! БРЗО!

МЕЦА ЈЕ ЗАПЛИВАО КА БОБУ...

УЗМИ ОВАЈ КОНОПАЦ!

БЕЖИ, МЕЦО!

Copyright © 1974
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

МОРАШ ГА ОТЕРАТИ!

МЕЦО, ВРАТИ СЕ!

Distributed by King Features Syndicate.

ОБНЕВИДЕО ОД СУЗА, БОБ ЈЕ НЕКОЛИКО ПУТА УДАРИО МЕДВЕДА...

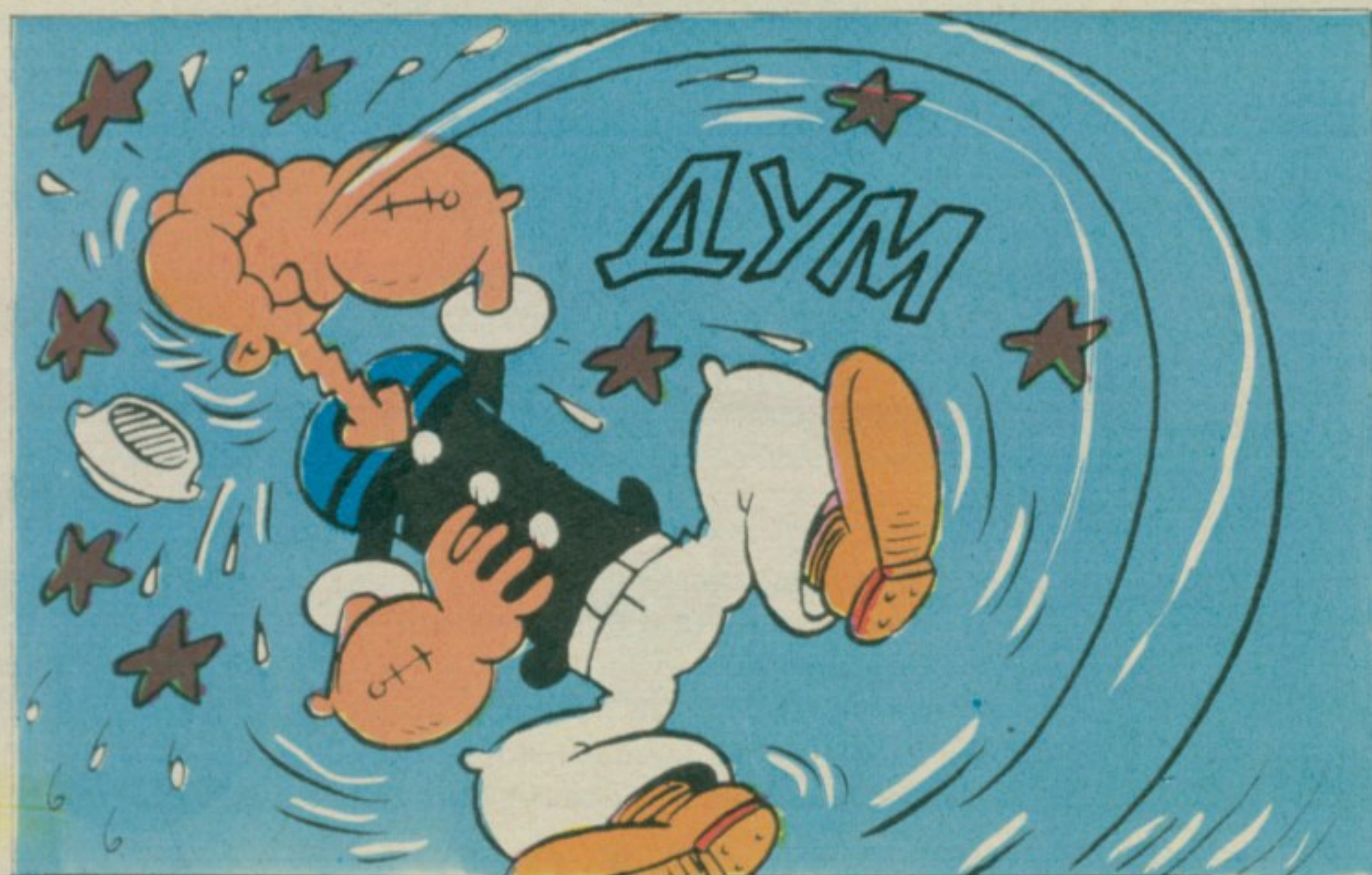

МЕЦА ЈЕ БИО У ЧУДУ, АЛИ ЈЕ НАЈЗАД СХВАТИО ДА МОРА ДА СЕ УДАЉИ...

ЊИМА ЈЕ МЕСТО У ШУМИ, МЕЂУ ОСТАЛИМ ЖИВОТИЊАМА!

КРАЈ

УЗВИШЕНИ
У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП:

УЧЕНИЦИ!

ШКОЛСКА ГОДИНА ПОЧИЊЕ — А ПОЧИЊУ И БРИГЕ УЧЕНИКА И РОДИТЕЉА — ГДЕ НАБАВИТИ ЛЕКТИРУ, ТО НЕОПХОДНО ШТИВО СВАКОГ УЧЕНИКА
ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „НАРОДНА КЊИГА“ — БЕОГРАД
ПРЕПОРУЧУЈЕ

СВОЈУ ПОЗНАТУ ЕДИЦИЈУ „ЈУГОСЛОВЕНСКИ КЛАСИЦИ“ КОЈА САДРЖИ ИЗБОР ИЗ ДЕЛА КЛАСИКА ЈУГОСЛОВЕНСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ — БЛИСТАВЕ СТРАНИЦЕ ИСТАКНУТИХ КЛАСИКА СВИХ НАШИХ НАРОДА.

СВАКА КЊИГА САДРЖИ ОБЈАШЊЕЊЕ, НАПОМЕНЕ, ЛИТЕРАТУРУ О ПИСЦУ (КРИТИКЕ И ДР.) И СТРУЧНИ ПРЕДГОВОР У КОМЕ СЕ ДАЈЕ САЖЕТ ПРЕГЛЕД ПИШЧЕВОГ ЖИВОТА И РАДА.

ТАКОЋЕ УЗ ЕДИЦИЈУ „ЈУГОСЛОВЕНСКИ КЛАСИЦИ“ — ПРЕПОРУЧУЈЕ СЕ И ИЗБОР ИЗ ДЕЛА СВЕТСКИХ КЛАСИКА.

ЈУГОСЛОВЕНСКИ КЛАСИЦИ:

1. ЈАКОВ ИГЊАТОВИЋ	35,00 д.
2. ПЕТАР КОЧИЋ	35,00 д.
3. СИЛВИЈЕ КРАЊЧЕВИЋ	35,00 д.
4. СВЕТОЗАР МАРКОВИЋ	35,00 д.
5. АНТУН МАТОШ	35,00 д.
6. ВЈЕНЦЕСЛАВ НОВАК	35,00 д.
7. ЈОВАН СКЕРЛИЋ	35,00 д.
8. ПЕТАР ПРЕРАДОВИЋ	35,00 д.
	280,00 д.

НАЈНОВИЈЕ КЊИГЕ ИЗ ИСТЕ СЕРИЈЕ:

9. ПРОТА МАТЕЈА НЕНАДОВИЋ	70,00 д.
10. ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ	80,00 д.
11. ИСИДОРА СЕКУЛИЋ	90,00 д.
12. МИЛУТИН БОЈИЋ	80,00 д.
13. ВЛАДИСЛАВ ПЕТКОВИЋ ДИС	70,00 д.
14. СТЕВАН СРЕМАЦ	90,00 д.
15. ЈАНКО КЕРСНИК	80,00 д.
16. МИЛУТИН УСКОКОВИЋ	80,00 д.
17. КОЧО РАЦИН	70,00 д.

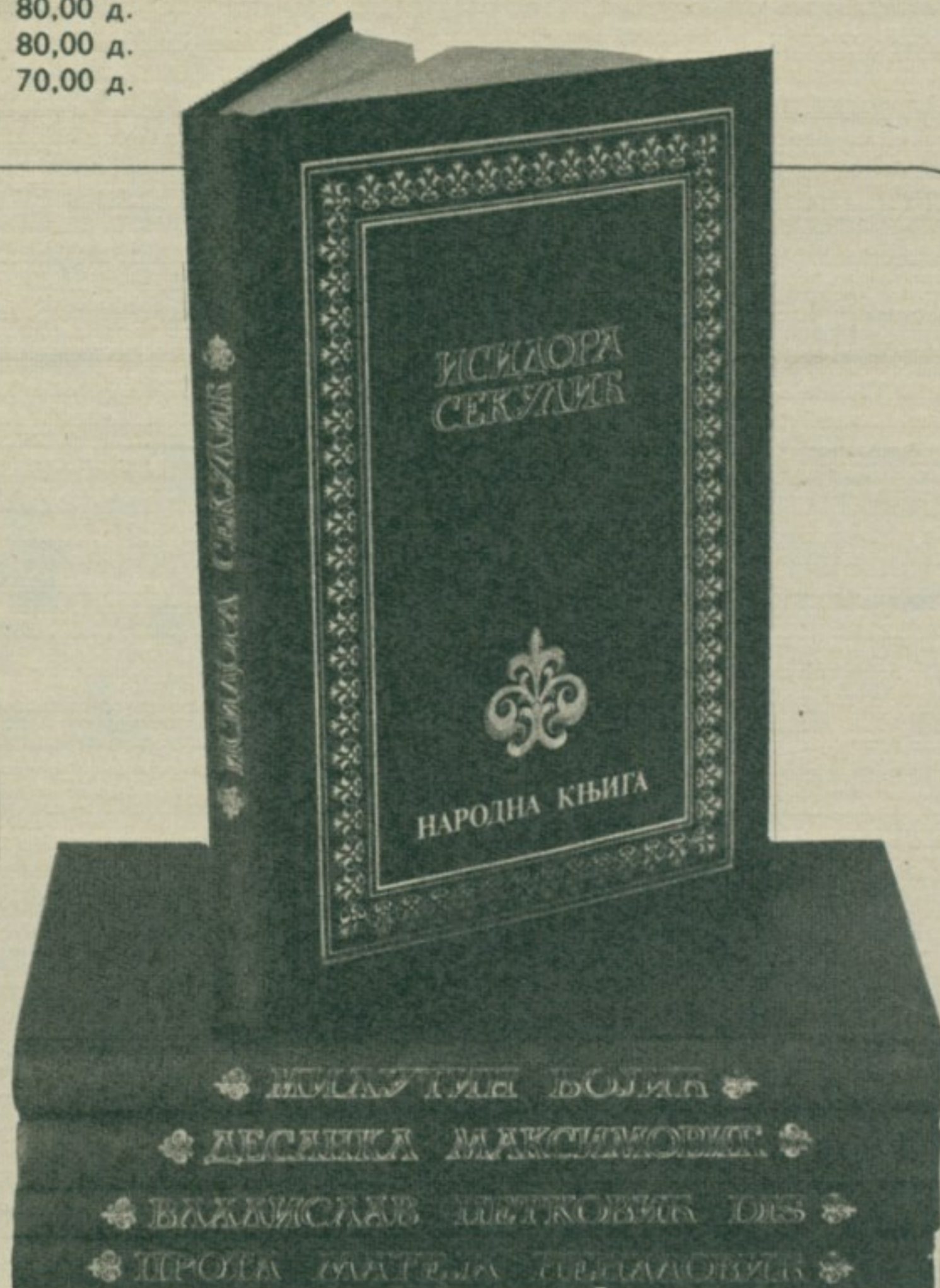
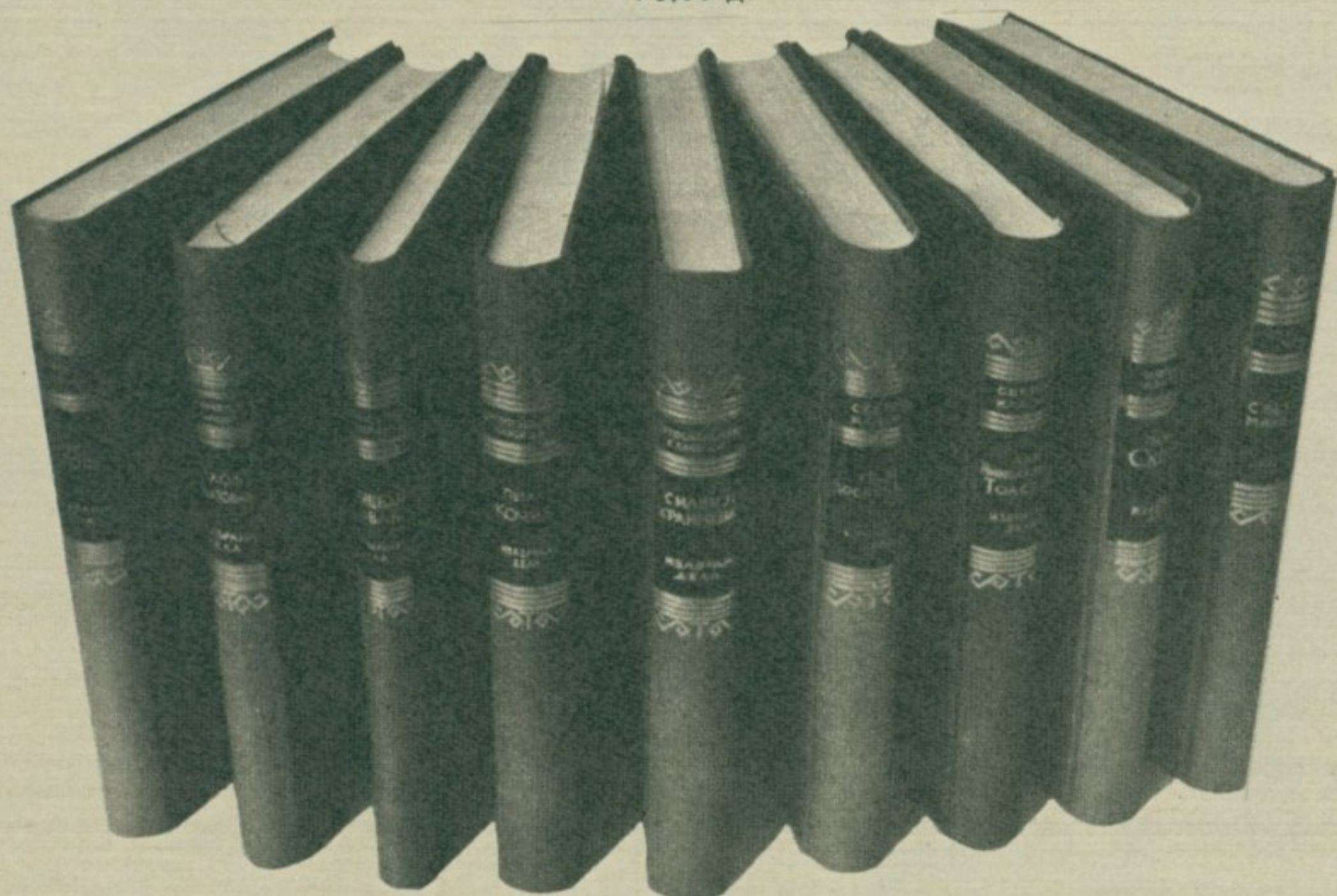
18. СРПСКА РЕАЛИСТИЧКА ПРИПОВЕТКА

100,00 д.

810,00 д.

ИЗБОР ИЗ ДЕЛА СВЕТСКИХ КЛАСИКА:

19. ИЗБОР ИЗ ДЕЛА Ф. ДОСТОЈЕВСКОГ	35,00 д.
20. ИЗБОР ИЗ ДЕЛА Л. ТОЛСТОЈА	35,00 д.
	70,00 д.

УСЛОВИ КУПОВИНЕ:

Цела серија од 18 књига библиотеке „ЈУГОСЛОВЕНСКИ КЛАСИЦИ“ и 2 књиге ИЗБОР ИЗ ДЕЛА СВЕТСКИХ КЛАСИКА — Ф. ДОСТОЈЕВСКОГ И Л. ТОЛСТОЈА, при куповини за готово продају се уз 20% попушта.

Свака књига купљена и појединачно за готово продаје се са 15% попушта.

Куповина на отплату не повлачи попуст. Најкраћи рок отплате је 6 (шест) месеци, најдужи 12 (дванаест) месеци, а најмања рата за месечну отплату је 50,00 динара.

ИП „НАРОДНА КЊИГА“ — БЕОГРАД, ШАФАРИКОВА 11

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем:

А. ЗА ГОТОВО — СЕРИЈУ „ЈУГОСЛОВЕНСКИ КЛАСИЦИ“ И ИЗБОР ИЗ ДЕЛА СВЕТСКИХ КЛАСИКА — ПО РЕДНОМ БРОЈУ ОД 1—20, УЗ ПОПУСТ ОД 20%, ТАКО ДА ЋУ ИЗНОС ОД ДИНАРА 928,00 платити поштару кад ми књиге уручи;

Б. ЗА ГОТОВО — књиге под редним бројем _____, уз 15%

попушта за сваку купљену књигу, тако да ћу износ од динара _____ платити поштару кад ми књиге уручи;

В. НА ОТПЛАТУ — СЕРИЈУ „ЈУГОСЛОВЕНСКИ КЛАСИЦИ“ И ИЗБОР ИЗ ДЕЛА СВЕТСКИХ КЛАСИКА — ПО РЕДНОМ БРОЈУ ОД 1—20, без права на попуст, тако да ћу износ од динара 1.160,00 отплаћивати у 12 месечних рата, с тим што ћу прву рату од динара 82,00 платити поштару кад ми књиге уручи, осталих 11 рата по 98,00 динара плаћаћу до сваког 5-ог у месецу до истека отплате.

Г. НА ОТПЛАТУ — књиге под редним бројем _____ (с тим што износ књига купљених на отплату не може бити мањи од 300,00 динара) и књиге ћу отплатити у _____ месечних рата по _____ динара.

(Презиме, очево име и ине)

(Адреса стана: поштански број, место, улица и број)

(Назив предузећа-установе где наручилац ради (и овера предузећа-установе за купце на отплату)

(Место и датум)

(Потпис купца, бр. л. к. и где је издата)

Пензионери код куповине на отплату прилажу предзадњи чек од пензије. У случају спора надлежан је 1 општински суд у Београду.

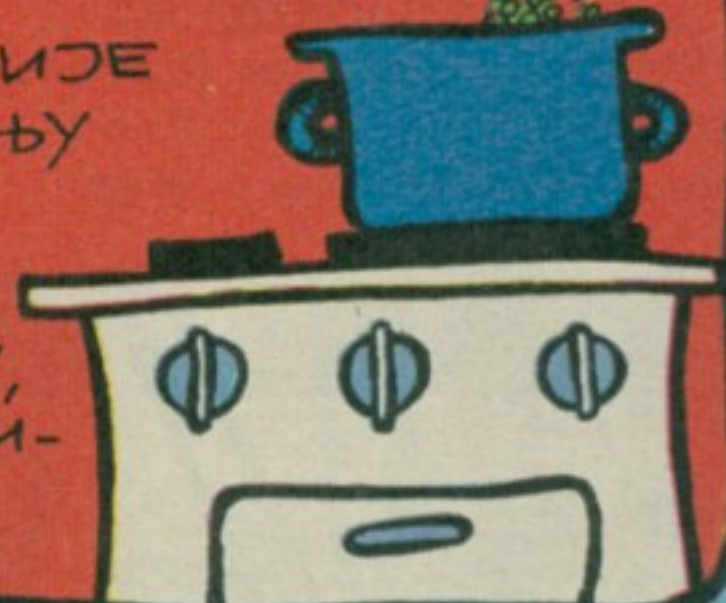
ТО ЈЕ ПОТРЕБНО 30 ДО 40 МИНУТА) СТАВИТЕ КАШИКУ И ПО ВЕГЕТЕ И СЕЏКАНОГ ПЕРШУНА ПО УКУСУ.

ПОСЛЕ 5 МИНУТА БОРАНИЈА ЈЕ ГОТОВА.

ПРЖЕНА БОРАНИЈА

ПОТРЕБНО ВАМ ЈЕ, ЗА 4 ДО 5 ОСОБА, 1 КГ БОРАНИЈЕ (НАЈБОЉЕ ПУТЕР-БОРАНИЈА). ОПЕРИТЕ ЈЕ И У ЊУ НАСЕЦИТЕ 2 ШАРГАРЕПЕ СРЕДЊЕ ВЕЛИЧИНЕ, ЈЕДНУ ВЕЋУ ГЛАВИЦУ ЦРНОГ ЛУКА, 1 ПАПРИКУ И 1 ПАРАДАЈЗ. СВЕ ТО СТАВИТЕ У ДУБЉУ ШЕРПУ, ДОДАЈТЕ 1 АЛ УЛА И 1/2 ЛИТРЕ ВОДЕ. ШЕРПУ СТАВИТЕ НА ШТЕДЊАК И КАД БОРАНИЈА ОМЕКША (ЗА

ПОХОВАНО ПИЛЕ

МЛАДО ПИЛЕ ИСЕЦКАЈТЕ НА КОМАДЕ, ПОСОЛИТЕ И ОСТАВИТЕ ДА СТОЈИ ПОЛА САТА.

ЗАТИМ СВАКИ ДЕО УВАЉАЈТЕ У БРАШНО, ПА У УМУЊЕНО ЈАЈЕ, И НА КРАЈУ У ПРЕЗЛЕ И ПРЖИТЕ НА ВРЕЛОМ УЉУ.

ТОРТА ОД ГРОЖЂА

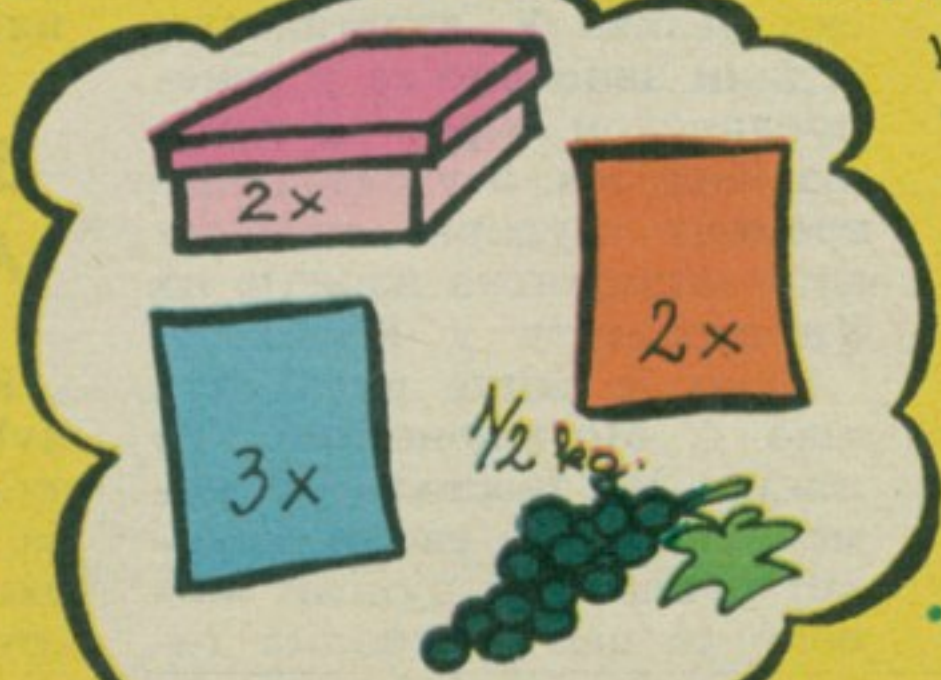
ПОТРЕБНЕ СУ ВАМ ДВЕ КУТИЈЕ ПИШКОТА, 2 ПУДИНГА ОД ВАНИЛЕ, 1/2 КГ ГРОЖЂА И 3 КЕСЕ ШЛАГА.

ПИШКОТЕ ПОРЕЂАЈТЕ НА ПОСЛУЖАВНИК, ПОПРСКАЈТЕ ИХ МЛЕКОМ, ПРЕМАЖИТЕ СЛОЈЕМ ПУДИНГА (НА КЕСИЦИ ОД ПУДИНГА ПИШЕ КАКО СЕ ПРАВИ), ПОСПИТЕ ПО ЊЕМУ ОЉУШТЕНО ГРОЖЂЕ, ПА ПРЕКО ГРОЖЂА СТАВИТЕ СЛОЈ ШЛАГА.

СТАВИТЕ САД ДРУГИ РЕД ПИШКОТА, ПУДИНГ, ГРОЖЂЕ И ШЛАГА И НА КРАЈУ РЕД ПИШКОТА.

ТОРТУ ПРЕМАЖИТЕ СА СВИХ СТРАНА ШЛАГОМ И СТАВИТЕ ЈЕ У ФРИЖИДЕР ДА СЕ ДОБРО ОХЛАДИ.

УМЕСТО ГРОЖЂА МОГУ СЕ УПОТРЕБИТИ И БАНАНЕ, КОЈЕ СЕ ИСЕКУ НА КОЛУТОВЕ.

Херц и Тисен поставили су ступицу за јагуаре на западној обали колумбијске реке Магдалене, потопили је у муљ и одозго, као мамац, спустили један зарђали колт. Двадесетак минута касније из дунгле је истрчао нико други до поглавица индијског племена Мотиљонеса, сагао се и машио револвера. Секунд после тога крикнуо је од ужасног бола. Гвоздене чељусти шчепале су му руку.

Херц и Тисен посматрали су скривени у грмљу око тридесетак метара одатле. Ова двојица плећатих брадоња из немачке колоније у Буенос Аиресу, главном граду Аргентине, дошли су у Колумбију да се придруже белцима који су наумили да присвоје дунглу Мате Негрос. Уклањање једне препреке, тамошњег племена Мотиљонеса, није

НЕ ИДИ МЕЂУ М

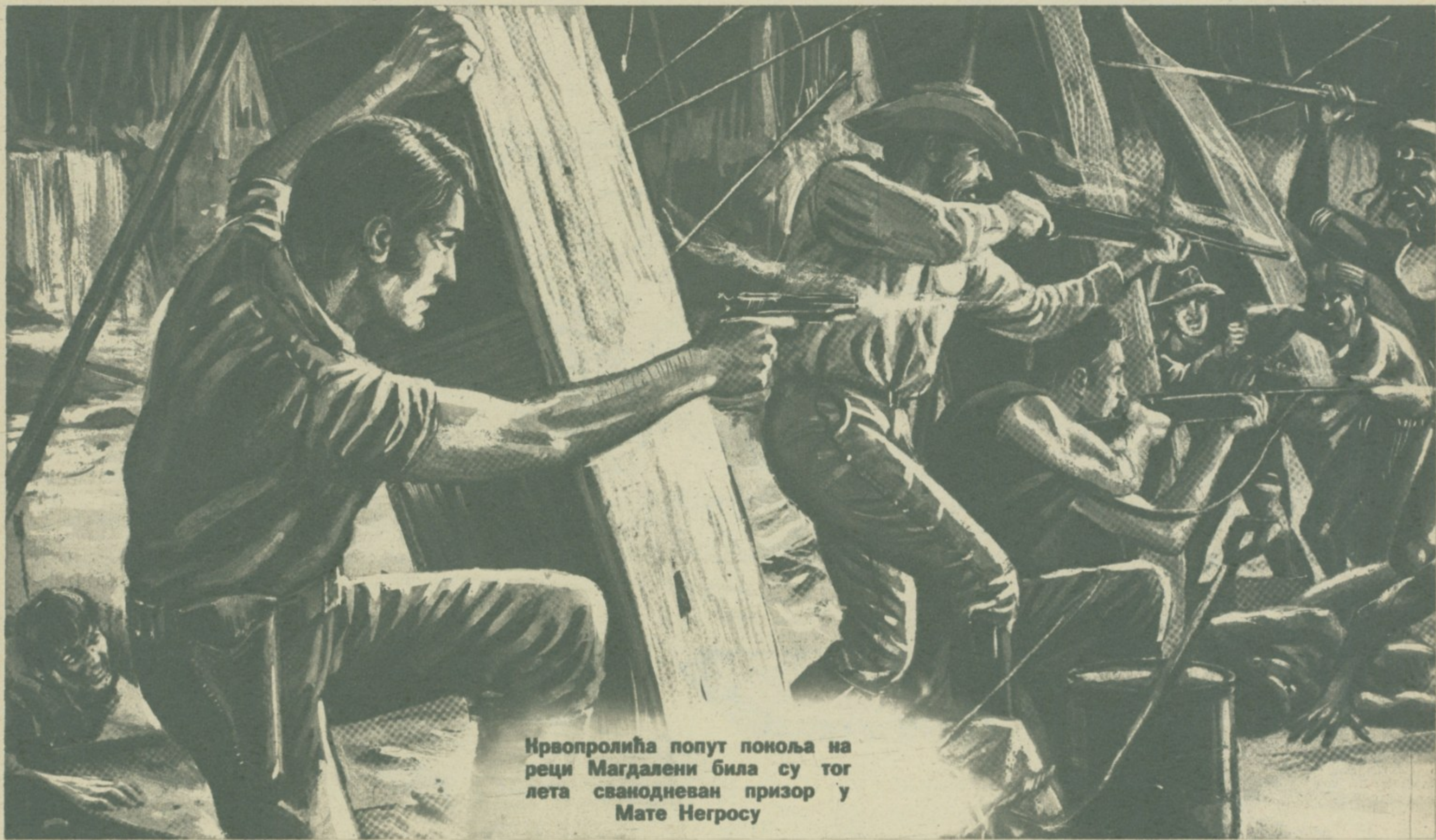
— саветовали су у Компанији за петролеј младом Брусу Олсону који је кренуо у срце колумбијске дунгле да пронађе уклето племе, наоружан — тубом терамицина!

тражећи погодно место да их опет употребе.

Тог лета, 1962. године, крвопролића попут покоља на реци Магдалени била су свакодневни приказ у Мате Негросу. Истребљење Мотиљонеса успешно је привођено крају. Што се то ипак није догодило заслуга је једног јединог човека, Бруса Олсона из америчке државе Минесоте. Кад су га упитали зашто је одлучио да оде Мотиљонесима,

дина када су у 16. веку дошли шпански колонизатори. Њихов део дунгле био је врло дивље и негостољубиво место и белци нису видели разлога да се настане у Мате Негросу. Мотиљонеси су могли на миру да лове и клањају се својим божанствима.

Тако је било све до 1910. године а тада су геолози колумбијске компаније за петролеј открили на граници према Венецуели, усред

Крвопролића попут покоља на реци Магдалени била су тог лета свакодневни приказ у Мате Негросу

представљало нарочит проблем. Чак се и колумбијска армија понудила да помогне!

АУТОМАТ ПРОТИВ СТРЕЛА

— Хајдемо — рекао је Тисен — шта чекамо?

Размакао је шибице помоћу цеви свог аутомата али га је Херц зауставио. — Погледај!

Дуги мотиљонски чамац брзо се кретао низ реку према месту где се поглавица праћао од бола. Десетак људи веслало је а у средини чамца седело је шћућурено дванаестак же-

на са децом. Тисен се вратио у бусију.

Пробивши се кроз жуту трску, чамац је пристао уз обалу и сви су искочили на копно. Високи, мршави мушкарци сјатили су се око поглавице и дали се на отварање ступице. После неког времена гвозђе је попустило и један од људи помогао је поглавици да извуче раскрваљену руку.

— Дакле, почнимо — рекао је Херц.

Његов аутомат засуо је Индијосе куршумима. Тисен је почео с друге стране, окрећући цев све док им се рафали не би покосили.

— Будаде! — узвикнуо је Херц. — Нису још открили ни одакле пуцамо!

Палба је трајала око минут и по. Погођени Мотиљонеси трзали су се и поскокивали као лутке на жици. Успели су да избаце неколико стрела али оне нису пале у близини двојице белаца који су пуцали тако мирно као да се налазе устрељани. Када је Херц најзад потапшао Тисена по рамену дајући му знак да престане, сви Индијоси лежали су на земљи.

У КАМЕНОМ ДОБУ

Двојица људи потом су пажљиво подигли ступицу за јагуаре и зарђали колт и пошши узводно обалом

он је просто рекао:

— Предодређен сам!

Звучало је то као одговор неког хришћанског мисионара. Али, Олсон није био мисионар већ банкарски син и изванредан језички стручњак — између осталог познавао је грчки, латински и старававилонски језик. У деветнаестој години запослио се у венецијанском бироу за питања Индијоса, а у слободном времену студирао медицину и индијанска наречја на Универзитету у Каракасу.

Тамо је више пута слушао о Мотиљонесима. То племе је заостало у каменом добу, у својој мрачној и влажној дунгли живело је већ стотинама го-

територије Мотиљонеса огромно нафтисно поље. За неколико недеља на граници је изникло градић Сиу-дад Петролео. Мотиљонеси су одмах показали шта о томе мисле нападајући раднике на налазишту нафте и на блатњавим улицама насеља у којем је ионако владало безаконје.

ЗМИЈСКА МОЧВАРА

Компанија за петролеј упућивала је у дунглу зубе насружану дружину да униште Мотиљонесе у њиховим селима. Али, ове групе увек су упадале у

ОТИЉОНЕСЕ!

заседе и засути кишом стрела ниоткуда, враћале се десетковане. Радници на нафтеном пољу одлазили су на посао у возилима заштићеним бодљикавом жицом а геолози у потрагу за новим изворима носили су панцирна одела направљена по угледу на средњовековне оклопе. Упркос овим мерама Мотиљонеси су до 1961. године побили преко четири стотине радника, још више стотина ранили

фекције сличне конјунктивитису али тако опаке да су њене жртве дословно падале у несвест од бола. Овако ослабљени и малобројни Мотиљонеси су се одуштрљали колико су могли али то није било довољно. Убрзо су морали да напусте своје древно пребивалиште повлачећи се све дубље у дунглу. Најзад су стигли до суморне Анакондине мочваре — маглом покривене баруштине која је заударала на биље у стању распадања и врела од тарентула и других отровних створења, између осталог и десет метара дугих чудовишта по којима је и добила име.

Довде их нису пратили чак ни најупорнији и најсмелији гсничоци. Али, није било ни потребе. Мотиљонеси су били народ који изумире. У том тренутку на позорницу је ступио Брус Олсон.

ИПАК САМ ИХ НАШАО!

У Сиудад Петролеу рекли су му да је луд што иде у Анакондину мочвару. Предраднић по имену Мендоза, већ 30 година запослен у компанији за петролеј, упозорио га је:

— Змије су опасне, али су Индиоси још опаснији.

Олсон се није дао поколебати.

— П, добро — рекао је Мендоза — али, понеси са собом оружје.

Олсон није сматрао да треба да се наоружава. Решио је да понесе само мачету помоћу које ће крчити пут. Руксак ће напуни-ти храном а у појасу испод кошуље понеће нешто лекова јер је чуо да Мотиљонеси пате од свакојакних болести.

Пешачио је шест дана дремајући сваке ноћи по неколико сати у свом цаку за спавање. Ускоро се пред њим указала сабласна Анакондина мочвара, мртем предео неизмењен хиљадама година. Изгледало је незамисливо да овде има људских бића и Олсон се упитао није ли узалуд превалио толики пут.

Одједном је крикнуо. Једна стрела му се зарила из бока у ногу, испод самог колена. Ипак сам их пронашао, помислио је.

Неколико минута седео је непомићно, не дирајући стрелу која му је штрчала из ногу. Да ли су јој врх премазали отровом кураре? Не, јер би се сместа парализовао а досад би већ био

мртав. Оштар бол прожимао је у таласима Олсоново тело. Он га је храбро подносио. Мотиљонеси су га свакако посматрали.

Прошло је десетак минута а да се нико није појавио. Олсон је тада узео стрелу обема рукама и наглим трзајем извукао је из ногу. Из ране је шикнула крв а бол је био неподношљив. Онда је видео Индиосе. Израњали су из магле са свих страна, без икаквог шума. Кад су пришли довољно близу схватио је да је истина све што је читао и слушао о њиховим болестима. Лица су им била мршава и испијена, тела — кост и кожа. Подигли су га на ноге и показали му да их прати.

Најзад су стигли до села — шачице колиба од блата распоређених у круг око главне зграде овалног облика. Жене и деца равнодушно су посматрали како Олсона воде према свалној згради. Тренутак касније био је потпуно сам.

Идућих недеља виђао је Индиосе само када су му доносили храну. Изгледало је да их уопште не занима. Природно, јер су имали својих мука. Видело се да жртве руме пате од ужасних болова. Чак и најсрчанији међу њима, ловци, почитав дан седели су са главом у рукама и јадиковали.

ОЛСОНОВ МЕЛЕМ

Олсонова рана постепено се зацељивала и он је почео да шета по селу и даље не привлачећи ничију пажњу. Међутим, његово зајезике оштро ухо брзо је почело да схвата речи и изразе које је слушало и младих је ускоро био у стању да разуме готово све што су Мотиљонеси говорили.

Једнога дана пришао је неком човеку који се превлазио од бола, очију потпуно прекривених гнојем. Узео је мало гноја на прст и премазао њиме своје капке. Требало је само неколико минута да зараза продире и Олсон је осетио бол каква никад у животу није искусио: чинило му се да му неко у чело ужуцава ексер. Кад је помислио да више неће издржати, пришао је једној жени — врачу и замолио је да га лечи. Биле су то прве речи које је изговорио на језику Мотиљонеса.

Жена је слегла раменима и равнодушно почела да запева додирујући му капке прстима. Тада је Олсон извадио из појаса тубу терапијом и рекао:

— Покушај овим!

Жена га је послушала и премазала му очи маћу. Олсон се затим повукао у овалну зграду, бацао се у један угао на алажну земљу и остао ту да лежи подрхтавајући од бола.

Није знао колико је времена тако провео, тек бол је одједном почео да јењава. Лежао је још мало а онда је устао и изашао у село.

Овог пута одмах се нашао у центру пажње. Мотиљонеси су видели да се разболео од руме а сад му је, без икакве сумње, било боље. Кад је поново извадио своју тубу са маћу, почели су, оклевајући, да му прилазе мајке с децом, синови са обнеливидим очевима. Један по један, Индиоси су примали Олсонов мелем све док се туба није испразнила.

— Ускоро ћу отићи и до-
нети још! — рекао им је.

НЕМАЈУ КУД

Стигавши у Сиудад Петролео са списком лекова и намирница за Мотиљонесе, Олсон је открио да је колумбијска компанија за петролеј више него спремна да сарађује. Прича о „лову на Индиосе“ у међувремену се раширила и изазвала бројне протесте, те су директори компаније били спремни све да учине како би фирми повратили углед. Зато им се куповина лекова за Мотиљонесе учинила као добар пословни потез.

Када је Олсон видео о чему се ради, решио је да ту прилику што боље искористи. Поставио је низ захтева: да се Индиосима дозволи да напусте Анакондину мочвару и врате се на своју вексну територију, да се бели пустолови у трци за богатством више никад не усуде да их прогоне, да се сваком болесном Мотиљонесу омогући нарочита нега у некој доброј болници и да му се компанија за петролеј нађе у свакој потреби. Фирма није имала куд — пристала је на све захтеве и Мотиљонеси су ускоро напустили паклену мочвару.

У годинама које су уследиле између Индиоса и компаније за петролеј развили су се односи да бољи не могу бити, и то уз свесрдну подршку колумбијске владе. Године 1965. председник Валенсија потписао је закон број 135 којим је територија Мотиљонеса проглашена неприкосновеним Индиоским резерватом.

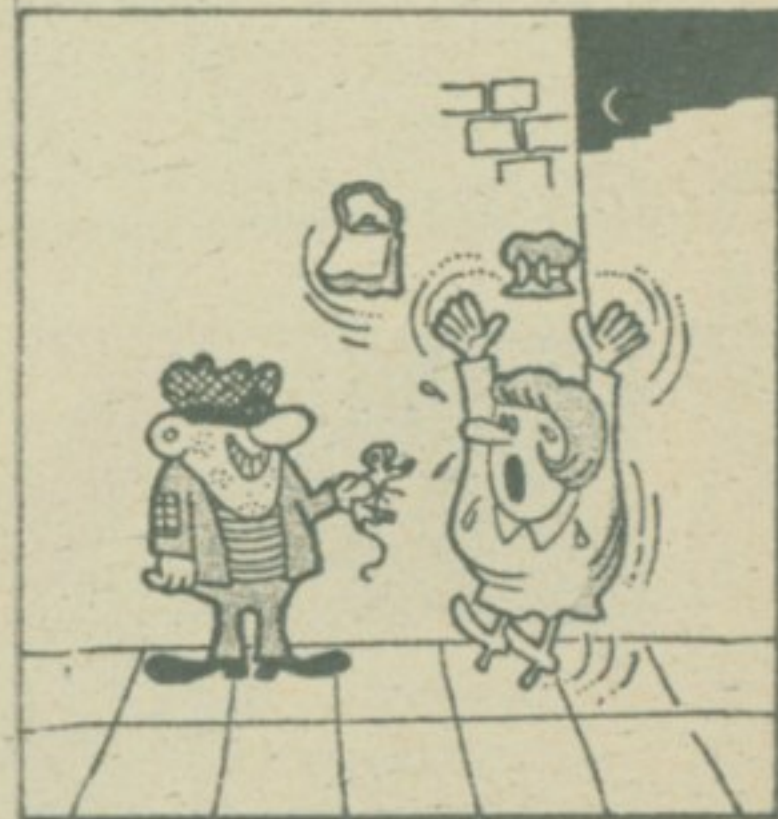
Брус Олсон је још главна веза Мотиљонеса са спољним светом. Довољно је научио њихов језик да им забележи азбуку а за децу састави читанку. Подигао је две школе и у њима неуморно припрема наставнике. И даље редовно проверава здравље и исхрану племена.

П. С.

ХУМОР

— Сушим чарапе...

— Руке увис!

— Надам се да ће нам новом школском реформом дати већи број слободних часова!

— Престао је да пуши!

— Не прилази јој кад кљуца! 21

Дан
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

НАПУСТИВШИ
СВОЈУ
ПОДМОРНИЦУ
ФЛАШ
И
БРЕД
ПОСМАТРА-
ЈУ
СКРИВЕНИ
ИЗА
СТЕНЕ...

ПОГОДИО
САМ!
БРОД ЈЕ
ВЕНЕРИ-
ЈАНСКИ!

ВРЕМЕ
ЈЕ ДА
ПОЗОВЕ-
МО ГЛАВ-
НИ
ШТАБ!

ЧУЈЕ-
МО,
ГОРДОНЕ!

ГОРДОН ШТАБУ!
ЧУЈЕТЕ
ЛИ МЕ?

ЗАБЕЛЕЖИТЕ МОЈУ
ПОЗИЦИЈУ И ДОЊИТЕ
ШТО ПРЕ! СЕЋАТЕ СЕ
НЕСТАЛОГ ЗЛАТА КО-
ЈЕ ЈЕ ПРЕВОЗИО
ЧЕГАМОВ БРОД?

У ОВОМ ЧАСУ
ЧЕГАМОВИ ЉУДИ
ИЗВЛАЧЕ
ГА ИЗ МОРА...
А У ТОМЕ ИМ
ПОМАЖУ
ВЕНЕРИ-
ЈАНЦИ!

КРЕЋЕМО
ОДМАХ,
ГОРДОНЕ!
ЧЕКАЈТЕ
НАС!

РАЗУМЕМ!

АЛИ, ДВА
ВЕНЕРИЈАНЦА
ОТКРИЛА СУ ФЛАША
И БРЕДА...

... И ИЗНЕНАДА ИХ НАПАЛА!

ИАКО СЕ ВЕНЕРИЈАНЦИ ОСЕЋАЈУ У ВОДИ У
СВОМ ЕЛЕМЕНТУ И ТРЕБАЛО БИ ДА СУ ЈАЧИ...

ФЛАШ И БРЕД СУ ЗА ЊИХ НЕОЧЕКИВАНО
ЖИЛЛВИ ПРОТИВНИЦИ!

ШТА СЕ СТВАРНО ДОГОДИЛО

ПОСЛЕДЊИ ЛОВ

Сунце је тонуло на запад кад је отепнуто и некако злослутно засвирао рог позивајући ловце расуте по шуми. Очигледно, нешто се догодило и зато су сви, не оклевајући, пожурили у правцу одакле је звук допирао. Ту их је чекало изненађење: наспред пропланка, недалеко од реке Авон, у локви крви, лежао је краљ Виљем II Риђи. Из пруди му је вирила стрела која је још лако подрхтавала.

Окупљени око смртно рањеног краља, племићи су немо посматрали последње трзаје његовог тела. Нико се није усудио да проговори. Одједном, пред њих је ступио неки човек, очигледно слуга.

— Мој господар, лорд Тирел, одапео је стрелу на кошту која је протрчала пропланком, али је промашио... — човек је за тренутак заћутао желећи да подвуче значење својих речи, а онда наставио — ...и стрела се зарила у краљеве срце.

Све очи окренуше се ка лорду Тирелу.

Нисам крив!

Ужаснут, лорд Тирел је слушао страшну оптужбу.

— Али, ја нисам убио краља! — бранио се. Окренуо се затим свом зету Жилберу, ерлу од Танбрица, као да од њега очекује помоћ. — Како сам могао то да учиним кад сам се налазио на сасвим другом крају шуме. За све време лова нисам чак ни видео краља.

Узалуд је лорд Тирел покушавао да докаже своју невиност: његове речи као да су се одбијале о ђутљиву гомилу. Очигледно, сви су га сматрали кривцем. Погнуте главе, запрепашћен тском који су узели догађаји, лорд Тирел је обо коња и нестao у густој хемпшајерској шуми. Неколико часова касније већ је био на путу за Француску. Међутим, непотребно је журио. Мада су га сматрали убицом, енглески племићи нису имали намеру да га гоне и изведу пред суд. Зашто, питају се историчари?

Како се могло догодити да један убица избегне заслужену казну? Да ли су енглески племићи поверовали да је узрок краљеве смрти била Тирелова ру-

Званично, енглески краљ Виљем II Риђи погинуо је сасвим случајно. Неки историчари, међутим, тврде да је убиство планирано.

ка која је у одсудном тренутку задрхтала и да је цео тај случај само сплет несрећних околности? Ако јесу, због чега је онда истог дана кад је краљ убијен нестала стрела, једини доказ Тирелове кривице? Не упућује ли то на размишљање да стрела можда није ни била Тирелова и да он није убица? У том случају сигурно је постојао неко ко је планирао убиство. Али ко? На то питање је веома тешко одговорити, јер постојало је више људи који су прижељкивали краљеву смрт.

Мистериозна погубија Виљема II Риђег подстакла је многе на размишљање. Настале су безбројне теорије. Претресани су сви детаљи тог драматичног дана, разматране многе могућности, испитиване разне појединости.

О лорду Тирелу се зна да је потицао из богате и моћне француске породи-

це. Није припадао енглеском двору. У време кад је позван да учествује у лову, био је у посети свом зету ерлу од Танбрица.

Сћрелац, на гласу

Званично објашњење које је дао двор — да је Тирел прсмашио кошту и тако убио краља — готово је неприхватљиво јер лорд је био на гласу као изванредан стрелац! А опет, из каквих би побуда угледни француски племић коме није недостајао ни новац, ни моћ, убио енглеског краља? Ако убица ипак није Тирел, ко је онда? И по чијем је налогу убијен краљ? Можда иза свега стоји црква?

Та претпоставка није

немогућа јер је познато да је последњих година своје владавине Виљем II био трн у оку црквеним поглаварима. Нимало чудно пошто је и црквене поседе оптерећивао великим наметима. Ипак, нису га сви црквени великодостојници мрзели, било је и неколико изузетака међу којима и опат Серло од Глочестера.

Причало се да је неколико дана пре лова у којем ће изгубити живот краљ примио поруку од опата. Серло од Глочестера му је писао о свом предсказању: уснио је ружан сан и опомињао краља да не иде у лсв.

— Глупости! — посмехнуо се Виљем опатовом сујевељу.

Историчари се питају да ли је опсмена Серла од Глочестера била производ тумачења једног ружног сна, као што је то веровао краљ, или је можда била

далеки наговештај човека упућеног у припреме за убиство? Уколико се прихвати ова претпоставка, онда она делимично уклања сумњу са оптуженог Француза. Делимично, јер опет остаје чињеница да би у том случају лорд Тирел био одличан извршилац: он није имао шта да изгуби осим угледа јер није гајио никакве амбиције везане за енглески двор. Осим тога, врло ретко је боравио на Острву.

Наравно, никакво не треба заборавити да је у последњем лову Виљема II учествовало више сних које је његова смрт обрадовала. Између осталих, ту је био и његов старији брат Хенри који је по праву прворођеног сина требало да наследи енглеску круну. Међутим, по изричитој жељи краља Виљема Освајача, круну је наследио најмлађи од тројице синова, Виљем II.

У лову је учествовао и амбициозни канцелар Валтер Гифорд који се са краљем није баш најбоље слагао и који је исто као и било ко други имао прилике да посетне на његов живот.

Хенри не губи време

Кад је Виљем убијен, Хенри, који није показивао ни најмањи знак жалости, одмах је затражио кључеве краљевог дворца и ризнице. А онда, не чачећи, одјурio у Винчестер где га је већ сутрадан епископ Гифорд прогласио за краља. Само неколико часова касније Хенри је, носећи сва обележја краљевског достојанства, стигао у Лондон.

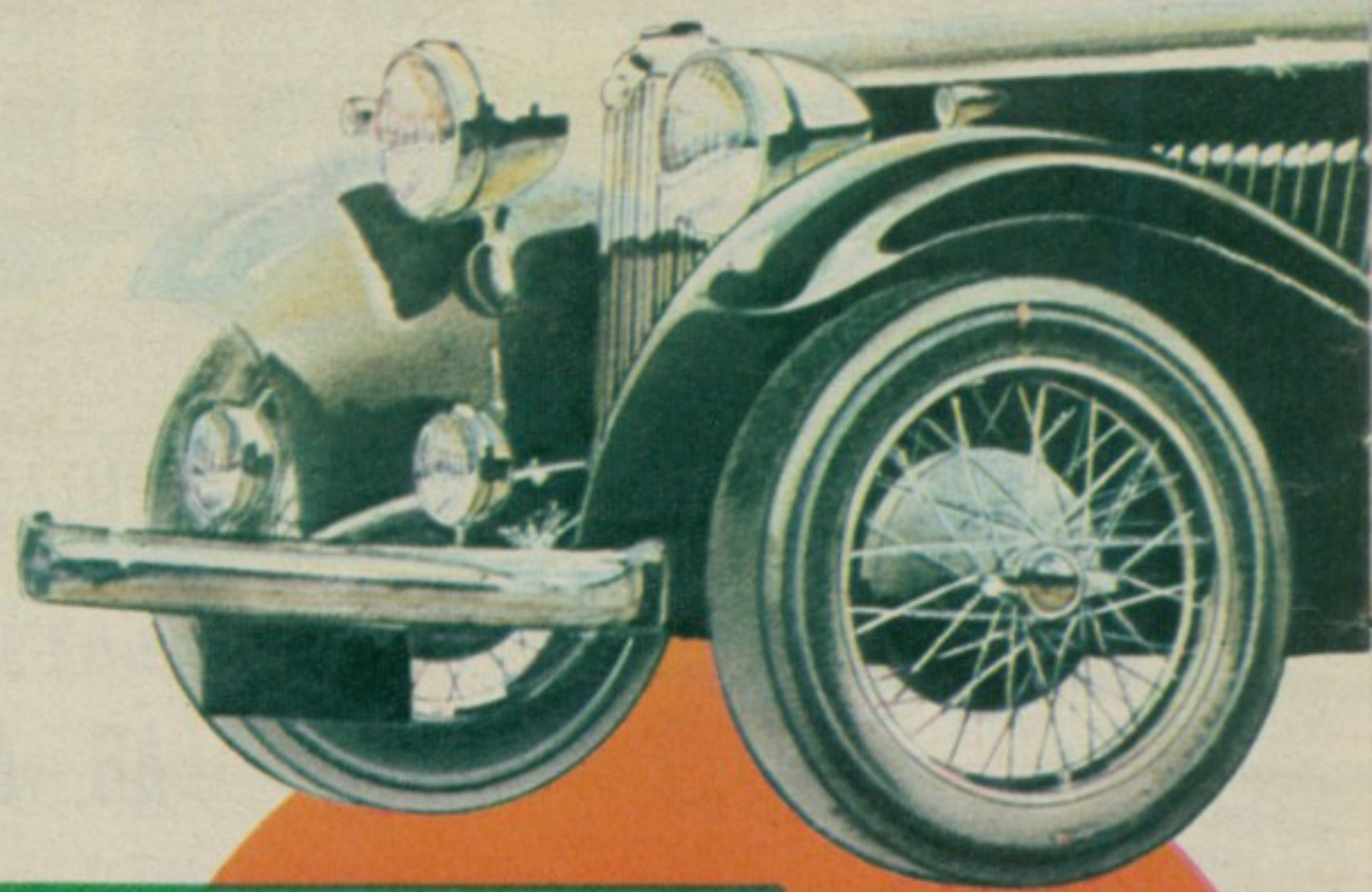
У суботу, 4. августа 1100. године, само 48 часова после Виљемове смрти, обављена је у Вестминстерској палати церемонија крунисања. Тако је Хенри постао краљ пре него што је његов млађи брат Роберт, војвода од Нормандије, уопште и сазнао за Виљемову смрт. Ова велика журба новог краља није прошла незапажено. Као што се и могло очекивати, побудила је бројно подозрење. Да ли је Хенри организовао убиство свог брата не би ли исправио неправду коју му је нанео отац кад га је лишио престола?

Насред пропланка, у локви крви, лежао је краљ. Из груди му је вирила стрела која је још лако подрхтавала.

ОД »ЛАСТЕ« ДО »ЈАГУАРА«

АУТО ИЗ СНОВА

СС I, САЛОН 1932.

Творац »јагуара«, ексклузивног и веома скупог аутомобила светског гласа, сер Вилијам Ла

јонс основао је 1922. године радионицу за израду приколица за мотоцикле у Бленпулу, Енглеска. Пет

година касније почео је да производи специјалне каросерије, прерађујући аутомобиле марке »фијат«, »стандард«, »морис« и »волсли«. Фирма добија име »Сволоу сајднар коучбилдинг компани« и сели се у Ковентри где 1931. године израђује први свој аутомобил »сволоу« (ласта). То возило названо је СС I и СС II (СС је скраћеница прве две речи у имену фирме) али није доживело велики успех на тржишту јер је, иако спортског изгледа, имало прилично слаб мотор.

Прво возило које носи име фирме »Сволоу сајднар коучбилдинг компани« приказано је 9. октобра 1931. године. Био је то купе за 4 особе. Годину дана касније, 30. септембра 1932. године, СС I купе добија нову каросерију (на цртежу) због чега је међуосовинско растојање повећано за 20 см. Почетком следеће

године серија СС допуњена је једним кабриолетом, а 1934. и 1935. године појављују се модели »ерлајн« — четвороседи купе аеродинамичне линије и двоседи кабриолет. Крајем 1936. године престаје производња аутомобила серије СС и рађају се нови модели под именом »јагуар«.

Мотор 6 цилиндара, проврт 65,5 x 101,6 мм, 2054 ccm, 48 КС при 3600 О/мин, макс. брзина 104 км на час.

ЈАГУАР СС 100

Овај модел типичан је представник енглеских спортских кола из три десетих година овога века — с дугачким плаштом мотора, кратким задњим делом и елегантним блаобранима. У то доба »јагуар СС 100« био је најбржи серијски спортски аутомобил у Европи. Купцу су на располагању ста-

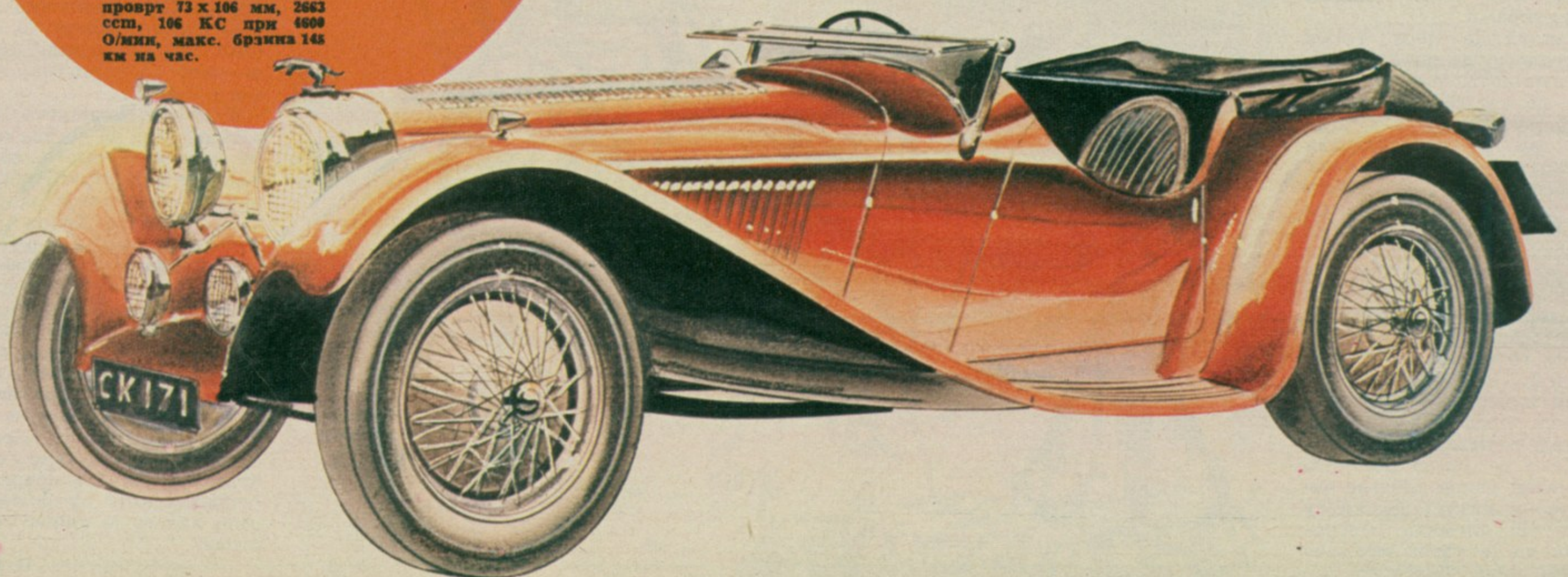
јала два мотора: један од 2,5 литара са 102 КС и други од 3,5 литара са 125 КС. »Јагуар« с овим јачим мотором био је први аутомобил који је достигао »грану снову« од 100 миља на час (161 км на час). Током четири године израђено је само 310 аутомобила »СС јагуар 100«.

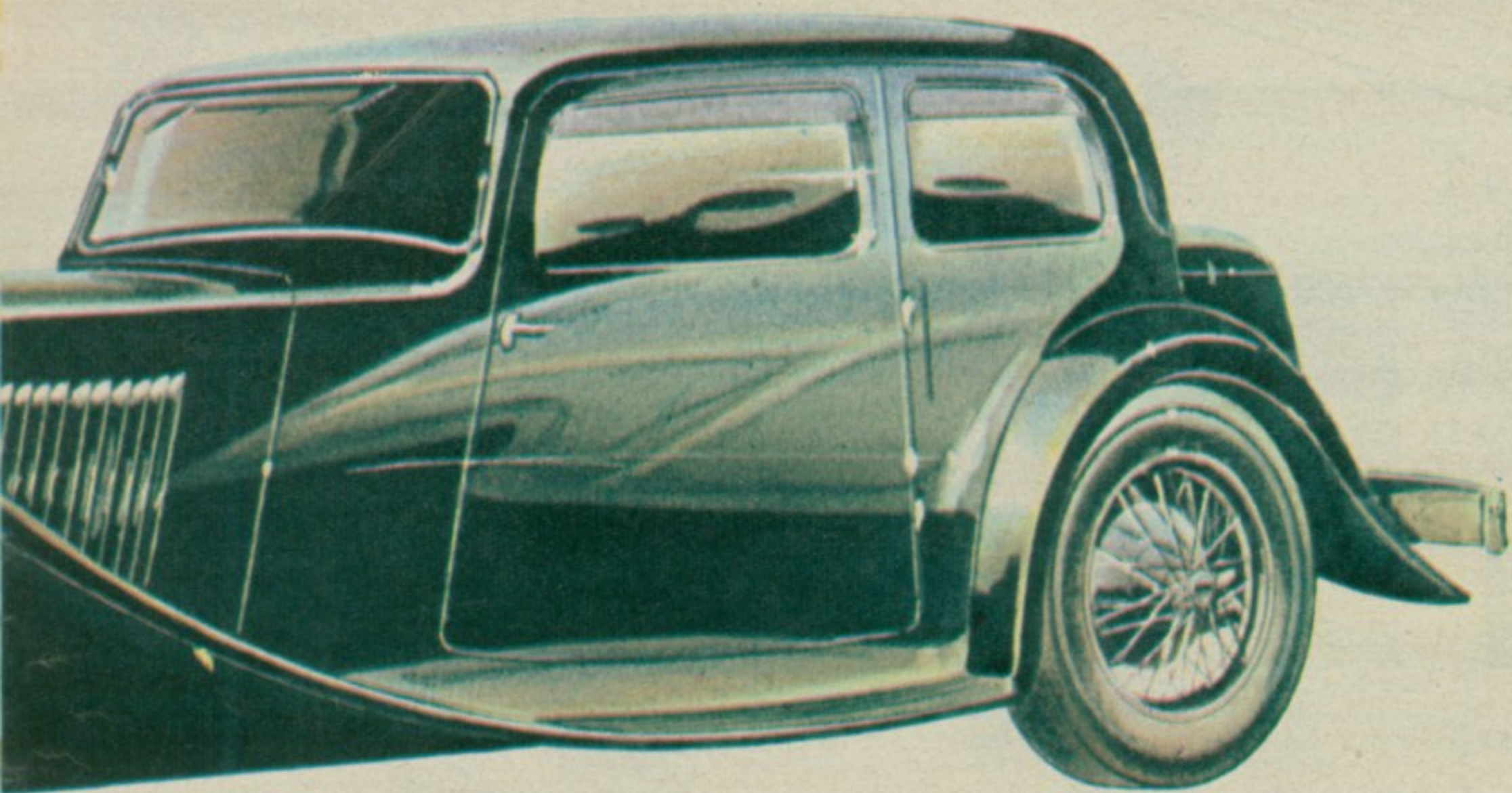
Мотор 6 цилиндара, проврт 73 x 106 мм, 2663 ccm, 106 КС при 4800 О/мин, макс. брзина 145 км на час.

Аутомобили ове фабрике од 1936. године носе име »СС јагуар«, а након другог светског рата само »јагуар«. Дванаест година касније, »јагуар« с мотором ХН почиње да ниже победе на тркама: у Ле Ману заузима прво место 1951, 1953, 1955, 1956. и 1957. године нада се непобеђен званично повлачи са

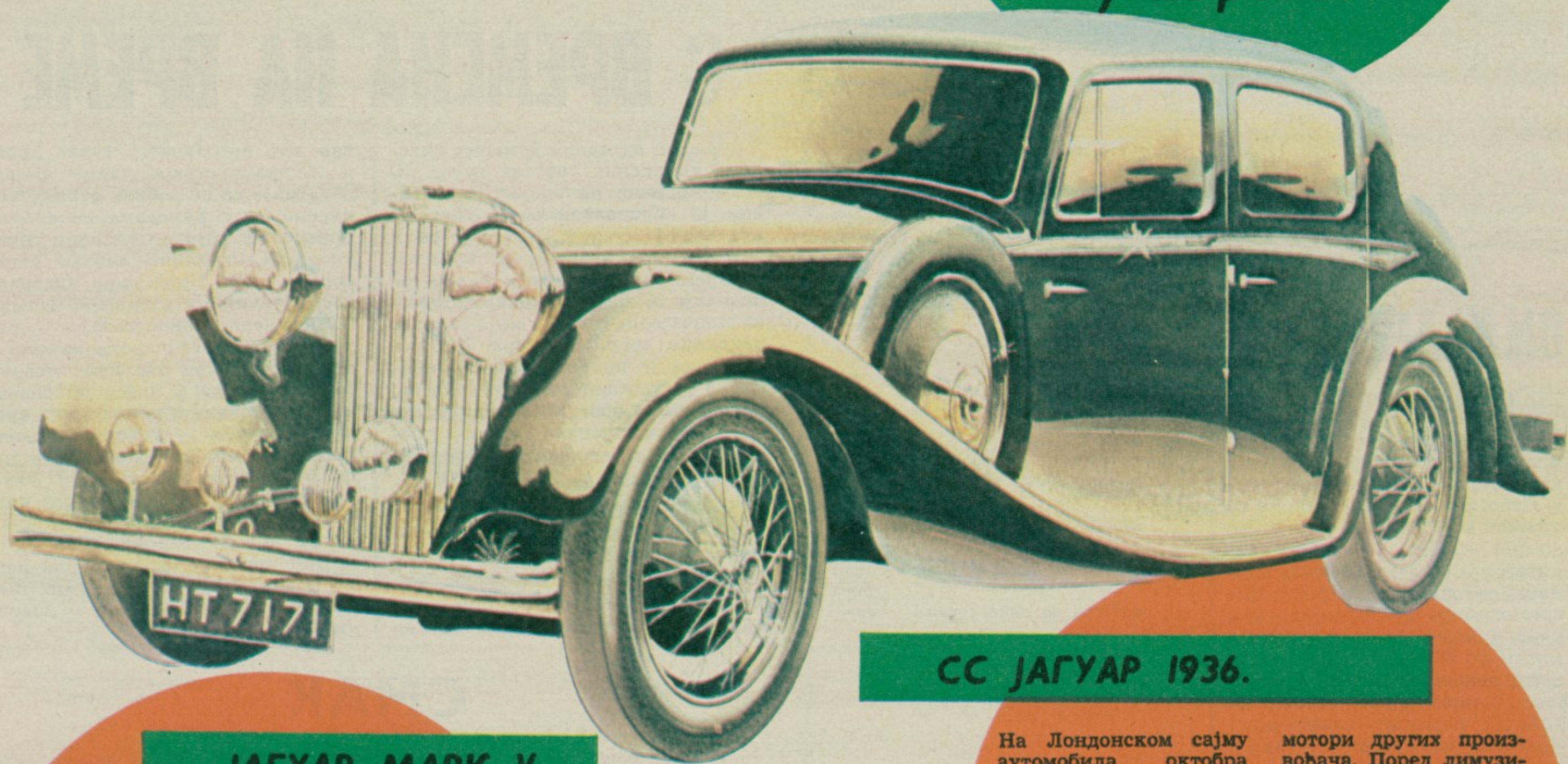
писте. У том погледу »јагуар« је постао ауто престижа који купују најбогатији људи Европе и Америке, као и љубитељи брзине и трка.

»Јагуар Карс« спаја се 1966. године са »Бритиш мотор корпорација« али возило и даље носи име »јагуар« — као појам брзине, удобности, солидности и — снупоће.

Мала
радионица
за израду џри-
колица џосџала је
фабрика најчубе-
нијих сџорџских
ауџомобила
у Еџроџи.

ЈАГУАР МАРК V

Септембра 1948. године појављује се нови модел „јагуара“ под ознаком „марк V“ који замењује моделе СС серије. Располагао је мотором од 2,5 и 3,5 литара, а за извоз специјално је рађен у кабриолет верзији. „Марк V“ је требало да испуни празнину која се појавила престанком произ-

водње аутомобила СС серије, јер у међувремену још није био завршен „марк VII“, нови модел у који је фабрика полагала велике наде. Упркос томе, „марк V“ је постао веома популаран у Европи, а такође и у САД, али у кабриолет верзији.

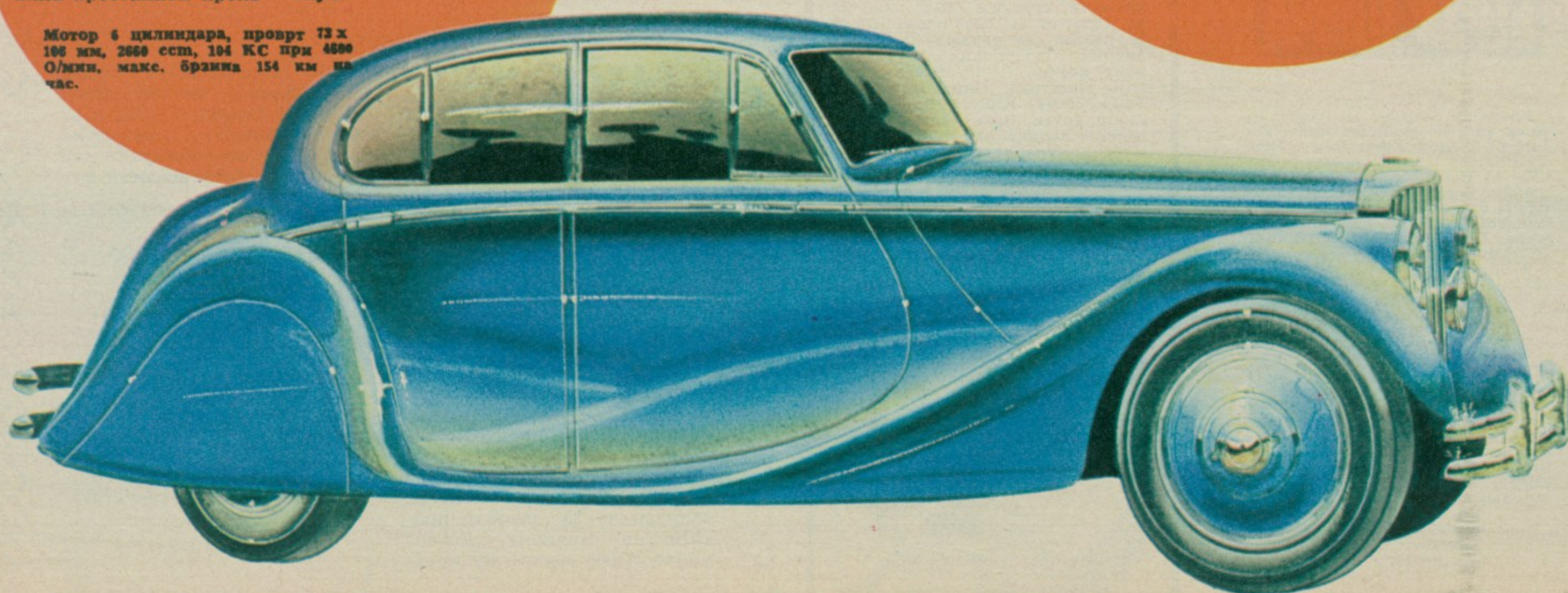
СС ЈАГУАР 1936.

На Лондонском сајму аутомобила октобра 1935. године представљени су аутомобили из нове серије „СС јагуар“ с мотором од 2,5 литара. То је, уједно, први мотор сопствене конструкције, јер су дотле у аутомобиле ове фабрике уграђивани

мотори других произвођача. Поред лимузине 1937. године појавио се и јагуар кабриолет. Мотор из 1936. године има 1,5 литара а из 1938. 3,5 литара. Серија „СС јагуар“ замењена је 1948. године моделима под називом „марк V“.

Мотор 6 цилиндара, 73 x 106 мм,
2663 ccm, 104 КС при 4500 О/мин.
макс. брзина 153 км на час.

Мотор 6 цилиндара, проврт 73 x
106 мм, 2660 ccm, 104 КС при 4500
О/мин, макс. брзина 154 км на
час.

ХИТ Страна

ОМЛАДИНА 76.

Једини музички фестивал у земљи који негује и афирмише стваралаштво младих је Фестивал младих композитора забавних мелодија у Суботици. Следеће године одржаће се 16. сусрет и у жељи да ОМЛАДИНА 76. својим квалитетом и бројем учесника надмаши све досадашње фестивале организатори су расписали конкурс у коме могу учествовати млади до 25 година старости. У досад неизвођеним и необјављеним композицијама треба да дође до изражаја савременост тематике, како у тексту тако и у музици. Поред забавних мелодија на конкурс се примају и ангажоване песме, баладе и шансон. Рок подношења композиција је 31. децембар 1975. године а за све информације заинтересовани се могу обратити на следећу адресу: ДОМ ОМЛАДИНЕ И ПИОНИРА — IFJUSAGI ES PIONIROTTNOM — SUBOTICA, Харамбашинева 4 са назнаком за фестивал ОМЛАДИНА 76.

БЕРЗА ПЛОЧА

Продајем следеће ЛП плоче: Др Hook and the Medicine show, The best of T. Rex, Elton Jon — Honky Chateau i Led Zeppelin — Houses of the Holy по цени од 30 динара, као и већи број сингл плоча следећих извођача: Aphrodite child, The Beatles, Ohio Express, Deep Purple, The Hollies, Hot Chocolate и друге по цени од 8 до 10 динара.

Ацо Коцевски,
Т. Синаитски 3 а
91000 Скопје, тел. 56-767

* * *

Продајем хитно следеће ЛП плоче: OMEGA 5 — Omega (100 дина), 10000 LEPES — Omega (100 дина) и TOP OF THE POPS са композицијама: Goodbye Yellow Brick Road, Sorrow, 5 и 15, This Flight Tonight, Photograph по цени од 40 динара.

Ангелина Арбутовић,
Пеке Дапчевића 19
21314 Визин

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

УТОЧИШТЕ

Музика и текст: Миомир Букић
Изводи: С времена на време

Стојимо на хриди море се пенуша
љуту мрачно небо песму буре слуша
док носи у себу морске пене мреже
талас се разбија рука руку стеже.

И кад муње блесак осветли ти лице
у твом је оку лука сунчана и тиха
и све моје жеље надање и снови
плове у ту луку траже уточиште.

Прошло је то време младост је сећање
живимо у граду с небом у прозору
само нас понекад мирис старог бора
подсети на дане лутања и мора.

И кад благи смех озари ти лице
у твом је оку лука сунчана и тиха
и све моје жеље надања и снови
леже у тој луци у смирају дана.

ЏОРџ ХАРИСОН (George Harrison)

После прошлогодишње турнеје по Америци и албума DARK HORSE, који није био баш најбоље прихваћен од публике и критичара, Џорџ Харисон се представио извршним новим албумом EXTRA TEXTURE и привлачним синглом YOU. Као и до сада, и за ову плочу Џорџ је позвао на сарадњу низ одличних студијских музичара међу којима Леона Расела, Силија Престона, Џима Келтнера, Тома Скота, Клауса Вормана и многе друге. Прве реакције критике и велика заинтересованост младих купаца плоча говоре да ће се албум EXTRA TEXTURE сврстати међу најбоља остварења Џорџа Харисона од времена распада легендарних Битлса.

С ВРЕМЕНА НА ВРЕМЕ

Један од првих домаћих акустичарских састава група „С времена на време“ још једном је обрадовала све љубитеље ове врсте музике. Недавно се у продаји, под називом „С времена на време“ у продукцији Радио-телевизије Љубљана, појавила велика плоча овог састава која садржи неколико добрих нумера. Музика која нам је представљена беспрекорно је хармонична и усклађена, вероватно и због тога што састав није мењао чланове од свог постања. То је успешна комбинација америчких балада, класичне акустичарске музике и југословенског фолклора, што је уосталом Асима Сарвана, Љубомира Нинковића, Миомира Букића и Војислава Букића и довело до самог врха домаће поп-сцене. Претходни хитови

као што су „Јана“, „Чудно дрво“ и „Сунчана страна улице“ највероватније да ће добити велику конкуренцију у нумерама са албума првенца, у који су чланови групе уложили неколико месеци даноноћног рада. Брижљиво одабране песме, технички савршено изведене, још једном оповргавају тврдње да нам је акустичарска музика у кризи и да код нас нема добрих састава. Плоча, у чијем је стварању учествовала и неколицина врних музичара — Роберт Немечек, Никола Јагер, Бата Поповић и други — задовољиће свачији укус. Јер, нови албум, као и сингл који је истовремено издат, под називом „Dixy Band“ садрже различите правце почев од баладе, фолк-песме и диксиленд композиција, што сведочи о разноврсности и инвентивности ове групе.

СМАК

Дуго очекивана лонг-плеј плоча групе СМАК најзад је угледала светлост дана. Од пре месец дана Смакови се могу похвалити својом првом ЛП плочом.

Када је крајем 1971. године створена ова група многи су на њу сумњичаво гледали убеђени да из провинције не може ништа ново да никне. Кеџи, Тоцку и Зорану који су били костур састава перспективе нису нимало биле ружичасте. Али они се на овакве примедбе нису освртали, већ су наставили да раде верујући у себе и музику. Своју прву плочу „Биска 13“ с певачем Борисом, снимили су почетком 1974. године. После ње почело се говорити о групи као творцима новог стила, такозваног „шумадијског рока“. Необично присан контакт с публиком на концертима и одличан звук „на

живо“ донео је групи велики углед код младих тако да се полседњих година дана ниједна већа музичка манифестација није могла замислити без њих. Комплетан звук СМАК је добио доласком већ афирмисаног оргуљаша и клавиристе Лазара Ристовског. Првенац њиховог заједничког рада је хит „Улазак у харем“. Протекло лето чланови су искористили да би у Љубљани снимили своју прву велику плочу, за коју су, што је права одбита помоћ студијских музичара, реткост у југословенским оквирима, потврђујући још једном свој велики таленат. Албум је свакако њихов највећи данашњи домет, али верујемо не и врхунац, јер предвођене извршним гитаристом Радомиром Михајловићем, група СМАК ће се свакако још развијати.

ЕЛТОН ЏОН

Један од најпопуларнијих и најкомерцијалнијих певача данашње поп музике је свакако извршни шоумен Елтон Џон. Његови солистички концерти прави су образац како се приступа музици, гледаоцу, слушаоцу. Дворане у којима се појављује увек су распродате до последњег места. У октобру ове године певач ће гостовати у неколико градова Сједињених Америчких Држава и организатори задовољно трљају руке јер је половина улазница продата унапред! Само један концерт заказан за 25. октобар пратиће на стадиону „Доџер“ преко 50.000 људи! На крају

једна занимљивост: право име славног певача гласи Reginald Twight (Твајт), и он га је променио у уметничко Елтон Џон оног тренутка кад је одлучио да се посвети музици.

забавникова
продавница плоча

музичка пошљика

НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ И ДОМАЋИ ХИТОВИ

Пружамо вам прилику да преко нашег листа набавите најновије грамофонске плоче. Треба само да пошљикате наруџбеницу, а плоче ћете платити поштару кад вам их донесе.

Чувајте све наше МУЗИЧКЕ ПОШЉИКЕ јер објављене листе плоча СТАЛНО ВАЖЕ. То значи да на једној наруџбеници (од најмање 100 динара) можете да поручите плоче са старих и нових листа и то без обзира на врсту плоча и музике коју наручите (лонг-плеј или сингл-плоче, поп, забавна

или народна, класична или без музика). ВАЖНО ЈЕ САМО да наруџбина не буде мања од 100 динара јер паковање и поштарину не плаћате ви него ми.

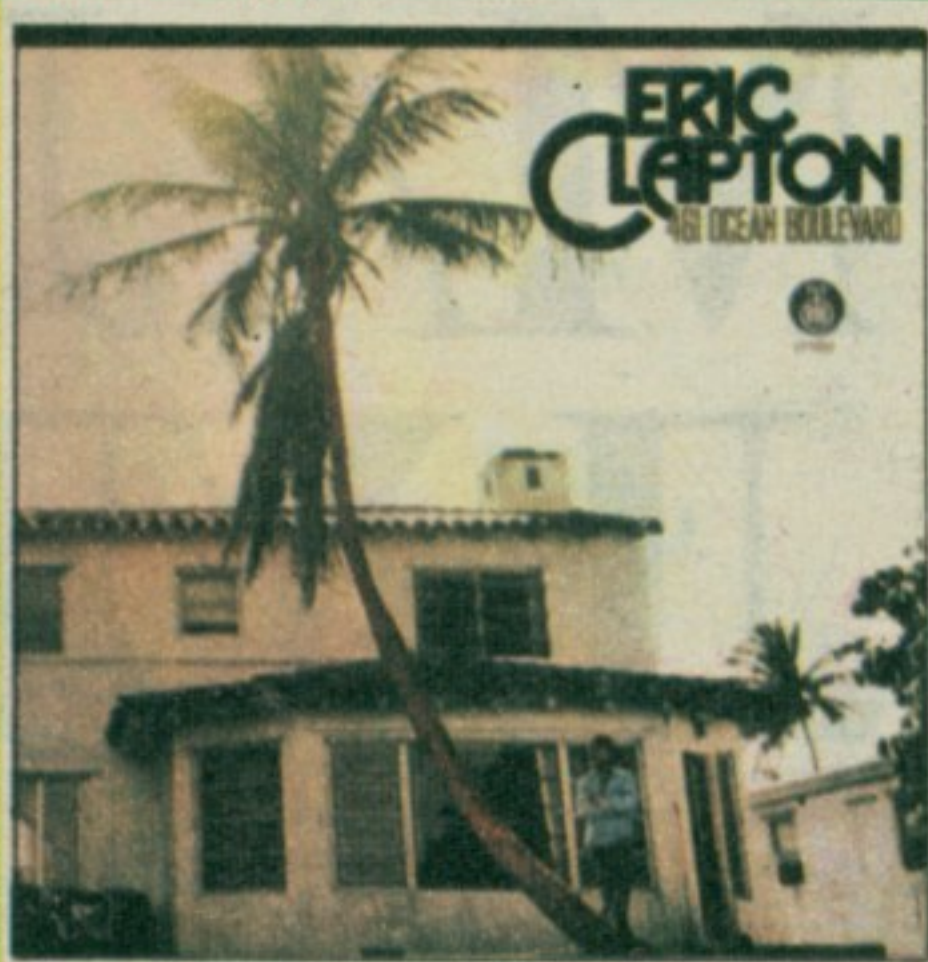
ПЛОЧЕ ЋЕТЕ ПЛАТИТИ ПОШТАРУ КАД ВАМ ИХ ДОНЕСЕ!

Слово »S« испред броја плоче (и других слова) означава сингл, »ES« малу плочу са 4 мелодије, а »LP« лонг-плеј плочу.

Цена једне лонг-плеј плоче је 76,00. — динара.

LP 53-5251
ТАЈМ II: »Дивље гуске«, »Балада о 2000«, »Да ли знаш да те волим« и још три песме. ЦЕНА 83.— ДИН.

LP 5852
ERIC CLAPTON: »Motherless Children«, »Give Me Strength«, »Willie and the Hand Jive« и још шест песама. ЦЕНА 76.— ДИН.

2 LP 5253/5254
КОРНИ ГРУПА: »Куда идеш свете мој«, »Моја генерација«, »Етида« и још осам песама. ЦЕНА 122.— ДИН.

LP 5824
KORNELJANS: »Not an ordinary life«, »Generation 1942« и још три песме. ЦЕНА 76.— ДИН.

LPAS 5304
SLADEST: »Wild winds are blowing«, »Shape of things to come«, »Know who you are« и још једанаест песама. ЦЕНА 85.— ДИН.

2 LP 2679 628
THE GUITAR ALBUM: Eric Clapton, Roy Buchanan, Ling Wray и још дванаест мелодија чувених гитариста. ЦЕНА 158.— ДИН.

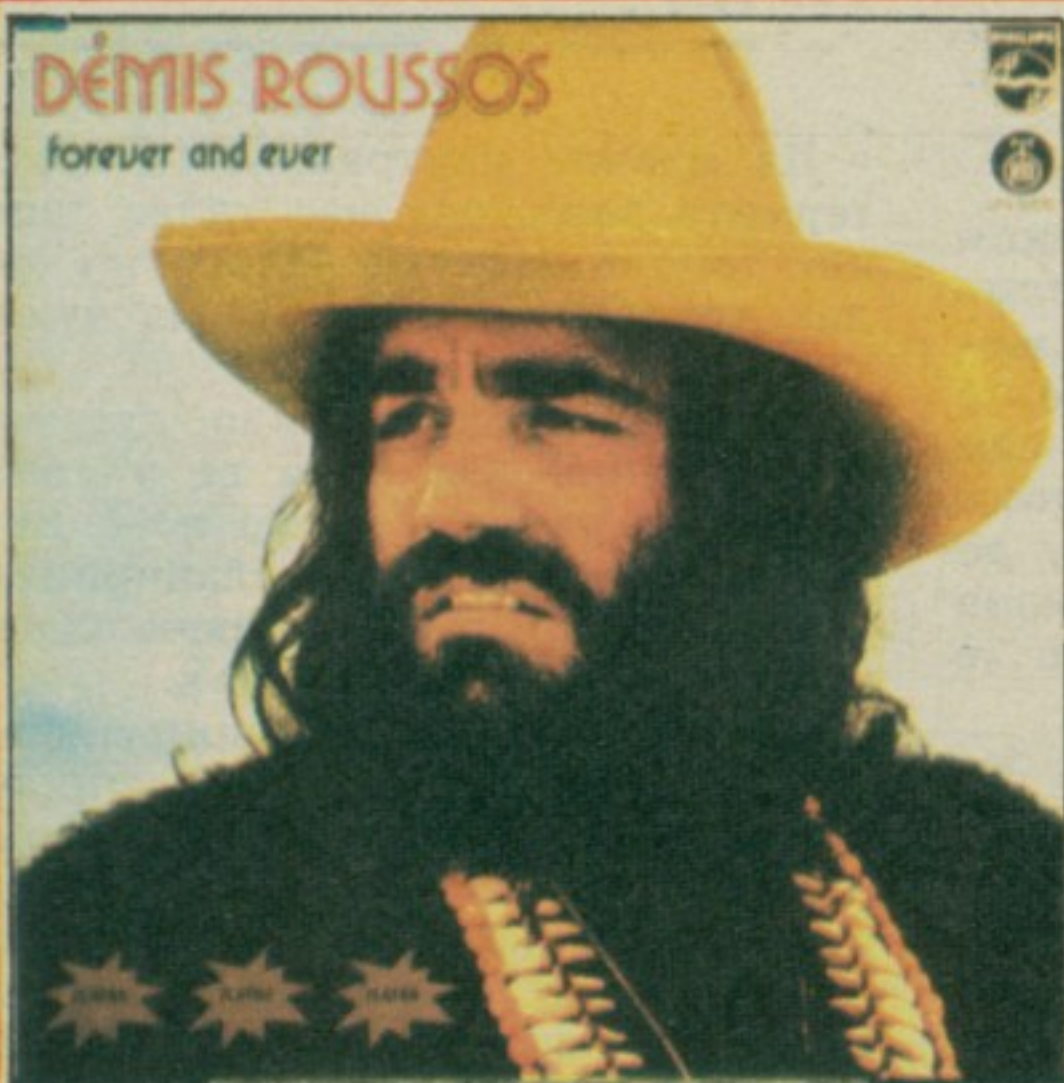
LP 55-5860
BACHMAN — TURNER O-VERDRIVE: »Not fragile«, »Rock is my life, and this is my song«, »Roll on down the highway« и још шест песама. ЦЕНА 88.— ДИН.

LP 53 5897
BLACK SABBATH VOL 4: »Wheels of confusion«, »Tomorrow dream«, »Changes« и још шест песама. ЦЕНА 88.— ДИН.

LP 5517
MIKE OLDFIELD: TUBULAR BELLS. ЦЕНА 76.— ДИН.

LP 5527
MIKE OLDFIELD: HERGEST RIDGE. ЦЕНА 76.— ДИН.

2 LP 5301/5302
TOMMY: »Prologue — 1945«, »Do You Think It's Alright«, »Champagne«. ЦЕНА 158.— ДИН.

LPV 5805
DEMIS ROUSSOS: »Forever and ever«, »My friend the wind«, »Good bye my love« и још седам песама. ЦЕНА 76.— ДИН.

LP 5873
JIMI HENDRIX: »Hey Joe«, »Purple Haze«, »The Wind Cries Mary« и још осам песама. ЦЕНА 76.— ДИН.

»ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК«
11001 Београд, Македонска 29

НАРУѢБЕНИЦА

ЗА ГОТОВО НЕОПОЗИВО ПОРУЧУЈЕМ ПЛОЧЕ ПОД БРОЈЕВИМА.

РЕЗЕРВНА ЛИСТА:

за укупну суму од _____ дин. коју ћу платити поштару кад ми их донесе кући (поузећем).

(Име и презиме)

(Поштански број и место)

(Улица и број)

Датум

Потпис

Наруџбеницу попуњава лице које ће платити плочу

ФАНТАС-
ТИЧНА

ПРИЧА

РАТКО ЈАНКОВИЋ

Он се спуштала. Глухатамина на пустим улицама, Иза навучених жалужина и затворених врата људи су чекали зору. На небу, црном и далеком, за ведрих ноћи, трепериле су љубичасте светлости. Дању су бледеле сакривене даљином.

Каг би
савесџ...

— Воли ли те још глава?
— Само мало. Брзо ће престати, ујаче, — одговорих.

Покушавао сам да прогутам залогат. Храна ми је постала одвратна. Нисам могао ни да једем ни да спавам. То је од главобоље — мислио сам.

— Једи.
— Не могу више. Нисам гладан.
— Зваћемо лекара.
— Не треба, ујаче.

Лагао сам. Бол се јављао у љубичастим плимама. Био сам приморан, чини ми се, да док трају налети бола пред очима видим љубичасту копрену, око себе осећам густу љубичасту облак. Главна ми је пуцала стегнута бојом и болом. Плашио сам се. Страх се упио у мене, згуснуо се, притискивао ме и гушио.

Љубичасто. Копрена. Блистави облак. Бол. Помама обојене тмине, не видим, не осећам. Само бол. Нешто управља мојим мислима. То можда више и нисам ја.

— Ми нисмо сами, ујаче, — рекох.

— Нисмо.
— Ти за то знаш? Приметио си?

— Одавно.
— Они нас прате. Гледају нас из испуцалог паркета, хошкова собе, рафова продавница, позоришних галерија, из нас самих...

— Знам.
— Ко су они? Зашто су ту? Шта хоће?

— Они су увек ту. Увек су нас пратили. Гледају и процењују. Радују се свакој придошлицы.

— Али, ујаче, ко су они?

— Плење малих људи.
Ујак ме гледао тренутак. Његове очи нису биле пријатељске. Бар не када је мене гледао. Скрепуно је поглед и наставио да чита дебелу прашњаву књигу. Прочитах наслов: Живот термита.

Оштри бол ме поново шчепа. Кидао је тело, раздвајао сваку ћелију ткива. Ујак несташе. Зидови се размакоше, ја сам пропао, губио се у пространој љубичастој осами. Кад дођох себи лежао сам у широком дрвеном процепу. У даљини, нешто масивно и тешко је шиштало. То је био ујак. А ја... ја сам постао један од малих људи.

Ишчупах се из процепа који је

био напрстина столице и крикнух. Ујак се нагну напред. Из његовог огромног лица се просипао бучни смех. Личио је на снажну грмљавину. Ставио сам руке на уши. Ујак је схватио. Одмакао се у даљину, у сам угао собе. Почео је тихо да говори. Када би хтео да ме чује примакао би уво столице.

— Здравомаличовече, — рече. Ја сам ћутао. До његовог косматог ува није допирала ниједна моја пискава реч. Мрзео сам га одувек. Без разлога, због начина говора, смеха, хода. Сваки његов гест ме вређао, свака његова мисао ми је била мрска.

— Сада те имам, мали. Имам те. Могу да те згњечим, да те убијем, да ти опростим. Могу све.

Ћутао сам. Демон је почео да се свети, да показује право лице, мислио сам. Негде са стране, десно од мене, уз рапаву политуру столице, пуцала је мршава прилика. Забилазећи пукотине расушеног дрвета дође до мене.

— Здравомаличовече — каза.
— Ко си ти — упитах.
— Један од малих људи.
— Како се ово догађа? То је страшно. Како се зовеш? Зашто си овде?

...секла љубиш
ошћрице...

Лукаве ситне очи су ме гледале. Танком, бледом руком склонио је прамен умашћене косе са лица.

— Зовем се Хуго — поклони се.
— Чекао сам те. Сувише га мрзиш да би дуго остао човек.

— Али, и ти си човек — рекох.

— Да, мали човек — рече Хуго.

Ујак је ћутао. За време разговора са Хугом био сам заборавио на њега. Када сам подигао главу ујак нас је гледао кроз лупу. Нисам видео, али сам осећао његов зловни осмех. Одмакао се у угао собе.

— Вас двојица ћете помоћи свом добром заштитнику — рече.

— Како? — прошаптах.

— Помоћи ћете ми да напишем

ПЛЕМЕ МАЛИХ ЉУДИ

књигу о термитима. О њима се мало зна, само се нагађа. Спустићу вас у термитњак.

Погледах у Хуга. Он је ћутао и гледао. Није схватио да нас ујак шаље у сигурну смрт.

— Нее... — крикнух што сам могао јаче и изгубих свест.

Већ седам дана, заробљен као инсект у обложеној кутији, путовао сам са Хугом. Ујак би само понекад провирио кроз мали застакљени отвор. Бојао се да му не побегнемо. По потресима из спољашњег света наслућивао сам како путујемо.

Хуго се понашао, гоњен неким силом, за мене потпуно неразумљиво. Из неvezаних одломака његове приче или реченица које је изговорио у буцилу, схватио сам да је кажњен, прогнан из Великог света, да се храни отпадцима, да нема пријатеља. Био је грамзив и похлепан. Једноставно, Хуго је био људска наказа.

— Стигли смо, стигли смо — зачуо се ујаков глас. — Спремите се, храбри моји истраживачи.

— Где смо? — упитах када му се глава довољно приближи.

— На обали језера Тангањике — рече.

Сечиво ножа је блистало на сунцу као драгуљ. Ујак га је са напором утискивао у тврду ку-

полу термитњака. После неколико замаха нож откину делић тврдог зида.

— Па, срећно! — рече ујак. — Памтите све. Слава куца на наша врата.

Гурнуо нас је у отвор пукотине.

...човечансџо
би...

Из мрачне унутрашњости града термита заплусну нас талас тешког тоглог ваздуха. Одвратни задах трулежи допирао је из пукотине. Крочисмо унутра.

Пред нама се пружао дугачак прав ходник. Од њега се у свим правцима рачвало много побочних путева. Били смо у лавиринту.

— Хајдемо тамо — рече Хуго показујући прстом у мрак.

До нас је, у почетку пригушено, а онда све моћније и јаче, допирао подземни тутан. Из побочних ходника и мрачних пролаза према отвору на зиду, који је пробио ујак, хитале су групе термита. Слепо су пипали дугим сурлама, тражећи непријатеља који је напао колонију. Хуго и ја се притајисмо у једном од ходника.

— Имаш ли шибицу? — упитах.

Руке су ме болеле, а мишићи попуштали под огромном снагом инсекта. Термит је био јачи.

— Термите убијају топлота и светлост.

Хуго је стајао на другој страни. Делио нас је широк пролаз.

— Имам — рече. — Хватај!

Ухватио кутију. Окренуо се слабим трачку светлости и отворио је. Била је празна. Чуо сам тихи, злобни смех. У мени се јави бес и слепа мржња.

— Убићу те — рекох и кренуо ка њему.

Хуго се није померио. Само ме гледао, без страха.

— Бићу ти захвалан — рече. — Ја за то немам храбрости. Живот ми је мучење. Учини ми услугу да не патим више.

Окренуо му леђа и вратио се уз зид.

— Онда се мучи. Ја хоћу да те казим, а не наградим — рекох.

— Проклетниче... Ти заиста припадаш малим људима!

Групе термита су полако затварале отвор. Они који су радили нису имали сурви, аветински изглед оних који су стајали на отвору и чували га. Одједном, радници се разбежаше. На отвору остадоше само термити са дугим сурлама. Чули смо потмуле ударе многих тврдих ногу које су хитале према отвору. Оклопљени хитином, слепи ратници су промицали поред нас. Извирих из заклона. На самом грлу отвора водила се огорчена борба. Хиљаде мравља покушавало је да продре у насеље.

Термити су дугим сурлама далеко од себе одбацивали црну лепљиву смесу одвратног мириса. Мрави су упаничено покушавали да измакну. Лепљива смеша их је стизала са свих страна.

Улаз у термитњак био је покривен непомичним телима мравља и термита. Киселина коју је садржавала материја коју су избацивали термити топила је хитинске оклопе.

Хуго и ја кренусмо према излазу. Пред собом смо гурали један овећи грумен земље. Бојали смо се да који слепи ратник не окрене на нас сурлу и заспе нас црним отровом.

Поред нас су ходали термити-радници који су поново затварали процеп.

— Погледај! — тихо шапну Хуго.

Један од термита приђе непокретном телу ратника. Зачусмо прасак и крцање. Сасвим лагано је раскидао његово тело чврстим вилицама.

— Одвратно — рекох. Хуго се насмеши.

Дошли смо скоро до излаза. Требало је, заклоњени комадом стене, да се пробијемо кроз линију ратника на светлост дана, пре но што радници затворе пролаз.

Наказне главе термита су биле око нас. Био је довољан и најмањи тренутак непажње или јачи шум да нас заспе смртоносна маса.

— Полако — шапнух Хуго. — Буди опрезан.

— Како ти кажеш, шефе... — насмеја се.

...несћало у ајонију

Провукли смо се кроз линију термита. Пред нама је био још само један истурени ратник. Изненада, с леђа, осетих снажан ударац Хугових руку. Летео сам право на главу и сурлу чудовишта.

Дуга сурла беше уперена у мене. Зграбио сам је што сам могао јаче, покушавајући да је подигнем. Инскет се укопао ногама у земљу. Сурла се полако спуштала према мени. Термит је био јачи. Руке су ме болеле, мишићи нагло попуштали под неумољивом снагом инсекта.

У тренутку угледах трбух. Ратник је био оклопљен само спреда. Термити-ратници се никада не повлаче. Они гину или побеђују — не беже. Испустих тврду сурлу и што сам могао снажније, обема ногама, ударих у меко, бело ткиво трбуха. Ноге ми утонуше. Чуо се потмули удар и прасак. Термит задрхта и преврну се. Изјурих из мрака у златасту светлост сунца. За собом сам чуо кораке.

— Зашто си то учинио, ти ништарније? — викнух Хуго.

— Заборавио си — рече. — Ја припадам племену малих људи.

— Ти си наказа — рекох.

— Да — развуче уста Хуго у ружну гримасу. — Морална наказа. Мали човек.

Љубичасти бол или бело свитање. Вртлог мисли и тела. Љубичаста копрена се искидала. Осећао сам да је исисала и повукла нешто из мене с чиме сам тоданама живео: мржњу.

Лежао сам у кревету умотан у влажни чаршав.

— Температура је спала — рече човек у белом. — Не плачите, добро му је.

— Хвала, докторе, — рече ујак. Зграбио сам му руку и пољубио је.

— Увек ћу те волети, ујаче, — плакао сам.

— Психо-тест илудија завршен. Неки од њих су доживели кошмар сопствене савести — одјекивало је из љубичастих тачака које су се удаљавале у њима знамом бескрају.

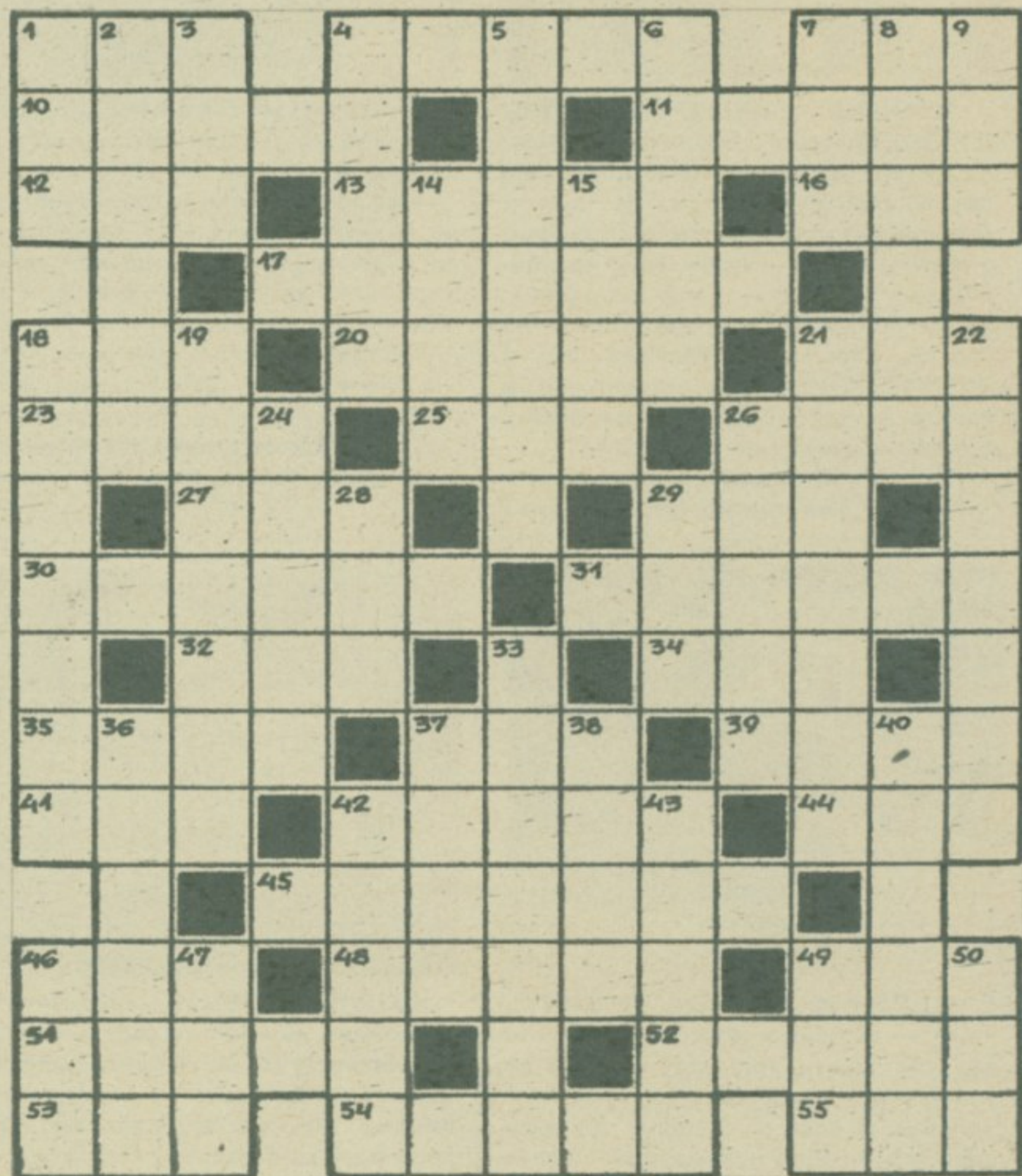
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) стара мера за тежину, 4) додатак, 7) старојудејски цар, 10) град у Сенегалу, 11) висораван у Азији, 12) папагај, 13) позната песма Алексе Шантића, 16) Аустријска новинска агенција, 17) истицање, 18) зла срећа, 20) личност из бајке за децу, 21) скраћеница за јавне комуникације, 23) летопис, 25) света (турци), 26) оркестар од три члана, 27) тениски термин, 29) предлог, 30) ствараоци, 31) трон, 32) име француске глумице Жирардо, 34) женско име, 35) топовска приколица, 37) место на којем се копа руда, 39) најјача карта, 41) велика америчка корпорација, 42) личност из Гогољевог романа, 44) име нашег бившег кошаркашког репрезентативца (Данеу), 45) врста коцке, 46) домаћа животиња, 48) нису брзе, 49) наша златоносна река, 51) роман Симе Матавуља, 52) накнада за рад(мн.), 53) још једном! понови! (лат.), 54) врста дугорепа папиге, 55) персијски краљ.

УСПРАВНО:

1) врста песме, 2) тврди папир, 3) лука у Израелу, 4) марка чаршавника, 5) издање, 6) дијатеза (мн.), 7) грубо суко, 8) плетене корпе, 9) отац (слов.), 14) драга, 15) управа за аеронаутичка и свемирска истраживања САД (скр.), 18) јарбол, 19) продукт укрштања, мешанац, 21) младице, младе воћке, 22) град у Канади, 24) страно женско име, 26) осећај пред наступ, 28) прост број, 29) раније, 33) Париски универзитет, 36) збирка географских карата (мн.), 37) шаторско насеље, 38) сељак (пров.), 40) услови, 42) Пучинијева опера, 43) без вида, 46) једна карта, 47) Савез комуниста Србије (скр.), 47) плочица у кокеју, 50) пас.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) минат, 7) Пролок, 13) Агенир, 14) лабаво, 15) рата, 16) име, 19) амал, а, о, 19) обина, а, к, 21) те, 23) студент, 26) ој, 29) ерти, 31) нама, 33) пре, 39) Нарт, 31) РК, 33) паор, 39) снос, 39) алат, 37) кина, 39) РЕ, 41) агора, 44) ала, 49) кара, 47) анал, 49) ро, 49) астати, 51) те, а, у, 53) рудар, м, н, 55) каса, 59) нем, 59) сека, 61) антика, 63) андсон, 65) етирац, 69) наводи.

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Истина је као Сунце
— не можеш је дланом
заклонити

(Афричка пословица)

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКЕ“ Вукосав Букатовић.

Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника“ Живојин Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 176,00 дина, полугодишња 88,00 дина, тримесечна 44,00 дина. Претплата за иностранство: годишња 352,00 дина, полугодишња 176,00 дина, тримесечна 88,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у страниј валути: ДМ 60.—, Долар 24.—, Ф.ф. 112.—, Ш.фр. 70.—, Ш.к. 102.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласне агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу нишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се порез на промет.

1. ЛАФОНТЕНОВЕ БАСНЕ — књига коју читају све генерације и памте оно што је најлепше, најпоетичније и најхуманије. Изванредне илустрације у боји употпуњују слику о времену и друштву у којем је Лафонтен живео. Свака басна критикује и поучава. Књига је штампана ћирилицом, луксузно је опремљена у првокласној вишебојној техници, с пластифицираним корицама.
Цена књиге 100.— динара
Преко Забавника 80.— динара

2. ДЕЧЈА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА LAROUSSE — драгоцен приручник сваком ученику. У књизи се могу наћи до сада непознати подаци о историји, природи, човеку, проналасцима, итд. Књига је технички богато опремљена, у тврдом повезу, с пластифицираним корицама и илустрацијама у четворобојној штампи.
Цена књиге 120.— динара
Преко Забавника 100.— динара

ЗЛАТНА ГРЛИЦА — библиотека за све узрасте. — 9. Десанка Максимовић: ОРАШЧИЋИ — ПАЛЧИЋИ, 10. Стеван Раичковић: ВЕТРЕЊАЧА, 11. Слободан Марковић: ДВАНАЕСТ МЕСЕЦИ, 12. Гвидо Тартаља: ОПЕТ ЈЕ ТУ ПРОЛЕЋЕ, 13. Коста Степановић: ГОЛУБ НА ДЛАНУ, 14. Ивица Борић Вања: ПРИЧА ДО ПРИЧЕ, 15. Ђорђе Радишић: БИО ЈЕДНОМ ЈЕДАН РАТ, 16. Драган Лукић: РАСПРОДАЈА ИГРАЧАКА, 17. Скендер Куленовић: ГРОВОВО ЂУЛЕ, 18. Колдвел: МОЈ НЕСТАШНИ ОТАЦ, 19. Мирко Петровић: ТРЕЋА ОБАЛА ДУНАВА, 20. Предраг Чудић: ЈЕСЕН У ЦИРСКУСУ.
Цена књиге 35.— динара
Преко Забавника 30.— динара

7. ПРИЧЕ ИЗ НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКЕ БОРБЕ — антологијски преглед кратке приче наших савремених писаца о народноослободилачкој борби. Књига је намењена школској омладини. Ове приче говоре о једном херојском времену, о људима који су чиста срца и обузети светлим идеалима борбе за слободу стварали темеље социјалистичког друштва.
Цена књиге 80.— динара
Преко Забавника 65.— динара

3. ХИЉАДУ ЗАШТО — ХИЉАДУ ЗАТО — богата ризница одговора на многобројна дечја питања. Ова дивна књига неопходна је сваком ученику јер пружа читав низ знања о свету који га окружује. То је поучан, забаван и информативан приручник. Књига је писана популарно, на 483 стране, ћирилицом, формата 28,5 x 20,5 cm. Луксузно је опремљена и богато илустрована, у тврдом повезу с пластифицираним корицама.
Цена књиге 200.— динара
Преко Забавника 160.— динара

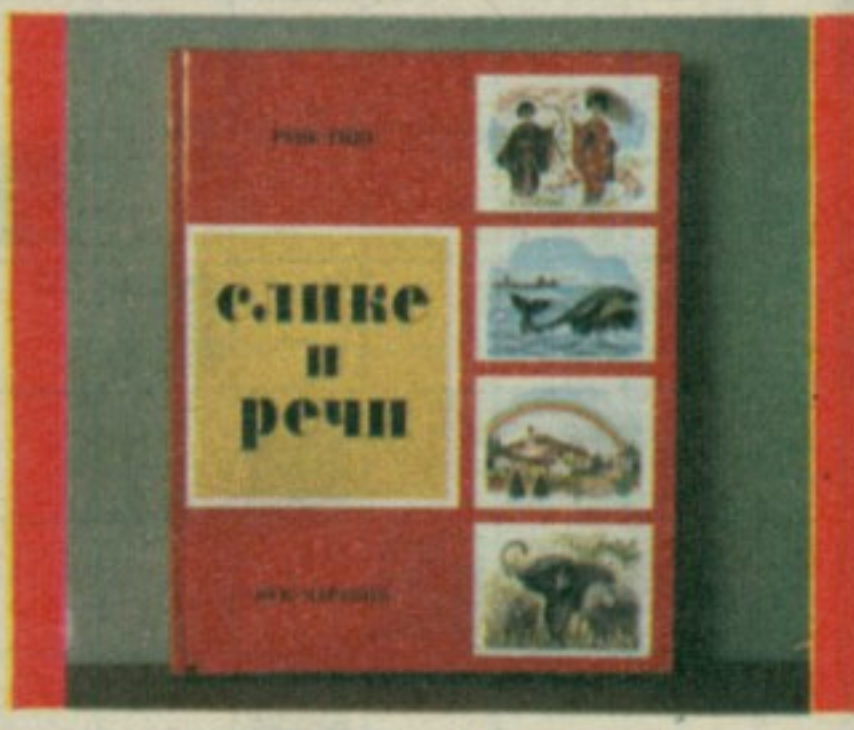
4. РИЗНИЦА ПЕСАМА ЗА ДЕЦУ — избор најлепших песама несумњиво најомиленијег и најпопуларнијег дечјег песника Јована Јовановића Знаја. У песмама чика-Јове Знаја генерације дечака и девојчица налазиле су свој свет, јер је он више него иједан наш песник умео да им се приближи и с очинском нежњом учи љубави према свему што је добро и лепо. Избор песама извршила је Мира Алечковић.
Цена књиге 100.— динара
Преко Забавника 80.— динара

8. ПРИЧЕ И ПЕСМЕ ДИЗНИ-ЛЕНДА III КОЛО — серија од шест дивних књига. Свака књига садржи грамофонску плочу на којој причају и певају наши познати глумци и певачи. Комплет садржи следеће књиге: АЛАДИНОВА ЧАРОБНА ЛАМПА, ДУШКО ДУГОУШКО, АЛИСА У ЗЕМЉИ ЧУДА, ПЕСМЕ МАМЕ ГУСКЕ, ВИНИ ПУ И ВЕТРОВИТ ДАН, СИНБАД МОРЕПЛОВАЦ. Књиге се могу купити само у комплекту.
Цена комплета 150.— динара
Преко Забавника 120.— динара

5. ВЕЛИКИ ЂАЧКИ РЕЦИТАТОР — за ђаке и наставнике. Веома корисна књига која вам помаже да улепшате празничне и школске свечаности. А како је казивати другима, како говорити на приредбама, како из ње извући оно најтананије, најужбудљивије, због чега је песна и написна, зависиће само од казивача. Садржи више од 240 пригодних песама.
Цена књиге 50.— динара
Преко Забавника 40.— динара

6. СЛИКЕ И РЕЧИ — помозите напосавицима да обогате свој речник док се забављају гледајући дивне илустрације. Јер, у безбрижном периоду, када почињу да схватају свет око себе, деца од 4 до 6 година потврђују своју личност кроз разговор. Помозите им да нађу праве речи. Књига је штампана ћирилицом и латиницом, у вишебојној техници, великог је формата, у тврдом повезу, с пластифицираним корицама.
Цена књиге 60.— динара
Преко Забавника 50.— динара

СПЕЦИЈАЛНИ ПОПУСТ ПРЕКО ЗАБАВНИКА

ЗА ГОТОВО — Свака књига или комплет књига има свој број. На наруџбеницу упишите бројеве књига које желите да купите. Попуњену наруџбеницу пошаљите на адресу: Издавачко предузеће „ВУК КАРАЏИЋ“, 11000 Београд, Краљевића Марка 9. Књиге ћете платити поштару када их донесе.

НА ОТПЛАТУ — Упишите на наруџбеницу бројеве књига или комплета које желите да купите и пошаљите Издавачком предузећу „ВУК КАРАЏИЋ“, Београд, Краљевића Марка 9. Принају се наруџбине од 60 динара и више. Најмања месечна рата може бити 60 — динара. Прву рату платићете када добијете књиге.

Издавачко предузеће „ВУК КАРАЏИЋ“, Београд, Краљевића Марка 9

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем:
ЗА ГОТОВО — књиге под бројевима:

за укупну суму од _____ динара, коју ћу платити поштару када ми уручи књиге.

НА ОТПЛАТУ — књиге под бројевима:

за укупну суму од _____ динара, коју ћу платити у _____ месечних рата.
Прву рату платићу поштару када ми уручи књиге.

(Непотребно прецртати)
У случају спора признајем надлежност IV општинског суда у Београду.

Купац _____
(презиме, име и очево име)

Место и поштански број _____

Улица и број _____

Назив и адреса радне организације _____

Овера запослења за купце на отплату _____

Купац _____

(жиг и потпис овлашћеног лица)

(својеручни потпис)

Наруџбеница се оверава само при куповини књига на отплату. Пензионери уместо овере прилажу одрезак последњег чека од пензије. Купци из Београда књиге могу подићи у предузећу сваког сваког радног дана до 15 часова.

ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавнице,

ВАЛТЕР НИЈЕ ХВАТАО ШТИМЦА!

„У „Политикином забавнику“ број 1236 објављена је рубрика под насловом „Издајник долијао“, од аутора потписаног иницијалима Б. П. У тексту се помиње и моје име као једног од учесника у хватању Славка Штимца, познатог ратног злочинца, иначе шефа Усташке надзорне службе — УНС-а (политичке полиције) за Босну и Херцеговину.

Хватање усташког злочинца Славка Штимца представљало је у то доба изванредан подвиг младе Службе безбедности Народноослободилачке војске. О тој акцији нас шесторице партизана писало се, колико ја знам, последице рата много

пута у разним верзијама и најчешће у нетачним интерпретацијама. То се догодило и са написом „Издајник долијао“.

Са Владимиром Перићем Валтером кога сам познавао још од прије рата врло сам интензивно са рађивао, лично или преко курира, од његовог доласка за секретара Комитета КП Сарајево до краја рата. Био је диван комуниста, оз-

биљан партијски радник и руководиоца и изванредан илегалца са крупним резултатима у свом одговорном и великом задатку. Али, Валтер није имао буквално никакве везе са акцијом хватања Штимца. Лично сам био ангажован у припремама и извођењу ове акције на према томе знам и цјелокупан њен ток. Акција је иницијрана у Врховном штабу НОВ и ПОЈ, који се тада налазио у Јајцу, а извели смо је нас шесторица партизана из Височко-фочничког одреда. Поред мене, још је жив један од учесника ове акције а постоје и аутентични документи који оповргавају твђење да је Валтер учествовао у хватању Штимца.

Владимир Перић има иза себе бројна дјела која потврђују његов херојски лик, па није потребно додати нова са којима није имао никакве везе. Историјске чињенице су немилосрдне и то нагонци сваког ко се бави писањем из домена наше револуције на одговорнији однос него што је то случај са аутором текста „Издајник долијао“, другом Б. П.

Хвала на уступљеном простору.

Смајо Манџука,
Београд

Са задовољством објављујемо пи смо друга Смаје Манџуке и његову верзију акције из јесени 1943. године, у коју не сумњамо. Напа рубрика „Издајник долијао“ и те мењила се, највећим делом, на до сада објављеним текстовима о хватању Славка Штимца. Тако је и ова акција приписана Владимиру Перићу Валтеру који се у то време већ два месеца налазио на ду-

жности секретара Мјесног комитета КПЈ у Сарајеву.

НЕОБИЧНА БИБЛИОТЕКА

Неколико мојих другова и ја одлучили смо да почнемо да прикупљамо Забавнике за — Забавнику библиотеку. Сада имамо 70 бројева а набавили смо и стару писаћу машину коју смо оправили и подмазали. Помоћ читалаца „Политикиног забавника“ била би нам драгоцен. У нашој библиотеци чу

ваћемо све бројеве „Забавника“ ко је нам они пошљу и водити уредну евиденцију. Касније бисмо могли да размењујемо дупликате са онима којима они недостају. Унапред хвала на сарадњи. За управу Забавникове библиотеке:

Предраг Веселиновић,
37244 Медвеђа
75000 Тузла

Поздрављамо вашу идеју јер је заиста оригинална! Верујемо да ће вам наши читаоци помоћи да комплетирасте библиотеку. За почетак, редакција вам шаље комплет Забавника из 1973. године.

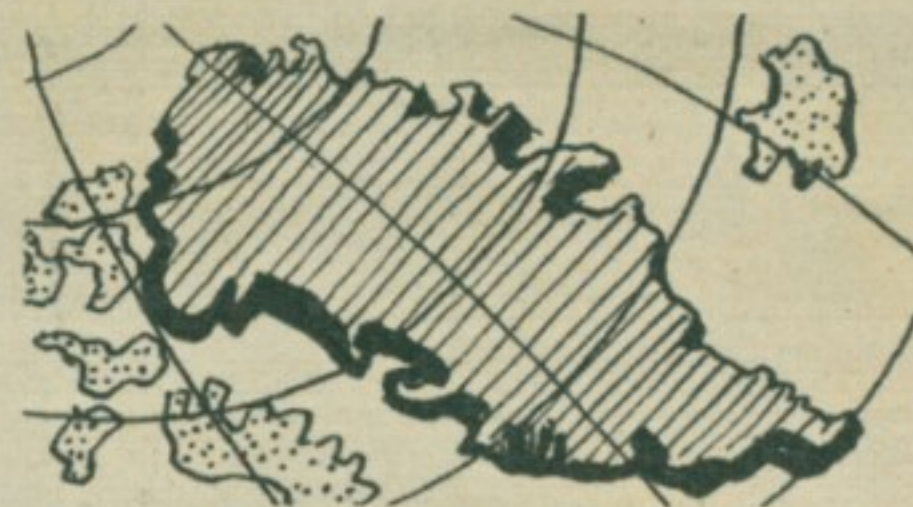
НАЈВЕЋИ — ГРЕНЛАНД

Молим те да ми кажеш које је острво највеће на свету и да, по величини, набројиш још нека.

Драгиша Костић,
ученик, Осијек

Највеће острво на Земљи је Гренланд чија површина износи 2.175.000 квадратних километара (преко четири пута већи је по површини од Шпаније, на пример, а преко педесет пута од Данске!). По површини израженој у квадратним километрима иза њега до-

лазе: Нова Гвинеја 805.800, Борнео — 741.500, Мадагаскар — 589.840, Вафинова земља — 611.000, Суматра — 424.979, Нови Зеланд — 268.676, Велика Британија — 219.805. Најмање међу циновским

острвима са површином преко сто хиљада квадратних километара је Исланд чија је површина 103.000 километара. (Подаци узети из Атласа свијета у издању Лексикографског завода).

ТРАЖИМО, МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО

Желим да купим лепог пса, може и са педигреом. Понуде са описом паса послати на адресу:

Љубомир Ђуручић,
Војислава Илића 94,
11000 Београд

Молим читаоце да ми продају следеће бројеве „Забавника“ који ми недостају у комплекту: 1093, 1106 и број 1122.

Славко Вујасиновић,
Маршала Тита 38,
Београд

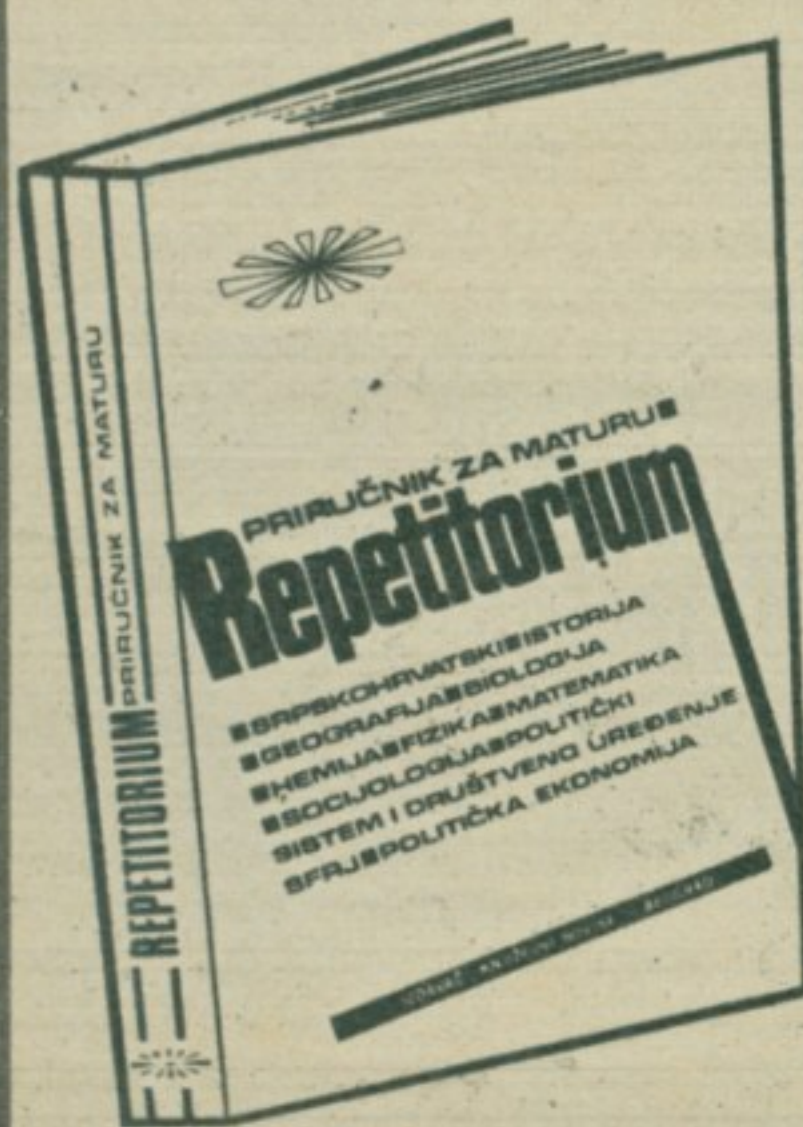
За сваку добијену значку (само да нису од пластичне масе) дајем десет стрипова из „Забавника“.

Јакша Ринчић,
осн. шк. „Јозо Врдољак“,
58230 Сињ

Ако неко жели да ми уступи или прода латинично издање „Забавника“ до броја 1100, заузврат ћу уступити часопис „Ауто“ истог годишта.

Бранимир Мијуца,
Раде Кончар 234,
41000 Загреб

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ! ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, социологије, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда.

Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

Репетиторијум можете добити поужећем, по цени од 60.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НЧП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, пошт. факс 23.

КАКО? — ЛАКО!

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ — научите сами лако и брзо из књига „УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“.

Препоручујемо вам 4 књиге које садрже комплетну израду свих задатака из математике за све разреде гимназије и осталих средњих школа као и увод у вишу математику. Књиге можете наручити дописницом или писмом на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п. п. 64 и одмах ћете их добити. Платићете поштару кад вам их донесе (поузећем). Цена једне књиге је 80 динара. Ако одједном купујете комплет од 4 књиге, добићете га за свега 250 динара или ако удружени са неким наручуете 8 или више књига, платићете само 40 динара за сваку књигу!

